

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií

Diplomová práce

Informační systémy ve veřejné správě

Daniel Macháček

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Daniel Macháček, DiS.

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Informační systémy ve veřejné správě

Název anglicky

Information Systems in Public Administration

Cíle práce

Diplomová práce je tematicky zaměřená na problematiku využívání informačních systému ve veřejné správě. Hlavním cílem je analýza využití informačních systémů pro oblast justice a zhodnocení očekávaných přínosů souvisejících se zaváděním moderních prostředků ICT do oblasti justice ČR.

Dílní cíle diplomové práce jsou:

- definovat standardy využívání informačních systémů ve veřejné správě;
- charakterizovat vývoj využívání IS u krajského soudu;
- analýza vybraných soudních agend;
- návrh optimalizace využití.

Metodika

Metodika řešené problematiky diplomové práce je založena na studiu a analýze odborných informačních zdrojů. Praktická část je zaměřena na charakterizování a analýzu informačních systému justice ČR prostřednictvím vybrané organizace – Krajského soudu v Praze. Na základě syntézy teoretických poznatků a výsledků praktické části práce budou formulovány závěry diplomové práce.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Informační systém, veřejná správa, eGovernment, Krajský soud v Praze, datová schránka, elektronický podpis

Doporučené zdroje informací

AFFISCO, J. F., SOLIMAN, K.S. E-government: a strategic operations management Framework for service delivery. In SOLIMAN, K. S., AFFISCO, J. F., Business Process Management Journal: E-government.

Bingley: Publishing Ltd., 2006. 123 s. EBOOK ISBN 9781845449018. ISSN 1463-7154

MACKOVÁ, A. – ŠTĚDRŮ, B. – ČESKO. ZÁKON O ELEKTRONICKÝCH ÚKONECH A AUTORIZOVANÉ KONVERZI DOKUMENTŮ (2008, NOVELA 2009). *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. ISBN 978-80-7357-472-7.

MATES, P. – SMEJKAL, V. *E-government v České republice : právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-36-6.

ŠPAČEK, David. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1 vydání. Praha: Beck, 2012. 258 s. ISBN: 978-80-7400-261-8

VANÍČEK, Z. a kol. Právní aspekty eGovernmentu v ČR. Praha: Linde, 2011. ISBN: 978-80-7201-855-0.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Jarolímek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra informačních technologií

Elektronicky schváleno dne 11. 10. 2019

Ing. Jiří Vaněk, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 10. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Informační systémy ve veřejné správě“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedené v seznamu literatury na konci práce. Jako autor diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. 3. 2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Janu Jarolímkovi, Ph.D., za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování diplomové práce. Rovněž bych chtěl poděkovat Krajskému soudu v Praze, který mi poskytl plnou součinnost při získávání informací.

Informační systémy ve veřejné správě

Abstrakt:

Diplomová práce je tematicky zaměřena na využívání informačních systémů ve veřejné správě. Cílem práce je charakterizovat a analyzovat informační systémy pro konkrétní vybraný sektor státní správy, respektive analýza informačních systémů v resortu justice České republiky prostřednictvím příkladu Krajského soudu v Praze za účelem zhodnocení očekávaných přínosů souvisejících se zaváděním moderních prostředků ICT do oblasti resortu spravedlnosti České republiky.

Dílčí cíle diplomové práce jsou:

- definovat standardy využívání informačních systémů ve veřejné správě;
- charakterizovat vývoj využívání IS u krajského soudu;
- poskytnout obraz o využívání jednotlivých elektronických aplikací pro dané soudní agendy.

Těžištěm práce je charakteristika praktického fungování informačních systémů krajského soudu, respektive prostřednictvím analýz vyhodnotit přínos využívání IS a na jejich základě naplnit ambici práce v podobě konkrétních opatření pro zvýšení kvality využívání.

Klíčová slova: Informační systém, veřejná správa, eGovernment, Krajský soud v Praze, datová schránka, elektronický podpis

Information Systems in Public Administration

Abstract:

This thesis is thematically concentrated to explain the application of Information Systems in Public Administration. The aim of this work is to describe and to analyse Information Systems for specific sector of State Administration. Respectively to analyse Information Systems in Resort of Justice of the Czech Republic through the example of Regional Court in Prague in order to evaluate the expected acquisitions, which are connected to the implementation of modern instruments of ICT into Resort of Justice of the Czech Republic.

Additional aims of this thesis are:

- to define the exploitation standards of Information Systems on Public Administration
- to describe a development of Information Systems of a regional court
- to provide a preview about the practical use of different electronic applications for specific judicial agendas

The main focus of this work is a description of the practical functioning of Information Systems of a regional court, respectively to evaluate the acquisition of Information Systems through given analysis. On a basis of this analysis I intend to fulfil the ambition of this thesis in the form to define steps to improve the quality of exploitation of Information Systems.

Key words: Information Systems, Public Administration, eGovernment, Regional Court in Prague, data box, electronic signature

Obsah

1	Úvod	13
2	Cíl práce a metodika	15
3	Přehled řešené problematiky	18
3.1	Veřejná správa – státní správa a samospráva.....	18
3.1.1	Veřejná správa, veřejný sektor.....	18
3.1.2	Státní správa.....	20
3.1.3	Samospráva.....	21
3.1.4	Justice ČR obecně.....	21
3.2	Informační systém.....	23
3.2.1	Požadované vlastnosti IS	25
3.2.2	Architektura IS/ICT	28
3.2.3	Historie a význam eGovernmentu ve veřejné správě ČR.....	29
3.2.4	Právní úprava eGovernmentu	33
3.2.5	Základní prvky eGovernmentu v České republice	34
3.2.5.1	Czech POINT	35
3.2.5.2	Základní registry	36
3.2.5.3	Datová schránka	37
3.3	eJustice jako jeden ze základních kamenů eGovernmentu	39
3.3.1	eKomunikace s orgány justice	40
3.3.2	ePodatelna.....	41
3.3.3	Info aplikace	45
3.3.4	Veřejné rejstříky a sbírka listin.....	47
3.3.5	Insolvenční rejstřík a evidence úpadců.....	48
3.3.6	Další projekty eJustice	49
3.4	Shrnutí teoretické části.....	52
4	Vlastní práce	55
4.1	Krajský soud v Praze.....	55
4.2	Informační systémy Krajského soudu v Praze.....	57
4.2.1	IS VKS	61
4.2.1.1	Informace o práci se systémem z pohledu uživatele.....	63
4.2.1.2	Výhody IS VKS z pohledu uživatele	64

4.2.1.3	Nedostatky IS VKS z pohledu uživatele.....	65
4.2.1.4	Návrh řešení optimalizace IS VKS	68
4.2.2	ISIR.....	68
4.2.2.1	Informace o práci se systémem z pohledu uživatele.....	71
4.2.2.2	Výhody ISIR z pohledu uživatele	73
4.2.2.3	Nedostatky ISIR z pohledu uživatele	74
4.2.2.4	Návrh řešení optimalizace ISIR	78
4.2.3	Elektronická podatelna (ePodatelna) a elektronická výpravna (eVýpravna).....	79
4.2.3.1	ePodatelna (CEPO)	79
4.2.3.1.1	Informace o práci s CEPO z pohledu uživatele.....	85
4.2.3.1.2	Výhody při práci s CEPO z pohledu uživatele.....	86
4.2.3.1.3	Nedostatky při práci s CEPO z pohledu uživatele	87
4.2.3.2	eVýpravna (CEVY).....	88
4.2.3.2.1	Informace o práci s CEVY z pohledu uživatele	91
4.2.3.2.2	Výhody a nevýhody práce s CEVY	91
4.2.3.2.3	Návrh řešení optimalizace CEPO a CEVY	93
5	Výsledky a diskuse.....	95
6	Závěr	99
7	Použitá literatura	101
8	Přílohy	104

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma základního dělení veřejné správy	19
Obrázek 2: Schéma soudní soustavy ČR	22
Obrázek 3: Obsahová dimenze používané v návrhu e-Governmentu.....	27
Obrázek 4: Konceptuální model systému a jeho architektury	28
Obrázek 5: eGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení	30
Obrázek 6: Symbol eGovernmentu – postavička eGona	34
Obrázek 7: Systém základních registrů	37
Obrázek 8: ePodatelna – druh podání k soudu	42
Obrázek 9: Projekt UŠI.....	52
Obrázek 10: Organizační graf Krajského soudu v Praze	56
Obrázek 11: Organizační graf správy Krajského soudu v Praze	57
Obrázek 12: IS VKS – IBM Lotus Notes (základní zobrazení)	61
Obrázek 13: IS VKS (detail spisové značky, obchodní modul)	62
Obrázek 14: ISIR – Uživatelsky nastavené menu	69
Obrázek 15: Formuláře ISIR.....	70
Obrázek 16: Insolvenční spis – rejstřík podrobně	71
Obrázek 17: Struktura přijímání elektronických podání ke KS Praha.....	80
Obrázek 18: Elektronická podatelna KS Praha.....	81
Obrázek 19: Výpravna odchozích DZ	89

Seznam grafů

Graf 1: Struktura vydaných výpisů dle kategorií (celkem).....	36
Graf 2: Doručená elektronická podání ke KS Praha v roce 2019.....	72
Graf 3.: Vývoj nového nápadu v INS agendě	73
Graf 4: Počet doručených zpráv ročně za období 2014–2019	82
Graf 5: CEPO – počet doručených zpráv (měsíční hodnoty v různých letech).....	83
Graf 6: CEPO dle KA za rok 2019	83
Graf 7: Porovnání elektronicky přichozích zpráv a podání doručených obálkou.....	84
Graf 8: Počet vypravených zpráv ročně za období 2014 – 2019	90
Graf 9: CEVY – Počet vypravených zpráv – měsíční hodnoty v různých letech.....	90

Seznam tabulek

Tabulka 1: Uživatelské informační systémy.....	59
Tabulka 2: SWOT analýza IS VKS	66
Tabulka 3: SWOT analýza ISIR	76
Tabulka 4: SWOT analýza CEPO a CEVY	91

Seznam zkratk

DB	databáze
ČAK	Česká advokátní komora
CRL	Certificate Revocation List
CSLAV	centrální statistické listy a výkaznictví
Czech POINT	Český Podací Ověřovací a Informační Národní Terminál
DS	datová schránka
DZ	datová zpráva
CEPO	elektronická podatelna
ESLP	Evropský soudní dvůr pro lidská práva
EVA	Elektronická Vlídlná Administrativa
CEVY	elektronická výprava
G2B	Government-to-Busines
G2C	Government-to-Citizen
G2G	Government-to-Government
HP	hybridní pošta
ICT	Informační a komunikační technologie
ID	identifikátor podání
IR	insolvenční rejstřík
ISIR	Informační systém insolvenčního rejstříku, pro krajské, vrchní soudy a Nejvyšší soud
ISKS	Informační systém pro krajské soudy
ISVR	Informační systém veřejných rejstříků
ISVS	Informační systém veřejné správy
IS VKS	Informační systém vrchních a krajských soudů
ISZR	Informační systém základních registrů

IZ	Insolvenční zákon
KA	koncová aplikace
KS Praha	Krajský soud v Praze
MMDIS	Multidimensional Management and Development of Information Systems
MI	Ministerstvo informatiky
NPM	New Public Management
OR	Obchodní rejstřík
PVS	Portálu veřejné správy
RVIS	Rada vlády pro informační společnost
SIP	Státní informační politika
ÚVIS	Úřad pro veřejné informační systémy

1 Úvod

Veřejná správa v České republice vstupuje do života každé fyzické osoby, nebo do existence a činností každé právnické osoby. Oproti předchozímu období je nyní možné a celkem běžné komunikovat s vybranými úřady prostřednictvím sítě Internet, a to přímo z domova. Právě snadnější přístup k internetu způsobil rozšíření nabídky elektronických služeb jak v soukromém, tak veřejném sektoru. Vědecko-technický a technologický rozvoj informačních technologií a větší cenová dostupnost softwaru a hardwaru je posouvají do každodenního života. Práce s elektronickými dokumenty nyní tvoří neodmyslitelnou součást práce v každé organizaci a informační systémy a informační a komunikační technologie silně ovlivňují způsob práce lidí v mnoha oblastech. Postupné zakomponování využívání informačních systémů do veřejného sektoru nabývalo na významu od počátku 21. století. Digitalizace agend veřejné moci je nejdynamičtěji rozvíjející se právní obor multidisciplinárního charakteru, pro který je typické intenzivní prolínání institutů správního práva a technických aspektů informatiky. Ne vždy byl proces postupného zavádění informačních systémů do oblasti veřejné správy snadný a dle plánovaných předpokladů. Může za to sama velmi složitá povaha veřejné správy, vázanost na prostředky ze státního rozpočtu a v neposlední řadě nepřiměřená délka přijímání nezbytných legislativních opatření. Všechny uvedené faktory determinují a zároveň zpomalují tempo transformování a budování elektronizace veřejné správy. A právě v zájmu státu by mělo být prostřednictvím projektů a nástrojů eGovernmentu urychlit, zefektivnit, a především zlepšit poskytování služeb občanům. Projekty, jež jsou v současnosti v gesci Ministerstva vnitra, mezi které patří datové schránky, Czech POINT, elektronický podpis či základní registry, tvoří páteřní osu nabídky elektronických služeb poskytovaných státem, které mají pomoci naplnit výše uvedené předpoklady zavádění eProjektů do veřejného sektoru.

Autor diplomové práce si dané téma zvolil ze dvou primárních důvodů, které jsou podloženy výrazným zájmem o problematiku legislativního vymezení v rámci projektů eJustice spolu s aplikační praxí, jež se vyznačují výrazným přesahem do právního systému České republiky. Prvním důvodem je aktuálnost problematiky ve vybraném identifikovaném segmentu státní správy, kdy v resortu české justice téma za poslední desetiletí nabývá na významu. Česká justice prochází v předmětné oblasti razantní a dynamickou změnou, která je vyvolána do značné míry snahou překonat či postupně upozadit reliktní struktury. To se projevuje především zavedením legislativních opatření, jež nařizují či umožňují

využívání ICT prvků, které by pomohly zajistit podmínky pro transparentní, rychlé a zákonné rozhodování soudními orgány. Tím druhým důvodem jsou dlouholeté pracovní zkušenosti na řadě pozic v soudnictví, jež se významně dotýkají prvků eGovernmentu pro oblast justice, ale třeba i jako člen realizačního týmu pro tvorbu projektů eJustice pod vedením Ministerstva spravedlnosti. Dobrá znalost vnitřního prostředí organizace byla pro vypracování této práce velkým přínosem a díky vstřícnosti vedení instituce byly poskytnuty další potřebné informace. Spolu se studiem doporučené a jiné podstatné odborné literatury, pracovní spoluprací a interview s kolegy napříč odděleními soudu či samotnými soudci bylo možné relevantně identifikovat, respektive charakterizovat a analyzovat informační systémy Krajského soudu v Praze s ambicí v podobě návržení normativních opatření.

2 Cíl práce a metodika

Diplomová práce je tematicky zaměřena na využívání informačních systémů ve veřejné správě. Cílem práce je identifikovat, charakterizovat a analyzovat informační systémy pro konkrétní vybraný sektor státní správy.

Práce se zaměřuje na analýzu informačních systémů v resortu justice České republiky prostřednictvím příkladu Krajského soudu v Praze za účelem zhodnocení očekávaných přínosů souvisejících se zaváděním moderních prostředků ICT do oblasti resortu spravedlnosti České republiky.

Intencí analýzy informačních systémů je stanovení jejich výhod, nevýhod či překážek a problémů z uživatelského hlediska. Práce zevrubně charakterizuje a analyzuje informační systémy pro jednotlivé soudní agendy u Krajského soudu v Praze, spolu s přesahem na jejich přímou vazbu na internetové aplikace určené občanům – účastníkům řízení pro účely komunikace se soudy na základě legislativních pravidel.

Teoretická část deskriptivně vymezuje stěžejní oblasti a pojmy diplomové práce prostřednictvím odborné literatury a dalších dostupných internetových zdrojů či odborných článků vycházejících v pravidelných intervalech konkrétně pro oblast justice ČR. Primárně obsahuje definování veřejné správy, její organizační členění a kompetence, historický vývoj a význam eGovernmentu, eJustice jako jednoho z jeho základních stavebních kamenů, elementární definice informačních systémů a jejich aplikování v podmínkách české veřejné správy, a v neposlední řadě významného determinantu, legislativního rámce informačních systémů. Studium uvedených zdrojů je základní stavební kámen pro teoretická východiska práce.

Praktická část je zaměřena na charakterizování a analýzu informačních systémů vybraného subjektu státní správy – Krajského soudu v Praze. V dané části je vymezeno postavení této veřejnoprávní instituce v soudní soustavě spolu se základními údaji o hlavních složkách soudu, respektive výkonu soudu a jeho jednotlivých agendách zajišťujících přímý výkon soudnictví, a státní správě soudu zabezpečující výkon státní správy prostřednictvím jednotlivých oddělení a úseků.

Záměrem praktické části je poskytnout pregnantněji obraz o využívání jednotlivých soudních aplikací pro dané soudní agendy výkonu soudu, kdy se jedná především o systémy IBM Lotus Notes a systémy CCA Group.

Toto je provedeno s přesahem do sféry aplikací určených pro občany – účastníky řízení a advokacii, jelikož principem zavádění nástrojů eGovernmentu pro justici byla kromě myšlenky usnadnit práci uživatelům informačních systémů, především snaha urychlit délku soudního řízení a usnadnit občanům komunikaci s orgány justice a zajistit lepší dostupnost ke spravedlnosti, respektive dosáhnout transparentního, rychlého a zákonného rozhodování orgány justice.

Pro naplnění praktické části jsou použity zdroje, které jsou získány jak z interních dat, konkrétně ze samotných informačních systémů a dalších statistických přehledů a výkaznictví, dále pracovních metodik, či řízených rozhovorů a konzultací se zaměstnanci jednotlivých agend nebo vedoucích pracovníků úseku ICT a Oddělení správy aplikací, doplněné o poznatky autora práce získané z pracovních zkušeností s danými informačními systémy a členstvím v realizačním týmu pro tvorbu eProjektů resortu justice. Cílem rozboru je zjistit především výhody a nevýhody či konkrétní problémy z uživatelského hlediska s přesahem k občanovi – účastníkovi řízení, jenž je v řadě soudních agend nucen využívat internetové aplikace justice či elektronickou formu komunikace s orgány justice.

Pro posouzení informačních systémů bude využito komparativních metod na základě zhodnocení dat evidovaných v aplikacích a výkazech soudu od období zavádění eJustice po současnost. Bude se jednat převážně o kvantitativní zpracování objemu evidovaných spisů v jednotlivých agendách a rovněž progres přijímání elektronických podání jako důsledek zavádění eGovernmentu do oblastí justice. Informace získané z řízeného rozhovoru z pohledu kvalitativního hlediska budou sloužit nejen jako podklad pro hodnocení, ale rovněž jako objektivní materiál za účelem získání důležitých podnětů, které by mohly vést k zefektivnění práce se systémy.

Informace či podněty získané prostřednictvím praktické části budou sloužit jako primární fundament pro sestavení SWOT analýzy za účelem navržení normativních závěrů.

Hlavní přínos praktické části spočívá v co nejlépe možném přiblížení praktického fungování Krajského soudu v oblasti informačních systémů a definování silných a slabých stránek, případných příležitostí a hrozeb, doplněné o poznatky vedoucí k zefektivnění fungování soudu.

Zavádění ICT prostředků v resortu české justice nabývá za poslední desetiletí na významu, jelikož česká justice v předmětné oblasti prochází razantní změnou, která je vyvolána do jisté míry již potřebou překonat či postupně upozadit reliktní struktury s cílem dosáhnout efektivnější a výkonnější justice co do délky soudního řízení a kvality

vydáváných rozhodnutí. To se projevuje především postupným přijímáním prvků eGovernmentu do konkrétních legislativních pramenů soudnictví.

V závěru by měla být tedy nalezena odpověď na otázku, zda zatím vývoj eJustice dosáhl očekávaných přínosů. Autor práce predikuje závěry, že se zatím nepodařilo naplnit plánované ambice vývoje eJustice, kdy zásadní vliv na tento pomalejší průběh má sama složitá povaha veřejného sektoru, respektive specifického prostředí české justice, nedostatečné finanční prostředky a časová délka přijímání potřebných legislativních opatření.

Nutno podotknout, že data a informace uváděné v diplomové práci nemají charakter utajení a nepodléhají žádné zvláštní ochraně, mohou být veřejně publikovány.

3 Přehled řešené problematiky

3.1 Veřejná správa – státní správa a samospráva

3.1.1 Veřejná správa, veřejný sektor

Veřejný sektor představuje významnou součást systému národního hospodářství, který plní v ekonomickém systému nezastupitelnou úlohu. Ve veřejném sektoru jsou dány hodnoty, produkty a služby vytvářené za účelem uspokojení cizích (zejména kolektivních) potřeb veřejnosti, kdy je kladen důraz na plnění společenských cílů (na úkor cílů individuálních). Konkrétněji, veřejný sektor zastupuje zejména služby, které zajišťují základní péči o zdraví, vnitřní i vnější bezpečnost, možnosti vzdělání, kulturu a jiné společenské vyžití, služby související s bydlením atp.

Veřejný sektor je v praxi reprezentován zejména veřejnou správou. Veřejná správa představuje systém subjektů veřejného sektoru, který zahrnuje instituce s centrální působností (instituce státní správy, jako např. Parlament ČR, jednotlivá ministerstva, NKÚ a další) a instituce s územní působností (samosprávné jednotky, jako např. krajské samosprávy, samosprávy obcí apod.) (Nahodil a kol., 2014, s. 9).

Jak uvádí Káňa pojem veřejná správa má kořeny v římském právu (*administratio rei publica*). Veřejná správa je správa lidské společnosti zorganizované ve stát se státním zřízením. Veřejnou správou se rozumí:

- správa území (státu, kraje, obce);
- správa věcí (veřejného sektoru, ke kterému má veřejnost vlastnická práva – jedná se o věci movité, např. dopravní prostředky a věci nemovité, např. komunikace, budovy, pozemky);
- správa záležitostí (veřejné záležitosti, služby veřejnosti, služby občanům);
- správa financí (peněžních prostředků, veřejných financí, veřejných rozpočtů);
- správa objektů (užívání veřejných objektů a zařízení, přírodních zdrojů, veřejných informací).

Veřejnou správu charakterizují rovněž její funkce, mezi které patří funkce mocenská, ochranná, organizační, regulační a v neposlední řadě služby veřejnosti (Káňa, 2010, s. 10). Základní organizaci veřejné správy v České republice upravuje Ústava České republiky ze dne 16.12. 1992, která vstoupila v platnost dne 1. 1. 1993 spolu s Listinou základních práv a svobod č. 2/1993 Sb., a ústavní zákony, které zakládají ústavní pořádek České

republiky. Ústava České republiky definuje rozdělení moci na výkonnou, legislativní a soudní a určuje práva a povinnosti a způsob volby (Nahodil a kol., 2014, s. 38).

Fungování veřejné správy můžeme definovat ze dvou hledisek:

- materiálního;
- formálního.

Ve smyslu materiálním je veřejná správa označována jako souhrn všech správních činností předmětně souvisejících s vládnutím na ústřední a místní úrovni a poskytováním veřejných služeb, ve formálním smyslu je činností organizačních jednotek a osob, jimiž jsou buď správní úřady jakožto přímý nositelé veřejné správy, nebo úřední osoby vykonávající úkony správní povahy, anebo zařízení v postavení nepřímých subjektů veřejné správy (Pomahač a kol., 2013, s. 55).

Veřejná správa označuje činnost, kterou vykonávají správní úřady a orgány územní nebo zájmové samosprávy na základě zákonů a k jejich provedení. Veřejná správa je souhrnný pojem, který zahrnuje státní správu a samosprávu. Ve většině definic se vymezuje negativně. Vychází přitom z dělby moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní a z poznatku, že moc soudní a zákonodárnou lze narozdíl od výkonné uspokojivě stanovit. Veřejná správa se negativně vyjadřuje jako souhrn činností, které nelze kvalifikovat ani jako zákonodárství, ani jako soudnictví. V této souvislosti nezbyvá než uvést definice pojmu veřejné správy v tradičním pojetí. Veřejná správa slouží k označování specificky pojaté správy veřejných záležitostí ve společnosti organizované ve stát, a to jako projevu realizace výkonné moci ve státě na straně jedné a na straně druhé jako specifického projevu postavení samosprávné (Svoboda, 2015, s. 29).

Obrázek 1: Schéma základního dělení veřejné správy

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.2 Státní správa

Státní správa je definovaná jako veřejná správa uskutečňovaná státem (Káňa, 2010, s. 16). Je nezastupitelnou součástí veřejné správy, jedná se o veřejnou správu, která je uskutečňována státem buď přímo, nebo zprostředkovaně územní samosprávou a je odvozena od podstaty postavení a poslání státu a způsobu realizace státní moci. Výkonný charakter státní správy spočívá v tom, že plněním svých úkonů provádí a zabezpečuje výkonnou moc. Organizační pojetí státní správy představuje celá hierarchicky vybudovaná soustava příslušných státních orgánů, která zajišťují funkční stránku státní správy (Nahodil a kol., 2014, s. 40).

Jedná se tedy o činnost státu povolané k realizaci výkonu moci. Touto činností je sledována autoritativní realizace obsahu zákonů, jakožto mocenských aktů orgánů zákonodárné moci, a to zpravidla na základě příslušného zákonného zmocnění s možností vystupovat nařizovacím způsobem. Státní správa tak ve své činnosti zahrnuje pravomoc sloužící k výkonu obsahu zákonů, i když dochází k určité provázanosti na obsah obecně závazných předpisů samosprávy (Svoboda, 2015, s. 29). Svou povahou je státní správa organizující a mocensko-ochrannou činností státu, která obsahuje jak prvky řízení, tak prvky regulace. Státní správa se projevuje jako řízení tehdy a tam, kde smyslem její činnosti jsou nově dosahované stavy. Přitom je nutno uvést, že státní správa si nestanoví tyto cíle primárně sama, nýbrž v základní rovině jsou odvozovány od zákonů jakožto aktů orgánů zákonodárné moci. Regulační prvky v činnosti státní správy potom souvisejí s jejím mocensko-ochranným působením. Posláním regulace obecně je udržení žádoucího stavu v určitých mezích, resp. obnovení předchozího stavu, který byl nežádoucím způsobem narušen. Regulaci je tak možno označit za proces cílené stabilizace chování subjektů a v obsahu státní správy se uplatňuje tehdy a tam, kde státní správa vystupuje jako ochránce a garant určitého zákonného stavu (Svoboda, 2015, s. 35).

Subjektem státní správy je sám stát, představovaný jednotlivými příslušnými orgány státní správy, a správa jimi vykonávána je realizována jménem státu a v jeho zájmu. Objekty státní správy při plnění jejího vlastního poslání nejsou součástí organizačního systému státní správy a mají svébytné, na státní správě jinak nezávislé, postavení. Jedná se zejména o fyzické a právnické osoby, které se však musí podřídit rozhodnutí orgánů státní správy (Svoboda, 2015, s. 37).

Státní správu vykonávají: vláda, ministerstva, jiné správní úřady (Český statistický úřad, Český úřad zeměměřický a katastrální, Český báňský úřad a další).

3.1.3 Samospráva

Samospráva je slučitelná jen s demokratickým zřízením, představuje tzv. decentralizovanou moc, má všeobecnou společenskou podporu (Káňa, 2010, s. 46). Samospráva je tedy definována jako veřejná správa uskutečňována jinými veřejnoprávními subjekty než státem pojmově vymezenými jako veřejnoprávní korporace. Samospráva je jednak vymezena územně, do které jsou řazeny vyšší územní samosprávné celky – kraje, a základní územní samosprávné celky – obec. Záruka územní samosprávy je přímo zakotvena v hlavě VII, článku 100 odst. 1, zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy ČR. Další oblastí samosprávy je zájmová samospráva či profesní samospráva, na základě zákona a za předpokladu, že vykonávají svoji činnost buď navenek nebo pouze vůči svým členům (např. advokátní komora, notářská komora apod.). Narozdíl od státní správy, která je organizována vertikálně hierarchicky na principu nadřízenosti a podřízenosti, funguje samospráva na opačném principu, respektive zásah vyššího orgánu je možný pouze na základě zvláštního zákona (Svoboda, 2015, s. 39).

3.1.4 Justice ČR obecně

Soudní moc je součástí státní moci a společně s mocí orgánů samosprávy tvoří moc veřejnou.

Státní správa a její jednotlivé články tvoří soustavu, která je vykonávána jednotlivými institucemi, úřady, organizacemi a orgány. Do této soustavy spadá soustava, respektive správa soudů (Káňa, 2010, s. 26). Soudnictví je provádění zákonů a jiných právních předpisů osobami, které jsou vázány jen zákony, jinak jsou nezávislé. Pro veřejnou správu je důležitá především působnost správního soudnictví.

Veřejná moc si exkluzivně vztáhla na sebe výkon spravedlnosti. Výkon spravedlnosti je jedna ze základních funkcí státu. Soudnictví v České republice vykonávají nezávislé soudy. Soudy jsou účetními jednotkami. Jsou pověřeny k tomu, aby vykonávaly podle hlavy čtvrté Ústavy České republiky soudní moc, což je vedle moci zákonodárné a výkonné jedna ze tří státních mocí. Soustavu soudů tvoří Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, vrchní soudy, krajské soudy a okresní soudy. Mimo obecnou soustavu soudů spadá Ústavní soud v Brně a Nejvyšší správní soud v Brně. Stěžejními prameny v justici České republiky jsou zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, a zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Své dominantní postavení má rovněž zákon č. 6/2002 Sb., zákon o soudech, soudcích,

přisídících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další právní normy, či judikáty a judikatura.

Soudy České republiky dle § 2 zákona č. 6/2002 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), projednávají a rozhodují:

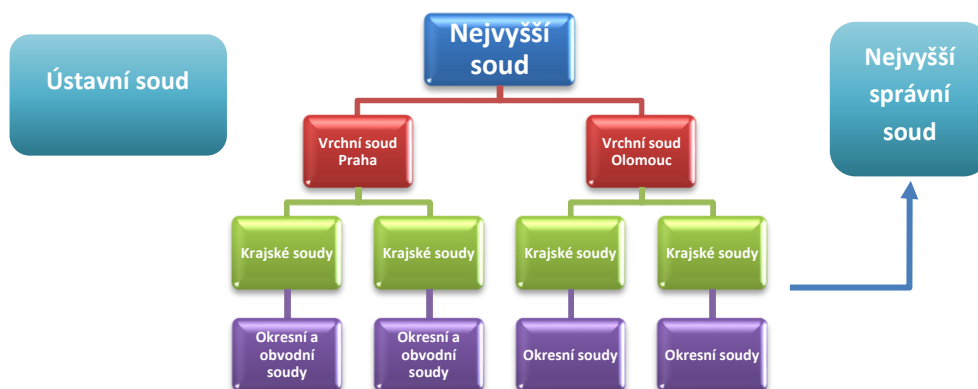
- a) spory a jiné věci patřící do jejich pravomoci podle zákonů o občanském soudním řízení,
- b) trestní věci patřící do jejich pravomoci podle zákonů o trestním řízení,
- c) v dalších případech stanovených zákonem nebo mezinárodní smlouvou, s níž vyslovil souhlas Parlament, jíž je Česká republika vázána a která byla vyhlášena.

Nelze ani opomenout roli Ministerstva spravedlnosti, jakožto ústředního orgánu státní správy pro justici České republiky, respektive oblasti soudnictví, státního zastupitelství, vězeňství apod. (Macháček, 2018, s. 13).

Ministerstvo spravedlnosti:

- zajišťuje chod soudů po stránce organizační a personální – stanoví počty soudců, asistentů, vyšších soudních úředníků, soudních tajemníků apod.;
- zabezpečuje financování hospodaření a materiální zabezpečení soudů a provádí kontroly hospodaření;
- stanoví krajským soudům v rámci schváleného rozpočtu kapitoly prostředky státního rozpočtu určené na hospodaření krajského soudu a okresních soudů v jeho obvodu minimálně v rozsahu členění závazných ukazatelů daných zákonem o státním rozpočtu;
- řídí a kontroluje výkon státní správy prováděný předsedy soudů ve věcech majetku státu a státního rozpočtu. (Ekonomika bloku společenských potřeb – ekonomika justice, online, cit. 25.06.2019)

Obrázek 2: Schéma soudní soustavy ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2 Informační systém

Diplomová práce se tematicky zaměřuje na identifikování informačních systémů ve vybraném segmentu státní správy, tudíž je nezbytné provést teoretický rozbor předmětného termínu a následně jej provázat s veřejným sektorem. Existuje celá řada obecných definic informačního systému, a to jak pro soukromý, tak veřejný sektor, respektive pro veřejný sektor je definice explicitně vymezena, např. v zákoně č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, nebo v zákoně č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Nutno podotknout, že již řada předpisů pracuje s tímto termínem jako notoriem, např. zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a další.

Pokud se na termín podíváme nejprve z širšího hlediska, je pojem informační systém (zkratka IS) velmi podobný pojmu byznys systém. Komponenty IS se obvykle shodují s komponentami byznys systému, často je zde však důležitější informace o komponentě (o člověku, stroji, materiálu apod.) spíše než ona komponenta byznys systému samotná. Z toho pohledu můžeme informační systém chápat jako součást byznys systému, a to součást oddělitelnou. IS a byznys systém se tedy mohou shodovat svými komponentami, liší se ale svým účelem. Účelem IS je zajištění správných informací na správném místě ve správný čas. Místem, kam mají být informace dodány, jsou obvykle lidé, kteří jsou součástí byznys systému (uživatelé IS), a kritériem oné správnosti je vhodnost podpory byznys systému v plnění jeho účelu (Bruckner a kol., 2012, s. 15). Pro plnění účelu IS jsou důležité informační a komunikační technologie (ICT). Informační a komunikační technologie jsou hardwarové a softwarové prostředky pro sběr, přenos, ukládání, zpracování a distribuci informací a pro vzájemnou komunikaci lidí a technologických komponent IS (Voříšek, 2008, s. 12). Těmito prostředky jsou myšleny technické komponenty tvořící technologickou infrastrukturu IS, respektive jaké softwarové komponenty bude informační systém obsahovat a jaká bude funkcionalita a vzájemné vztahy těchto komponent.

IS zahrnuje jak automatizované, tak neautomatizované činnosti. Automatizované činnosti podporuje software, tedy programové vybavení. V kontextu tvorby se pro software používá také termín programový systém. Programový systém je softwarový produkt, který je tvořen množinou programových jednotek (modulů, objektů, komponent, služeb) a jejich vzájemných vazeb. Pojem aplikační software (zkráceně aplikace) se rozumí takový software, který je určen k užití přímo uživatelem (Bruckner a kol., 2012, s. 16).

Pro veřejný sektor je státní informační systém (SIS) označován jako systém, který se skládá z informačních systémů zřizovaných nebo provozovaných orgány státu. Přitom informačním systémem se rozumí, podle definice v terminologickém slovníku, funkční celek, kterým se s využitím informačních technologií získávají, uchovávají a zpřístupňují údaje a informace nebo který automatizovaně podporuje výkon určitých činností (Kokeš, 1997, s. 7). Základní kompetence digitalizace veřejného sektoru je v gesci Ministerstva vnitra, které tuto agendu v elektronické veřejné správě převzalo po Ministerstvu informatiky, jež bylo zrušeno v roce 2007. Koordinační roli Ministerstva informatiky převzala nově vytvořená Rada vlády pro informační společnost (RVIS), která je odborným nadresortním poradním orgánem vlády.

Primární legislativní pramen upravující ISVS je zákon č. 365/2000 Sb., zákon o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů. V předmětném zákoně je v § 1 odst. 1 uveden předmět úpravy, který stanoví práva a povinnosti, jež souvisejí s vytvářením, správou, provozem, užíváním a rozvojem informačních systémů veřejné správy spravovaných státními orgány nebo orgány územních samosprávných celků (dále jen „orgán veřejné správy“). V § 2 písm. b) se rozumí informačním systémem veřejné správy funkční celek nebo jeho část zabezpečující cílevědomou a systematickou informační činnost pro účely výkonu veřejné správy. Každý informační systém veřejné správy zahrnuje data, která jsou uspořádána tak, aby bylo možné jejich zpracování a zpřístupnění, a dále provozní údaje a nástroje umožňující výkon informačních činností. V zákoně č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, se informačním systémem rozumí jeden nebo více počítačů, jejich programové vybavení, k tomu patřící periferní zařízení, správa tohoto IS, a k tomuto systému se vztahující procesy nebo prostředky schopné provádět sběr, tvorbu, zpracování, ukládání, zobrazení nebo přenos utajovaných informací. Z technologického hlediska můžeme IS popsat jako množinu technického a programového vybavení a dat, případně dalších prvků podle toho, zda jej budeme vnímat v užším, nebo širším pojetí. (Mates, Smejkal, 2012, s. 21).

Další pojetí, ve kterém lze spatřovat významnou diferenci je, zdali se pohybujeme na poli veřejného či soukromého sektoru. Řízení podnikové informatiky má odlišné způsoby a rizika v případě, když jde o organizaci ze soukromého, či veřejného sektoru. U veřejného sektoru má na činnost a rozhodování informatického útvaru primární vliv legislativa. Větší externí zakázky musejí být zadávány podle zákona o veřejných zakázkách a řada procesů

veřejné instituce je přímo diktována zákony – viz např. přidělování sociálních dávek nebo povolení staveb.

Jsou-li ICT služby veřejné instituce orientovány externě, teda na občany a hospodářské subjekty, ovlivňují tyto ICT služby kvalitu a efektivnost hospodářského prostředí. Proto zvyšování úrovně tzv. e-governmentu je cílem vlád všech vyspělých zemí. Veřejná správa se tak ve vyspělých zemích stává spolu s „IT driven industries“ největším investorem do ICT. Podobným směrem se ubírá i Česká republika. – viz dokument Digitální cesta k prosperitě (Novotný, 2011).

Specifickým problémem ICT ve veřejné správě je fakt, že přístupy a metriky využívané pro měření efektivnosti ICT investic v soukromém sektoru jsou zde většinou nepoužitelné. Jde zde spíše o konsenzus, kolik je společnost ochotna investovat do kvality ICT služeb obyvatelstvu a jak tuto kvalitu měřit. Další specifickým problémem je politická závislost a dočasnost strategií a s nimi souvisejících projektů (strategické a rozvojové záměry, projekty či investice jsou v ČR zpravidla platné pouze po dobu funkčního období jedné vlády).

ICT management ve veřejné správě musí tedy bedlivě sledovat vývoj legislativy a jeho dopad do ICT. Musí se také snažit, aby ICT služby pozitivně ovlivňovaly kvalitu hospodářského prostředí v zemi, a musí umět měřit efektivitu ICT investic. Naopak vlády při přijímání jakýchkoliv rozhodnutí, při tvorbě nových zákonů a novelizace zákonů stávajících by měly mít na paměti dopady svých rozhodnutí nejen do IS státní správy, ale i do IS/ICT podniků a organizace mimo veřejný sektor (Bruckner a kol., 2012, s. 76).

Pokud bychom měli vymezit určitou nominální definici termínu informační systém, vychází autor diplomové práce především z primárního účelu, které má IS plnit, respektive se shoduje s vymezením autorského kolektivu Bruckner a kol., že podstatou IS je zajištění správných informací na správném místě ve správný čas. Rovněž nelze opomenout legislativní vymezení ISVS jakožto funkčního celku nebo jeho části zabezpečující cílevědomou a systematickou informační činnost pro účely výkonu veřejné správy.

3.2.1 Požadované vlastnosti IS

Pro analyzování IS je relevantní vymezit nejen výčet základních definic, ale rovněž i jejich žádoucí vlastnosti, funkcionalitu či v neposlední řadě významnou roli a účel architektury IS/ICT. Jedná se o dvě skupiny – funkcionalitu a kvalitu. Pro pokrytí požadované funkcionality by tvůrci IS měli na základě analýzy podnikových procesů,

diskusí s uživateli a známých „nejlepších praktik“ definovat požadovanou funkcionalitu nové verze IS tak, aby odpovídala reálným funkčním požadavkům, a tu také v dohodnutém čase dodat. Jak uvádí autorský kolektiv Brucker a spol. je důležitá dostupnost, včasnost, správnost a důvěryhodnost potřebných funkcí a informací. Tento požadavek znamená, že IS nefunguje správně, když:

- není dostupný tehdy, když to uživatel, respektive pracovní (byznys) procesy podporované IS vyžadují. Proto je řada aplikací IS dostupných nepřetržitě na principu 365 dní x 24 h. Aplikace mohou být přitom dostupné několika komunikačními kanály a dohodnutá dostupnost se u těchto kanálů může lišit;
- má delší dobu odezvy na uživatelské požadavky, než je potřebné pro plynulou práci uživatele. Požadovaná doba odezvy se obvykle definuje pouze pro vybrané důležité transakce. U interaktivně provozovaných transakcí se může pohybovat od několika sekund až po zlomky sekundy. Nutno vzít v úvahu i nárůst finančního hlediska při zajišťování zkracování doby odezvy, jelikož s sebou přináší vyšší nároky na technologickou infrastrukturu (výkonnější procesory, více paměti, rychlejší přenosové cesty atd.);
- informace dodané do IS uživatelům nejsou ve shodě s realitou (uživatel nemá možnost zjistit, jak, kým a kdy byla dodaná informace získána).

Mezi další neopomenutelné principy patří shoda s legislativou. Funkcionalita aplikací a dodávaná data musí být ve shodě s legislativou státu, ve kterém se IS využívá (při změně legislativy se musí změnit i ta funkcionalita). Nelze opomenout ani důležitý faktor, uživatelskou přívětivost. I funkčně dokonalý systém může být v provozu neúspěšný, když jeho uživatelské rozhraní není jednoduché a srozumitelné všem uživatelům. V praxi se vyskytují různé úrovně znalostí uživatelů, a tudíž je nutné nad funkcionalitou aplikace vybudovat několik uživatelských rozhraní, které pokrývají požadavky různých typů uživatelů na komunikaci. Dále je nutné zajistit bezpečnost IS/aplikace a souvisejících dat proti:

- neoprávněnému přístupu;
- odcizení dat;
- zničení dat.

Další princip, na který je vhodné se zaměřit je flexibilita, jelikož okolí a požadavky na IS se neustále vyvíjí, proto musí být schopen se těmto změnám přizpůsobovat, a to pokud možno snadno a rychle.

Neopomenutelným faktorem je integrita IS, která musí být sladěna z hlediska technologické platformy, společného využívání dat všemi aplikacemi IS, umožnění sdílení funkcionality mezi aplikacemi a uživatelského rozhraní aplikací.

Při výčtu principů je potřeba rovněž uvést standardizaci, která z hlediska využívání IS i z hlediska nákladů IS je výhodná, když jsou ICT zdroje, procesy i služby standardizovány.

Na závěr je potřeba zdůraznit výkonnost a efektivitu, které nemá smysl posuzovat izolovaně. Výkonným IS je takový, jenž přispívá k celkové výkonnosti podniku, která se může lišit od typu podniku a projevovat v řadě výsledků, mezi které může patřit např. snížení průměrné doby vyřízení požadavku zákazníka či klienta (občana) veřejného sektoru, snížení nákladů na vyřízení objednávky apod.

Pro řízení vývoje a provozu IS, jež splňuje výše uvedené požadavky, byla vyvinuta metodika MMDIS (Multidimensional Management and Development of Information Systems). Metodika klade důraz na to, jak strukturovat práci, co by se mělo řešit v jednotlivých fázích vývoje a provozu IS/ICT a o čem v jednotlivých fázích přemýšlet (Bruckner a kol., 2012, s. 124).

Princip MMDIS jak při vývoji, tak při provozu IS/ICT klade důraz na tzv. princip multidimensionality. Jedná se o mnohost pohledů (dimenzí), který považuje za základní předpoklad efektivní IS/ICT.

Cílem multidimensionality při řešení IS/ICT je tedy neopomenout žádný faktor, který ovlivňuje úspěšnost tvorby, zavedení, provozování a dalšího rozvoje IS/ICT, a neopomenout ani vzájemné ovlivňování a vazby těchto faktorů.

Obrázek 3: Obsahová dimenze používané v návrhu e-Governmentu

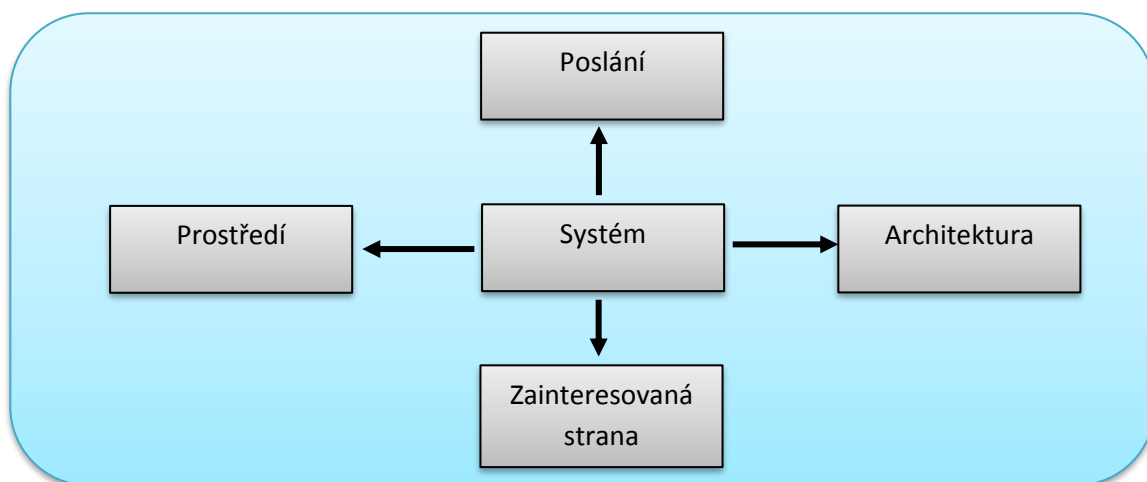

Zdroj: Bruckner a kol., 2012

3.2.2 Architektura IS/ICT

V současném vysoce konkurenčním prostředí představuje IS/ICT jeden z faktorů, které významně ovlivňují výkonnost a úspěšnost podniků. Pokud má IS/ICT plně podporovat podnikové procesy a realizovat jejich potenciál, je třeba při jeho budování respektovat řadu hledisek a vazeb. Architektura systému je právě tím prostředkem, který tyto vztahy umožňuje navrhnout, zachytit a jasně je popsat pro různé typy zainteresovaných pracovníků jak na straně ICT, tak na straně byznysu.

Obrázek 4: Konceptuální model systému a jeho architektury

Zdroj: Bruckner a kol., 2012

Systém je definován jako soubor komponentů účelově uspořádaných k dosažení určitého cíle nebo skupiny cílů. Prostředí (Environment) systémů představuje kontext, který určuje nastavení a okolnosti vývojových, provozních, politických, regulačních, sociálních a jiných kritických vlivů na systém a jeho další rozvoj. Prostředí ovlivňuje systém a systém působí na prostředí. V rámci systému i jeho prostředí existují zainteresované strany (Stakeholders). Jsou to jednotlivci, týmy nebo organizace, které mají zájem na systému, nebo jeho vztahu k systému. Příkladem jsou zákazníci, klienti, občané, uživatel, vývojář, manažer podniku, poskytovatelé služeb a další. Systém je vybudován proto, aby plnil definované poslání (Mission). Architektura je fundamentální uspořádání systému, které tvoří komponenty a vztahy mezi nimi, včetně vztahu k prostředí, a principy, které řídí jeho návrh a rozvoj (Bruckner a kol., 2012, s. 237).

3.2.3 Historie a význam eGovernmentu ve veřejné správě ČR

Pojem eGovernment

Hned z počátku je třeba uvést, že definice pojmu eGovernment je velmi rozmanitá, respektive některé zdroje uvádějí významnou provázanost myšlenek a přístupů s termíny New Public Management (NPM) a good governance. NPM se vyznačuje větším zapojením manažerských nástrojů a technik z oblasti soukromého sektoru do veřejné sféry, ponecháním volnějšího prostoru manažerům při řízení na základě jejich volného uvážení. Hlavní podstata této koncepce stojí na převzetí nejen technik, ale i určujících hodnot soukromého sektoru – tzv. 3E: *efficiency*, *effectiveness*, *economy*, tedy efektivnost účelnost a hospodárnost. Pro veřejný sektor jsou tyto hodnoty upraveny v § 3 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. A právě na kritice NPM byla vybudována nová koncepce, pro které se vžilo označení good governance. Samotný termín governance je některými autory vykládán jako „dobré vládnutí“ či „dobrá správa“. Zastánci good governance vyčítali konceptu NPM jeho přílišnou zaslepenost soukromým sektorem, především volností manažerů v něm a jeho reformám prováděné v duchu NPM, které se snažily smazat specifika veřejné správy z důvodu, že považovaly management za generický, tedy bez ohledu na to, zda se pohybujeme na poli soukromého či veřejného sektoru (Půček, 2018, s. 21).

Přesto literatura uvádí, že NPM a e-government jsou kompatibilní fenomény, kdy do teorie a praxe se vzájemně promítají myšlenky a přístupy NPM, good governance a projektů e-governmentu.

Předmětný pojem je např. definován v dokumentu Evropské komise z roku 2011 s názvem *eGovernment-Action Plan 2011 – 2015*, a to jako použití nástrojů a systémů, které jsou zde díky informačním a komunikačním technologiím, pro poskytování lepších veřejných služeb občanům a podnikům (Mates, Smejkal, 2012, s. 38).

Svou definici předmětného termínu uvádí na svých internetových stránkách Ministerstvo vnitra ČR, do jehož kompetence v současnosti rozvoj eGovernmentu patří, a to, že jeho myšlenkou je správa věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů, díky kterým bude veřejná správa k občanům přátelštější, dostupnější, efektivnější, rychlejší a levnější (Ministerstvo vnitra ČR, Co je eGovernment, online, cit. 01.07.2019).

Pokud budeme vycházet z vymezení autorského kolektivu Vaníček a kol. je eGovernment sérií procesů vedoucích k výkonu státní správy a samosprávy a uplatňování občanských práv a povinností fyzických a právnických osob realizovaných elektronickými prostředky. Cílem je rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy

nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům (občanům). Hlavním cílem eGovernmentu je potom heslo, že úřady nemají obíhat občane, ale dokumenty v elektronické podobě (Vaníček a kol., 2011, s. 11). eGovernment je tedy výsledkem uplatnění informačních a komunikačních technologií v celkovém rámci správních řízení.

Nutno podotknout, že u všech definic eGovernmentu lze nalézt společné znaky, jež hlásají primární smysl eGovernmentu a jehož cílem je prostřednictvím ICT poskytnout lepší služby občanům a veřejnosti a umožnit jim podílet se na správě věcí veřejných a tím posílit transparentnost a demokratizaci veřejné správy.

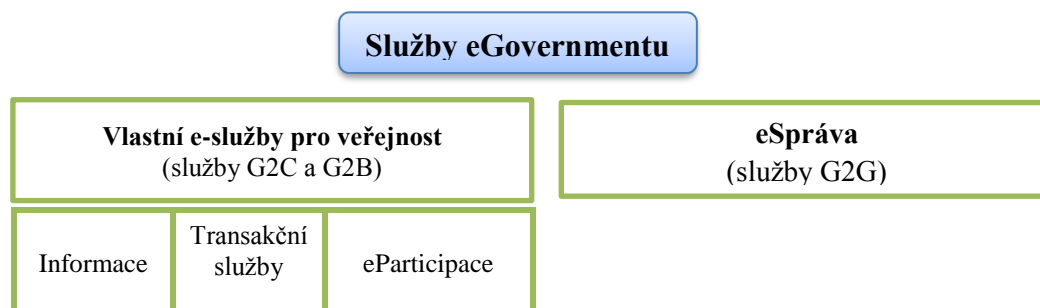
V případě zahraniční literatury lze termín také definovat jako aplikaci elektronických komerčních nástrojů a technik vlády poskytujících služby občanům. Může vést ke zlepšení poskytování služeb občanům, vylepšení spolupráce s obchody a průmyslem, navýšení přístupu k informacím nebo vyšší výkonnosti vlády (Affisco, 2006, s. 13). R. Heeks vnímá eGovernment značně široce jako všechna použití informačních a komunikačních technologií ve veřejném sektoru (Heeks, 2006, s. 1).

Pokud bychom měli vymezit určitou nominální definici pojmu eGovernment, lze vycházet z jejího smyslu a je možno tedy konstatovat, že se jedná o přístup či modernizaci veřejné správy, kdy prostřednictvím využívání informačních a komunikačních technologií se snaží optimalizovat vnitřní procesy s cílem poskytnout rychlé, dostupné a kvalitní informační služby.

eGovernment lze členit podle různých kritérií. Pro popis jednotlivých částí se používají zkratky:

- **G2C** – *Government-to-Citizen*;
- **G2B** – *Government-to-Business*;
- **G2G** – *Government-to-Government*.

Obrázek 5: eGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení

Zdroj: Špaček, 2012

Historický vývoj e-Governmentu v ČR

Historický vývoj e-Governmentu v ČR lze rozdělit do tří etap. První etapa, počáteční fáze, ve které lze spatřovat první pokusy zavádění elektronizace veřejné správy a která se vyznačovala absencí kompaktní koncepce a dominantního orgánu veřejné správy, který by nesl hlavní zodpovědnost za rozvoj v předmětné oblasti, probíhala mezi obdobími 1989 až do roku 2000. V tomto období jsou počátky spojovány se vznikem Komise vlády ČR pro státní informační systémy v roce 1991. Tato komise měla zajistit odstranění roztržitosti IS a koordinovat rozvoj jednotného státního informačního systému (Špaček, 2012, s. 53). V této etapě se další významný posun realizoval až v roce 1996, a to prostřednictvím vytvoření samostatného Úřadu pro státní informační systém, který byl zřízen k 1. 11. zákonem č. 272/1996 Sb. Jeho postavení vůči resortním ministerstvům bylo definováno jako velmi slabé a úřad nenaplnil svá očekávání jakožto instituce, která měla naplánovat a vybudovat SIS. Za účelem koordinace informační politiky byla v roce 1998 jako poradní orgán vlády zřízena Rada vlády pro informační politiku. Posláním rady bylo sledovat, vyhodnocovat a koordinovat meziresortní a nadresortní práci při realizaci státní informační politiky. Spolu s úřadem pro státní informační systémy předložila v roce 1999 první českou koncepci rozvoje e-Governmentu s názvem Státní informační politika – cesta k informační společnosti (SIP) (Špaček, 2012, s. 55).

Významnými milníky této etapy v roce 2000 bylo přijetí dvou zákonů. V říjnu 2000 nabyl účinnosti zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu). Teprve tento zákon vymezil stěžejní pojmy jako elektronický podpis, datová zpráva, kvalifikovaný certifikát, akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb atd. Nutno podotknout, že nařízení vlády č. 304/2001, jež provádělo zákon o e-podpisu, znamenalo velký dopad v podobě uložení orgánům veřejné moci zřídit pracoviště pro příjem a odesílání datových zpráv – tzv. elektronickou podatelnu. V roce 2000 nabyl účinnosti taktéž zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o ISVS“). Tímto zákonem byl zřízen Úřad pro veřejné informační systémy (ÚVIS), jakožto ústřední správní úřad pro vytváření a rozvoj ISVS (Špaček, 2012, s. 63). Obsahu ISVS se dotkly také povinnosti, které zakotvil zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, respektive předmětný zákon jako první zavedl elektronickou službu.

Nelze opomenout ani vývoj v oblasti územní samosprávy, kde také probíhala informatizace obcí a nově zřízených krajů, kterou mělo koordinovat Ministerstvo vnitra.

Důležitou úlohu měly v případě informatizace obcí sehrát kontaktní místa veřejné správy, se kterými souvisela instalace informačních terminálů (kiosky), které souvisely se zahájením projektu EVA – Elektronická Vlídlná Administrativa v roce 2002 (Špaček, 2012, s. 66).

K 1. 1. 2003 bylo zřízeno Ministerstvo informatiky (MI), na které přešly kompetence ÚVISu. Podle nového ust. § 18 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a ústředních správních orgánů státní správy ČR (kompetenční zákon), bylo ministerstvo informatiky ústředním orgánem státní správy pro informační a komunikační technologie a poštovní služby. MI představilo novou Státní informační a komunikační politiku *e-Česko 2006*. Mezi další významné realizované aktivity MI lze vedle přípravy množství legislativních opatření (návrh zákona o elektronických komunikacích, návrh zákona o sdílení dat ve veřejné správě a další), uvést spuštění Portálu veřejné správy (PVS) v roce 2003. Jak uvádí Špaček (2012, s. 71) je z dostupných informací zřejmé, že MI v praxi plnilo především svou roli regulační, koordinační a metodickou, a zasloužilo se o rozvoj nových služeb, které byly nabízeny PVS.

Legislativní změna, jež znamenala zásah do soustavy ústředních orgánů státní správy prostřednictvím zákona č. 110/2007 Sb. a která se výrazně promítla do e-Governmentu ČR, vedla ke zrušení MI a převedení jeho kompetencí na MV. Ministerstvu vnitra měla později napomáhat Rada vlády pro informační společnost (RIVS).

Řada cílů z oblasti e-Governmentu byla zakotvena v dokumentu *Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015*.

Výše uvedenou strategii následně specifikovaly dokumenty jako *Strategie rozvoje služeb pro informační společnost* a *Strategie implementace e-Governmentu v území*.

Na základě realizace strategie došlo k významné průlomové právní úpravě, a to v podobě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Tento zákon, někdy také označován jako zákon o e-Governmentu, rozlišuje datové schránky a jejich využívání mezi orgány veřejné moci a fyzickými a právnickými osobami a mezi orgány veřejné moci navzájem. Nelze opomenout přijetí zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, který nabyl účinnosti v červenci 2012.

Poslední etapa e-Governmentu, kde stěžejní roli má již rozvinutá síť tzv. Czech POINT, se dá vystihnout jako výrazně dynamická, plná neustálého zavádění eProjektů a dalších prvků ICT do oblasti veřejné správy, jako elektronická podatelna, povinné využívání datových schránek orgány veřejné moci a právnickými osobami, podepisování

dokumentů elektronickým podpisem, zavádění systému základních registrů a řada dalších prvků, které vystihují aktuální období digitalizace veřejného sektoru.

3.2.4 Právní úprava eGovernmentu

Podstatná část stěžejních zákonných norem byla vyjmenována v souvislosti s vývojem eGovernmentu, respektive v této podkapitole bude provedeno resumé legislativních opatření, které se vztahují na činnosti a rozsah v oblasti eGovernmentu:

- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů;
- Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech;
- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a o změně některých zákonů;
- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o archivnictví“);
- Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (dále jen zákon o elektronickém podpisu); zrušen k 19.9. 2016 a nahrazen: Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce;
- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o ISVS“);
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů;
- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích);
- Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů;
- Zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci.

Nutno podotknout, že vývoj legislativy v oblasti eGovernmentu vyvolal potřebu novelizovat další právní předpisy, aby bylo dosaženo souladu s těmito zákony. Mezi významné právní předpisy procesní povahy v oblasti justice, které byly novelizovány patří

např. zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“), zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“), zákon č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“), zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, a další.

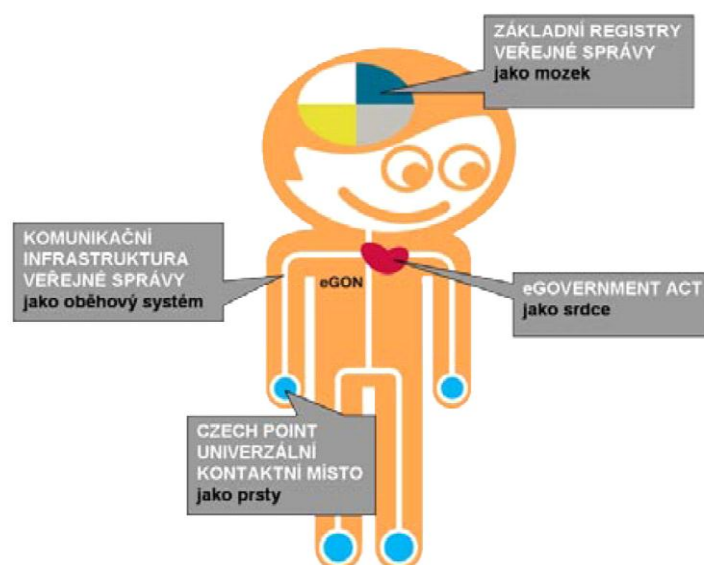
Nelze opomenout primární roli normy nejvyšší právní síly Ústavu České republiky a Listinu základních práv a svobod, jež stanovují rozsah působnosti veřejné moci a tím i eGovernmentu.

Jelikož je práce tematicky zaměřena na oblast soudnictví je pro úplnost v příloze č. 1 uveden výčet interních předpisů Ministerstva spravedlnosti ČR upravující eJustici.

3.2.5 Základní prvky eGovernmentu v České republice

Níže uvedený symbol pod názvem eGon je využíván pro ilustraci eGovernmentu jako živý organismus a jeho jednotlivé části eGovernmentu tvoří jeho orgány.

Obrázek 6: Symbol eGovernmentu – postavička eGona

Zdroj: Galileo Corporation, Elektronická revoluce ve státní správě, online, cit. 22.07.2019

Dílní projekty zahrnuté pod eGovernmentem:

- Czech POINT;
- Základní registry;
- Datové schránky;
- Elektronický podpis.

3.2.5.1 Czech POINT

Síť Czech POINT (Český Podací Ověřovací a Informační Národní Terminál) je univerzální kontaktní místo veřejné správy poskytující občanům zejména ověřené výpisy z informačních systémů veřejné správy, např. Výpis z Rejstříku trestů, Výpis z Katastru nemovitostí, Výpis z bodového hodnocení řidiče, Výpis z Veřejných rejstříků atd., a řadu dalších služeb, např. podání Žádosti o zřízení datové schránky nebo autorizovanou konverzi dokumentů. Vznik stojí na novele zákona č. 365/2000 Sb., ISVS, a ostrý provoz byl zahájen v lednu 2008. Jedná se o jeden ze systémů českého eGovernmentu, jehož smyslem je snížit byrokratickou zátěž veřejné správy směrem k občanovi a jehož heslem je: *"obíhat mají data, ne občan"*.

Přehled nabízených služeb:

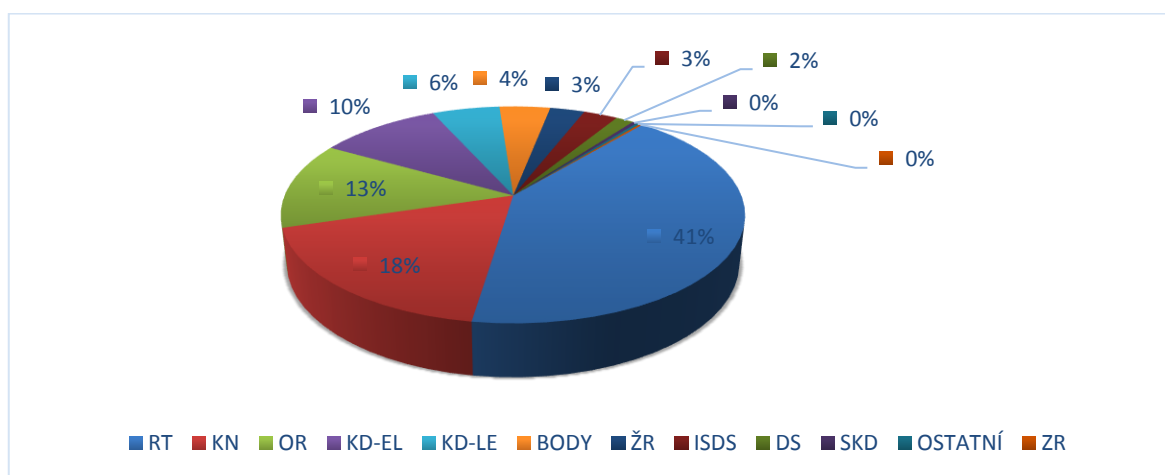
- Výpis z Katastru nemovitostí;
- Výpis z Veřejného rejstříku;
- Výpis z Živnostenského rejstříku;
- Výpis z Rejstříku trestů;
- Výpis z Rejstříku trestů právnické osoby;
- Výpis z bodového hodnocení řidiče;
- Výpis ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů;
- Výpis z Insolvenčního rejstříku;
- Přijetí podání podle živnostenského zákona (§ 72);
- Podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH;
- Datové schránky – žádost o zřízení, žádost o zneplatnění přístupových údajů a vydání nových, žádost o přidání další pověřené osoby, její odebrání, žádost o povolení dodávání dokumentů z datové schránky fyzických osob, fyzických osob podnikajících a právnických osob do datové schránky fyzické osoby, fyzické osoby podnikající a právnické osoby;
- Centrální úložiště ověřovacích doložek;
- Konverze;
- Úschovna systému Czech POINT;
- Výpisy ze Základních registrů - např. Výpis údajů z Registru obyvatel, Výpis údajů z Registru osob, Výpis údajů o využití údajů z Registru obyvatel,

Žádost o změnu údajů vedených v Registru obyvatel, Žádost o poskytnutí údajů třetí osobě;

- Zprostředkovaná identifikace. (Ministerstvo vnitra České republiky, Efektivní veřejná správa, online, cit. 03.07.2019).

Tradičním kontaktním místem Czech POINTu je Česká pošta, s.p., kde každoročně proběhne nejvíce vydaných výpisů co do počtu (52,85 %), respektive nejvíce kontaktních míst lze najít na obecních úřadech (5.815 – 79,23 %) (Statistiky, Czech POINT, online, cit. 03.07.2019).

Graf 1: Struktura vydaných výpisů dle kategorií (celkem)

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že největší počet výstupů patří výpisu z rejstříku trestu, kdy každoročně je vydáno okolo 800 000 výstupů, respektive následuje katastr nemovitostí či konverze dokumentů E-L.

3.2.5.2 Základní registry

Snaha o sdílení dat ve veřejné správě byla patrná již v počátcích eGovernmentu (Komise vlády pro státní informační systémy v roce 1990 či Ministerstvo informatiky), avšak zakotvení přinesl až rok 2009 v podobě přijetí zákona č. 111/2009 Sb., Zákon o základních registrech.

Základní registry by měly spolupracovat mezi sebou jako ucelený integrovaný systém a každý úředník by měl mít přístup pouze k údajům potřebným pro výkon vlastní agendy. Zásadním prvkem v systému základních registrů se má stát tzv. referenční údaj, který by měl být přebírán ze systému zákl. registrů a v příslušných agendách by se měl využívat jako údaj

zaručený, platný a aktuální, bez nutnosti jeho ověření. Úřady by měly být na příště povinny využívat právě data ze zákl. registrů, a nikoliv je již vyžadovat po občanovi (ŠPAČEK, 2012, s. 89). Propojení základních registrů má probíhat prostřednictvím informačního systému základních registrů (ISZR), jehož správcem se stal nově vytvořený úřad Správa základních registrů.

Na oficiálních stránkách Ministerstva vnitra ČR jsou základní registry definovány jako informační systém veřejné správy, který obsahuje referenční údaje a představuje základní kámen pro rozšiřování služeb pro občany v rámci strategie rozvoje projektů eGovernmentu. Registry představují soubor dat a údajů, které bude sdílet celá veřejná správa. Ostatní registry budou čerpat údaje ze základních registrů. Základním registrem je dle ZZR, § 3:

- základní registr obyvatel;
- základní registr právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci;
- základní registr územní identifikace, adres a nemovitostí;
- základní registr agend orgánů veřejné moci a některých práv a povinností.

Obrázek 7: Systém základních registrů

Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, Základní registry, eGovernment, , online, cit. 03.07.2019

3.2.5.3 Datová schránka

Jedná se o elektronické úložiště, jehož existence stojí na zákoně č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, a jehož ostrý provoz byl spuštěn v listopadu 2009. Primární účel datové schránky je explicitně pojmenovaný v § 2

odst. 1 předmětného zákona, který stanoví, že datová schránka je elektronické úložiště, které je určeno k

- a) doručování orgány veřejné moci,
- b) provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci,
- c) dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob.

Hlavní smysl byl tedy prostřednictvím DS činit podání kterémukoliv úřadu a úřady prostřednictvím DS doručují své písemnosti adresátům – FO a PO, stejně tak komunikují s jinými orgány veřejné moci. Zákonem č. 190/2009 Sb. došlo k novelizaci zákona o DS, která již umožňovala, aby prostřednictvím DS spolu komunikovali fyzické, podnikající fyzické či právnické osoby. Tímto lze DS přeneseně řečeno považovat za e-mail, respektive jak uvádí Mates, datová schránka funguje od této novely jako něco, co bychom mohli nazvat e-mail 2 – tedy zákon poskytuje možnost používání datových schránek jako důvěryhodného (autentizovaného) a zabezpečeného e-mailu mezi soukromými subjekty navzájem. (Mates, Smejkal, s. 169).

Existence DS rovněž vyřešila problémy s doručováním písemností účastníkům soudních či správních řízení, kterým bylo podle předchozí právní úpravy zcela nemožné doručovat na adresy mnohdy neexistujícího sídla právnických osob. V případě zaslání zprávy do DS zákon nově zavedl striktní pravidla, kdy zpráva je považována za doručenu okamžikem přihlášení do ISDS, respektive deset dnů po jejím dodání do datové schránky, tedy analogie tzv. právní fikce doručení u poštovních zásilek. Zprávy doručené do DS jsou uloženy „pouze“ po dobu 90 dnů, pro archivaci lze využít doplňkové služby jako datový trezor či nově lze využít datovou schránku v kooperaci s elektronickou službou státu, kterou spustilo Ministerstvo vnitra od 8. července 2018 na Portálu veřejné správy, tzv. Portálem občana. Portál v menu jako jednu z funkcí nabízí provázanost s datovou schránkou. Tato funkce poskytuje možnost se prostřednictvím Portálu připojit přímo do datové schránky a propojit ji tak s Portálem. Tím dojde zásadně k rozšíření možnosti využívání Portálu, respektive při využívání konkrétních služeb si nechat zasílat do datové schránky výstupy v podobě různých výpisů jako např. Výpis údajů z registru obyvatel, Výpis z insolvenčního rejstříku, Výpis z Rejstříku trestů, Výpis z rejstříku trestů právnických osob apod. (Ministerstvo vnitra České republiky, Portál občana, Informační servis, online cit. 04.07.2019).

Ve zcela odlišné situaci s archivováním zpráv v datové schránce jsou státní instituce, které nejsou v tomto limitovány, avšak využívají doplňkově např. elektronickou podatelnu či elektronickou spisovou službu.

Datové schránky zřizuje a spravuje Ministerstvo vnitra. Z hlediska práv a povinností lze vymezit následující kategorie zřízení DS:

- zřízení DS od 1. 11. 2009 povinně:
 - orgány výkonné moci (také notáři a exekutoři – podnikající fyzické osoby x rozhodci);
 - právnické osoby (zřízené zákonem, zapsané v OR);
 - včetně právnických osob zřízených pro výkon advokacie;
 - podnikající fyzické osoby (jen insolvenční správci);
- zřízení DS od 1. 7. 2012 povinně:
 - PFO (jen advokáti a daňoví poradci);
- zřízení DS od 1. 1. 2017 povinně:
 - podnikající fyzické osoby (jen statutární auditoři);
- ostatní subjekty dobrovolně:
 - (na žádost) – zejména FO (soukromě) a PFO (ostatní). (Peterka, Podaný, Podávání a fikce podpisu v ISDS, autorizovaná konverze, on-line, 2019, cit. 26.11.2019).

3.3 eJustice jako jeden ze základních kamenů eGovernmentu

eJustice je nedílnou součástí eGovernmentu a její počátky v České republice jsou datovány okolo roku 2007. I když termín není zatím definován v žádném tuzemském právním předpise, pro digitalizaci justice se vžilo označení eJustice. Významnou pozornost segmentu tzv. eJustice již věnují orgány Evropské unie, respektive Evropská komise definuje v dokumentu Směrem k evropské strategii pro elektronické soudnictví termín jako využívání informačních a komunikačních technologií s cílem zlepšit přístup občanům k soudnictví a zvýšit účinnost právních řízení, jimiž se rozumí jakýkoli druh aktivit, jejichž účelem je vyřešit spor nebo ukládat tresty za určitá jednání (Mates, Smejkal, 2012, s. 111). Projekty eJustice jsou jeden ze základních stavebních kamenů eGovernmentu a je pro ně typický výrazný přesah do právního systému České republiky.

Jak uvádí dokument *Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015*, elektronická justice je důležitý

projekt velkého rozsahu s řadou vnitřních procesních a technologických vazeb, které zásadním způsobem změni současnou podobu většiny procesů v resortu s využíváním informačních technologií v prostředí justice. Jedná se zejména o zavádění elektronické formy komunikace, tzn. výměny a zpracování informací nacházejícími se v resortu justice nebo vstupujícími do resortu zvenčí. eJustice využívá moderní informační technologie a systémy, které značně ovlivní zjednodušení řízení, rozhodování a administrativu resortu spravedlnosti. eJustice ovlivní především tyto základní činnosti: řízení resortu, obecné soudní agendy a speciální agendy (obchodní rejstřík, právní informace apod.). eJustice je integrální součástí eGovernmentu v České republice. Český systém elektronizace justice v sobě zahrnuje jak elektronizaci stávajících agend provozovaných v resortu spravedlnosti, tak agendy zcela nové, které jsou součástí procesu budování eJustice (Mates, Smejkal, 2012, s. 111).

Specifický cíl, který si eJustice dala při jejím spuštění, bylo zavést systém elektronické justice vč. dokončení všech návazných projektů vedoucích k zefektivnění práce justice a zlepšení komunikace jak s odbornou, tak i laickou veřejností.

eJustice je tedy dle mého názoru proces využívání ICT technologií v resortu ministerstva spravedlnosti s cílem dosáhnout efektivního fungování, respektive transparentního, rychlého a zákonného rozhodování orgány justice. Pokud bychom definici rozšířili o dílčí cíle, lze eJustici vnímat jako proces zavádění elektronických nástrojů eGovernmentu pro dosažení snadné a přívětivé komunikace jak s účastníky řízení, veřejností, tak orgány státu mezi sebou, s důrazem na plnění zákonných povinností v oblasti veřejných rejstříků a dodržování ústavních a dalších základních právních principů.

3.3.1 eKomunikace s orgány justice

Jak vyplývá z názvu eKomunikace, je v současné době již běžné komunikovat s orgány justice prostřednictvím elektronické pošty. Tato možnost je jednak na bázi dobrovolnosti občana, účastníka řízení, respektive tato varianta již vyplývá z řady procesních předpisů, mezi které lze zařadit občanský soudní řád, trestní řád, správní řád, soudní řád správní či insolvenční zákon. V této kategorii je myšlena jednak zákonná povinnost orgánů justice přijímat podání v elektronické podobě (§ 2 odst. 2 vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby), nýbrž i možnost občana činit písemná podání v elektronické podobě.

Nutno podotknout, že eKomunikace se snaží naplnit již zmíněný dílčí cíl eJustice, a to snadnou a přívětivou komunikací jak s účastníky řízení, veřejností, tak orgány veřejné moci mezi sebou. Komunikaci s orgány justice pro účely soudního řízení či jiného správního řízení lze provést prostřednictvím:

- elektronická adresa – e-mail;
- datová schránka;
- webové podání (tzv. ePodatelna).

3.3.2 ePodatelna

Jedná se o webovou aplikaci, která je v provozu od 1. 10. 2007, ze stránek www.justice.cz. Jde o jeden z prvotních a zároveň primárních prvků celého eGovernmentu, který umožňuje prostřednictvím internetových stránek eKomunikaci s orgány justice. Předmětná aplikace prakticky funguje tak, že umožňuje založit jak nové soudní řízení, a to zasláním konkrétní žaloby, či již do probíhajícího řízení zasílat doplnění jako jsou např. důkazy, vyjádření, opravné prostředky atd., za předpokladu dodržení platné legislativy a současně technických parametrů.

V oblasti legislativy je nutné pro podání zaslání soudu v elektronické podobě e-mailem, aplikací ePodatelna či přímým vyplněním elektronického formuláře dodržet soulad s procesními předpisy:

- § 42 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád;
- § 59 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád;
- § 37 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád;
- § 37 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní;

tedy aby byla podepsána uznávaným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb.

V legislativním prostředí ČR existují nyní následující akredit. poskytovatelé, kteří vydávají kvalifikované certifikáty pro elektronické podpisy, a to:

- První certifikační autorita, a. s.;
- Česká pošta, s. p.;
- eIdentity a. s.;

- Správa základních registrů. (Ministerstvo vnitra České republiky, seznam kvalifikovaných poskytovatelů služeb vytvářejících důvěru, online, cit. 04.07.2019).

Nutno podotknout, že pro dodržení řádného právního stavu elektronického doručení v rámci komunikace s orgány státu je nutno využívat elektronické podpisy výše uvedené certifikační autority, v opačném případě se na takové podání nahlíží jako na nepodepsané.

Druhou oblastí jsou technické parametry jimiž se rozumí velikost datové zprávy a dokumentů či formáty příloh, u kterých jsou akceptovány nyní pouze dokumenty ve formátu PDF, DOC, DOCX, XLS, XLSX, TXT a RTF.

Výhodou předmětné aplikace jsou interaktivní formuláře, jež se jeví velmi uživatelsky přívětivě. Některé druhy soudních řízení stanovují povinnost právního zastoupení, avšak v řadě případů tato podmínka není aktuálně stanovena a může tedy formuláře využít občan za předpokladu vlastnictví kvalifikovaného certifikátu vydaného akreditovaným poskytovatelem.

Obrázek 8: ePodatelna – druh podání k soudu

Druh podání

Soudní agendy

Žaloba

Věci týkající se nezletilých dětí

El. platební rozkaz (PDF) (Adobe Reader si můžete stáhnout [zde](#).)

Obchodní rejstřík

Insolvenční rejstřík (Adobe Reader si můžete stáhnout [zde](#).)

Jiné podání

Správa soudu

Poskytnutí informací

Stížnost

Jiné žádosti

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky, Justice.cz, ePodatelna, online, cit. 21.07.2019

Progres využívání eKomunikace, respektive zasílání datových zpráv k soudu, bude zevrubně rozebrán v praktické části diplomové práce prostřednictvím příkladu ePodatelny Krajského soudu v Praze.

Pro úplnost předmětné problematiky je dále vhodné objasnit následující termíny:

- elektronický podpis;
- elektronická pečeť;
- časové razítko;
- autorizovaná konverze dokumentů.

Elektronický podpis

Práce na elektronickém podpisu *e-signature* a na elektronické totožnosti *e-identity*, která probíhá v evropském měřítku, je obzvláště relevantní v oblasti soudnictví, kde hraje ověřování dokumentů zásadní roli (Mates, Smejkal, 2012, s. 111). Elektronický podpis je digitální nástroj, který zavedl právní institut, jež prakticky supluje vlastnoruční podpis a slouží tak k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby. Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, jež rekonfiguroval zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, definuje v § 6 odst. 2, že uznávaným elektronickým podpisem se rozumí zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis nebo kvalifikovaný elektronický podpis.

Jak již bylo výše uvedeno, akreditovanými poskytovateli v legislativním prostředí ČR, které vlastní oprávnění vydávat uznávané kvalifikované certifikáty, jsou 4 subjekty. Elektronický podpis se zpravidla využívá u podání zaslaných prostřednictvím elektronické adresy – e-mailu či webové aplikace ePodatelna. V případě zasílání datových zpráv prostřednictvím datové schránky zákon variantu připojovat elektronický podpis odpouští z důvodu tzv. fikce podpisu, která byla zavedena s účinností zákona č. 300/2008 Sb., o DS. Kontrola platnosti podpisů se provádí na základě tzv. CRL seznamů, respektive seznamu zneplatněných certifikátů.

Elektronická pečeť

Na úvod je vhodné nejprve zmínit termín elektronická značka. Technologicky je elektronická značka totéž, co elektronický podpis. Rozdíl je v tom, že elektronická značka je založena na certifikátu vydaném právnické osobě. Vlastnoručním podpisem totiž disponují lidé, nikoliv instituce. Tak i certifikáty vydané za účelem elektronického podpisu

jsou vydávány fyzickým osobám. Avšak s účinkem nového Evropského nařízení tzv. eIDAS došlo k nahrazení dosavadního termínu elektronická značka za tzv. elektronickou pečeť. Hlavní rozdíl mezi naší dosavadní značkou a novou pečetí dle nařízení eIDAS je to, o čem vypovídají a vůči čemu. Naší elektronickou značku může kdokoli (kdo je držitelem příslušného systémového certifikátu, tedy třeba i fyzická osoba) připojit na cokoli – na jakýkoli elektronický dokument (soubor, zprávu), bez ohledu na jeho původ. Jde přitom o jeho projev vůle, obdobný tomu, jakým je podepsání, ale podepsání to v pravém smyslu slova není.

Naproti tomu elektronickou pečeť může vytvářet jen právnická osoba (včetně organizační složky státu) – a může ji připojit jen na to, čeho je sama původcem. Zjednodušeně: el. pečeť může přidat jen na „něco svého“, a nikoliv na „něco cizího“. Důvodem je skutečnost, že nejde o projev vůle (v právním slova smyslu) obdobný podepsání: podepsat můžete klidně i cizí dokument (třeba proto, že s jeho obsahem vyjadřujete svůj souhlas).

Připojení elektronické pečeti naproti tomu není projevem vůle, ale deklarací původu: když nějaká právnická osoba připojí na něco svou pečeť, deklaruje tím, že je to „od ní“, neboli že ona je původcem toho, co je pečetí opatřeno. Proto elektronické pečetě nelze přidávat na cokoli „cizího“ (Lupa.cz, Eidas, elektronické značky a pečetě, rekviem za datovou zprávu online, cit. 29.07.2019).

Časové razítko

Primární účel časového razítka spočívá v zafixování dokumentu v čase, respektive zaručuje, že uvedená data v elektronické podobě existovala v určitý časový okamžik v dané podobě. Obdobně jako u elektronického podpisu jej mohou vydávat pouze akreditovaní poskytovatelé služeb.

Autorizovaná konverze dokumentů

Tento nástroj potvrzuje autentičnost dokumentů zasílaných prostřednictvím elektronické komunikace a tím podporuje snadnější komunikaci občana s orgány veřejné moci. Legislativní zakotvení přinesl zákon č. 300/2008 Sb., o DS, který uvádí v § 22 odst. 1, že konverzí se rozumí:

- a) úplné převedení dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě nebo datovém souboru (dále jen „dokument obsažený v datové zprávě“)

způsobem zajišťujícím shodu obsahu těchto dokumentů a připojení doložky o provedení konverze (dále jen „doložka“), nebo

- b) úplné převedení dokumentu obsaženého v datové zprávě do dokumentu v listinné podobě způsobem zajišťujícím shodu obsahu těchto dokumentů a připojení doložky.

Z moci úřední konverzi provádí orgán veřejné moci, respektive na žádost provádějí kontaktní místa veřejné správy – Czech POINT.

3.3.3 Info aplikace

Samotný projekt e-justice zaznamenal v průběhu vývoje velký posun právě v přístupu k informacím o činnosti soudů a státních zastupitelství, a to prostřednictvím info aplikací. Jedná se o skupinu internetových aplikací, které provozuje Ministerstvo spravedlnosti za účelem zvýšení informovanosti občanů s cílem zajistit transparentní rozhodování soudů. Aplikace jsou postupně uváděny do provozu od roku 2008. Řadí se mezi ně infoDeska, infoSoud, infoJednání, infoData, infoDokument, infoRozhodnutí – judikatura.

infoDeska

Aplikace infoDeska je elektronická úřední deska resortu justice pro účely zveřejňování písemností, jakožto analogie „dřevěné“ úřední desky. Elektronická úřední deska tedy zveřejňuje v elektronické podobě listinný obsah klasické úřední desky umístěné v budově organizace. Informace zveřejněné v aplikaci infoDeska nemají charakter úřední listiny, jsou pouze informativního rázu.

infoSoud a infoJednání

Aplikace infoSoud poskytuje pouze základní údaje o průběhu soudního řízení. Neobsahuje žádná rozhodnutí, ani údaje o účastnících, respektive zobrazuje informace jako zahájení řízení, rozhodování ve věci samé, využití opravných prostředků atd.

Aplikace infoJednání slouží k přehledu o nařízených jednáních v konkrétním soudním řízení, především o místě a času jednání.

Pro využití obou aplikací je nutná znalost spisové značky, která slouží k vyhledání informací o řízení. Výhodou aplikací je např. zjištění spisové značky odvolacího řízení či rychlému přehledu nařízeného jednání (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, Informace o průběhu řízení, online, cit. 17.09.2019).

infoData

Předmětná aplikace slouží pro poskytování statistických údajů a výkaznictví o činnosti soudů a státních zastupitelství, mimo výkazů Nejvyššího soudu, který má vlastní portál. Jedná se o statistické listy vyhotovované soudy a státními zastupitelstvími z pravomocně skončených věcí v agendách trestní, civilní, opatrovnické, obchodní a insolvenční. Aplikace poskytuje:

- Statistické ročenky – Statistické ročenky kriminality a soudních agend;
- Výkazy soudů a státních zastupitelství – Dokumenty výkazů soudů a státních zastupitelství;
- Přehledy statistických listů – Data zpracovaná ze statistických listů, kompletní přehledy a sumáře;
- Přehledy agend – Tabulkové přehledy o vyřizování soudních agend;
- Ostatní dokumenty - Další dokumenty ministerstva spravedlnosti určené veřejnosti.

Pro přenesení údajů do výkazů a statistik slouží aplikace CSLAV DW, která přenáší jednotlivé údaje zaznamenané v rámci elektronické spisové služby zaměstnanci soudů. Přínos aplikace lze spatřovat v oblasti informování laické i odborné veřejnosti o počtu žalob a jejich řešení v jednotlivých soudních agendách (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, Statistika a výkaznictví, online, cit. 18.09.2019).

infoDokument

Další aplikací je infoDokument, jež se specializuje na agendu elektronických platebních rozkazů. Velkým přínosem předmětné aplikace je při znalosti specifického identifikátoru a spisové značky možnost získat elektronický originál rozhodnutí, respektive po nabytí právní moci získat prostřednictvím aplikace elektronický originál rozhodnutí s vyznačenou doložkou právní moci. Tímto se zásadně liší od výše popsanych info aplikací, které sloužily pouze k informování, např. kolik bylo podáno žalob, v jakém čase a jakým meritorním způsobem o nich bylo rozhodnuto apod.

infoRozhodnutí – judikatura

Předmětná aplikace prakticky slouží jako odkaz na následující aplikace, které poskytují: Rozhodnutí Ústavního soudu, Rozhodnutí a stanoviska Nejvyššího soudu ČR, Rozhodnutí správních soudů, Rozhodnutí vrchních a krajských soudů, Databáze judikatury ESLP (Evropský soudní dvůr pro lidská práva), za účelem informování veřejnosti

o rozhodování soudů prostřednictvím zveřejňování anonymizovaných rozhodnutí do skupiny judikátů. Primárním účelem aplikace je dostupnost informací o rozhodovací praxi soudů, ale především jako důležitý zdroj informací o tom, jakým způsobem lze aplikovat právo, vyložit jednotlivá ustanovení právních předpisů a přispívat tak ke zvyšování předvídatelnosti práva. Jedním z úkolů judikatury a jejího zveřejňování je i to, po čem volá právní praxe, tj. sjednocení rozhodovací praxe soudů, což by se mělo dít především prostřednictvím rozhodnutí výše uvedených soudů. (Mates, Smejkal, 2012, s 121).

3.3.4 Veřejné rejstříky a sbírka listin

Původní název Obchodní rejstřík (OR), je nejstarší veřejně přístupnou aplikací, kterou provozuje ministerstvo spravedlnosti prostřednictvím internetu a jež je dostupná od roku 1997 (Mates, Smejkal, 2012, s. 112). Veřejný rejstřík je informačním systémem veřejné správy, který je veden rejstříkovými soudy v elektronické podobě a na něhož se vztahuje zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

Veřejnými rejstříky právnických a fyzických osob podle zákona (dále jen „veřejný rejstřík“) se rozumí spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, obchodní rejstřík a rejstřík obecně prospěšných společností, dle § 1 odst. 1 zákona o veřejných rejstřících. Všechny tyto rejstříky vedou rejstříkové soudy, věcně příslušné jsou v I. stupni krajské soudy. Pro evidenci rejstříkových a soudních řízení do předmětné aplikace slouží elektronický systém spisové služby – ISVR (informační systém veřejných rejstříků).

Principem veřejného rejstříku je zajistit transparentnost podnikatelského prostředí a aktivit podnikatelských subjektů. Veřejné rejstříky primárně obsahují aktuální informace právnických osob jako např. název společnosti, orgány (představenstvo, dozorčí rada, správní rada), kdo má oprávnění jednat za společnost, předmět podnikání, či jiné zákonné omezení jako např. vyhlášení likvidace nebo prohlášení konkurzu v rámci insolvenčního řízení a další.

Podání návrhu na zápis, změnu nebo výmaz údajů do veřejného rejstříku probíhá výlučně elektronicky prostřednictvím inteligentních formulářů.

Veřejný rejstřík obsahuje sbírku listin, do které jsou vkládány důležité dokumenty společností, jako např. zakladatelská smlouva, plné moci, podpisové vzory, zápisy z jednání představenstva či v neposlední řadě účetní závěrka (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, Veřejný rejstřík a Sbírka listin, online, cit. 21.09.2019).

Veřejné rejstříky komunikují s jinými IS státní správy, např. na Czech POINT, prostřednictvím kterého lze získat ověřené opisy z veřejných rejstříků, a tím prakticky naplňuje jeden z cílů eGovernmentu, kdy je tak veřejná správa k občanům dostupnější, efektivnější a transparentní.

Nově lze výpisy získat prostřednictvím Portálu občana, který ve funkci datová schránka poskytuje možnost se prostřednictvím Portálu připojit přímo do datové schránky a propojit ji tak s Portálem. Tím dojde zásadně k rozšíření možnosti využívání Portálu, respektive při využívání konkrétních služeb si nechat zasílat do datové schránky výstupy v podobě různých výpisů jako např. výpis z obchodního rejstříku, výpis z insolvenčního rejstříku, výpis z rejstříku trestů, výpis z rejstříku trestů právnických osob, výpis údajů z registru obyvatel apod.

3.3.5 Insolvenční rejstřík a evidence úpadců

Definice insolvenčního rejstříku (IR) je legislativně vymezena, a to v § 419 odst. 1 Insolvenčního zákona, respektive je ISVS, jehož správcem je Ministerstvo spravedlnosti (dále jen "ministerstvo"), a aplikují se na něj ustanovení zákona o ISVS. Jedná se o internetovou aplikaci, která je k dispozici od 1. ledna 2008 a je veřejně dostupná bez nutnosti přihlašování.

Hlavními zásadami, respektive cíli fungování IR, jsou:

- publicita (každý včetně účastníků může sledovat průběh řízení);
- transparentnost (všechna řízení jsou zveřejňována);
- veřejná kontrola (snazší přístup k informacím);
- rychlost řízení (rychlejší přístup k informacím);
- doručování (v některých případech se prostřednictvím IR doručuje účastníkům) (Mates, Smejkal, 2012, s. 119).

Na IR lze poohlížet ze dvou primárních hledisek. Tím prvním je hledisko veřejné databáze tzv. evidence dlužníků, a to jak fyzických, tak právnických osob, u kterých probíhá insolvenční řízení u krajského soudu.

Druhým hlediskem a současně významným přínosem je hledisko, které je postaveno na principu formální publicity, které znamená umožnit dálkový přístup prostřednictvím zveřejňování všech přichozích dokumentů v elektronickém systému spisové služby – ISIR (informační systém pro insolvenční soudy) v rámci IR. Takto vedené řízení naplňuje zcela znaky eSpisu, a zároveň jeden z cílů eGovernmentu, transparentnost činnosti soudu. Nutno

podotknout, že zveřejňované dokumenty podléhají ze zákona anonymizaci, kterou provádí pověřenými pracovníci soudu. Jedná se v praxi o zatím jediné soudní řízení, které prostřednictvím této aplikace zveřejňuje všechny dokumenty předmětného soudního řízení a dává tak veřejnosti možnost kontrolovat celý průběh soudního řízení. Zákon dále nařizuje povinnost zpravidla komunikovat s insolvenčními soudy elektronicky. Pro řadu událostí, jako např. zpráva insolv. správce, seznam přihlášených pohledávek, soupis majetkové podstaty, přihláška pohledávky apod., jsou zákonem předepsané formuláře, které jsou veřejně k dispozici na webu justice.cz. Pro práci s Insolvenčním rejstříkem, respektive insolvenční agendou, slouží již výše uvedená spisová služba – ISIR. Její zevrubný rozbor bude proveden v praktické části diplomové práce.

Nutno podotknout, že zahájení insolvenčního řízení, prostřednictvím zveřejnění vyhlášky na insolvenčním rejstříku, má dopad na probíhající soudní řízení v jiných agendách za předpokladu shody účastníků, respektive dochází zde k procesu G2G (Government to Government), přenášení těchto informací mezi systémem ISIR a dalšími systémy veřejné správy.

Velkou výhodou Insolvenčního rejstříku je princip materiální publicity dle Zákona o veřejných rejstřících, kdy rejstříkový stav uvedený ve veřejném rejstříku se považuje za stav právně skutečný za předpokladu, že není známo, že stav rejstříkový není v souladu se skutečným právním stavem.

Další uvedená aplikace, Evidence úpadců, slouží k lustrování úpadců, u kterých probíhalo soudní řízení dle zrušeného zákona o konkurzech a vyrovnáních, jež byl nahrazen právě výše uvedeným Insolvenčním zákonem. Jedná se o analogicky totožnou aplikaci s podobnými funkcemi, kde však není vždy k dispozici obsah soudních dokumentů, ale pouze název událostí s datem vypracování. Předmětnou aplikaci spravují soudy prostřednictvím informačního systému – ISKS (informační systém pro krajské soudy).

3.3.6 Další projekty eJustice

Elektronizace soudního řízení v resortu spravedlnosti se soustavně dynamicky vyvíjí, jelikož je potřeba reagovat jednak na turbulentně se měnící legislativní prostředí a rovněž na požadavky, které na sebe klade digitalizace justice sama, za účelem zachování nastoleného trendu. Aktuálně dochází v oblasti justice k napojení jednotlivých informačních systémů jako je spisová služba ISIR, či ISVKS a další na základní registry, a to přímo prostřednictvím úkonu z daného spisu, tak aby nebylo nutno se do různých databází

a evidencí státu hlásit přes externí aplikace a webové rozhraní a byla zároveň zaznamenána konkrétní stopa k úkonu pracovníka ve spise. Dalším aktuálně významným projektem je vyvíjení zcela nové spisové služby pro insolvenční řízení, tzv. eISIR, kdy je potřeba z důvodu v podstatě komplexní elektronizace předmětného řízení intenzivně průběžně inovovat spisovou službu a reagovat tak na e-normy, které stanovují neustálé novely zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Hlavním výstupem je vznik elektronického spisu a s tím související eliminace jeho listinné podoby, jelikož současná podoba insolvenčního spisu má hybridní formu. Realizace projektu je úzce spjata se vznikem integrované aplikační platformy, jež představuje soubor technologií, na které budou vystavěny nově vznikající systémy justice. Významný progres probíhá rovněž u tzv. informačních aplikací (veřejné rejstříky, info aplikace Judikatura, Data atd.), které poskytují řadu informací, jež následně slouží především účastníkům řízení a široké veřejnosti při každodenní činnosti. Nově se v oblasti spravedlnosti zavedl také tzv. Centrální registr oznámení zřízený na základě zákona o střetu zájmů, který slouží pro zanesení informací o veřejných funkcionářích pro účely zjištění o jejich majetku, příjmech, darech a závazcích. Posun směrem k elektronizaci dochází i bezprostředně při jednání v soudních síních prostřednictvím zavádění tzv. videokonference. Jde o soubor interaktivních telekomunikačních technologií, které umožňují simultánní vzájemnou komunikaci dvou nebo více míst prostřednictvím obousměrných videí. Videokonference mohou posloužit k usnadnění, urychlení a zefektivnění soudního řízení. Rovněž mohou usnadnit přístup ke spravedlnosti osobám, jež se jinak soudního jednání nemohly účastnit. V konkrétních případech lze využít u:

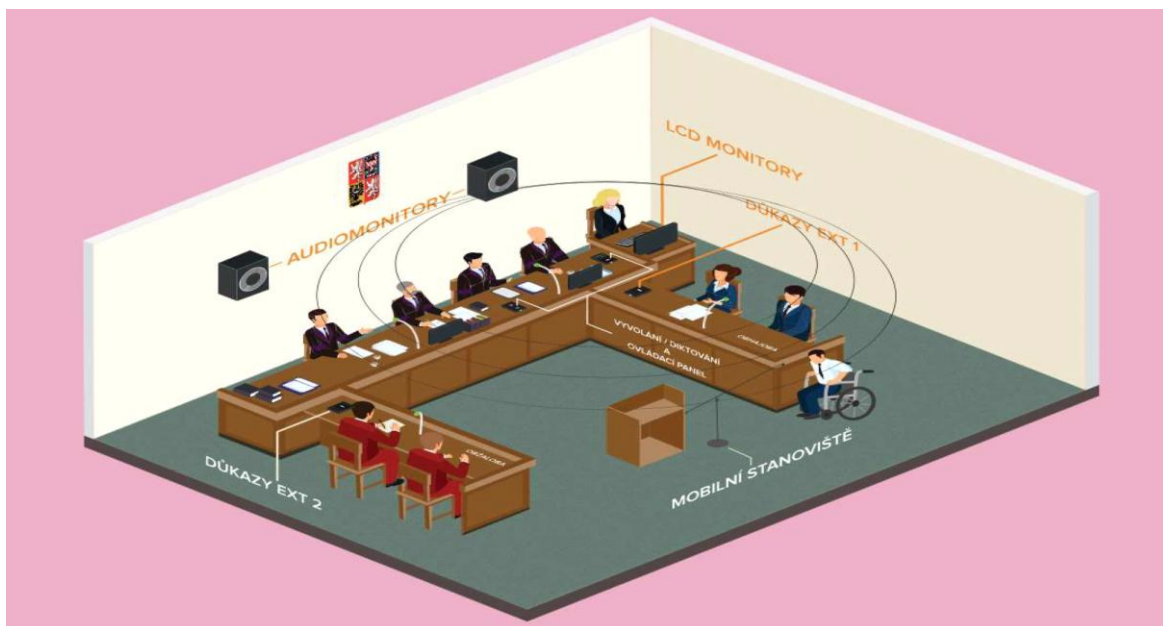
- vnitrostátního výslechu zadrženého, obviněného, odsouzeného apod.;
- přeshraničního výslechu zadrženého, obviněného, odsouzeného, svědka či znalce;
- multipoint konference – komunikace třech a více lokalit navzájem, při kterých asistuje specialista nebo tlumočnick z jiné (třetí) vzdálené lokality (Soudce, 2018/roč. XIX, s. 9).

V neposlední řadě lze systém využít na prezentace, školení či porady spolu s rozšiřující službou jako je např. záznam videopřenosu na centrálním serveru. I když se v rámci justice vyspělých států tato technologie běžně využívá, v tuzemsku jsou využívány zatím pouze pro trestní řízení. I přes značné výhody jejich využití, kterými jsou efektivnost řízení, ekonomické úspory, téměř neomezená dostupnost z celého světa, jsou videokonference

v české justici zatím používány pouze v ojedinělých případech, o čemž svědčí tak malé množství rozhodnutí, která se oblasti videokonferencí dotýkají. Dalším aktuálně pilotně zavádným projektem pro soudní řízení je projekt UŠI – ozvučení jednacích síní, jehož cílem je pořizování zvukových záznamů pro civilní a trestní řízení za účelem sjednocení nahrávání. Tento proces byl doposud řešen nekoncepčně, respektive předmětný projekt přináší uchování informací spolu se spisem či automatickou identifikaci řečníka (soudce, obhajoba, obžaloba, utajený svědek atd.) či informaci o probíhajícím nahrávání – porady účastníků jednání.

Za velmi výraznou a pro průběh soudnictví převratnou inovaci lze považovat tzv. automatický generátor přidělení nápadu a s tím související IS Rozvrh práce. Prvně jmenovaný termín znamená zcela změnu stávajícího pracovního systému – tzv. kolečka, tj. postupné přidělení soudců k jednotlivým případům podle data, kdy soudu jednotlivé návrhy došly do podatelny. Pomocí generátoru má být tak docíleno systému náhodného přidělování, kdy nebude možné algoritmus rozdělení věcí žádným způsobem předvídat. Hlavní myšlenka je v posílení zásady vyplývající z normy nejvyšší právní síly, respektive zaručení ústavního principu tzv. zákonného soudce, jenž znamená nezpochybnění způsobu rozdělení věcí mezi jednotlivá soudní oddělení. Aby byl vývoj justičního ICT systematický a do budoucna udržitelný, je nutné, aby byl systém automatického přidělování kompatibilní s novou platformou IS. Z toho důvodu je nezbytně nutné, aby byly veškeré funkcionality generátoru přístupné přes aplikační rozhraní, kdy je možné napojit na generátor prakticky jakýkoli justiční systém. Je tedy patrné, že generátor vyžaduje ke svému fungování údaje z dalších systémů. Předně se jedná o rozvrh práce soudu, který eviduje procentuální zatížení jednotlivých soudců napříč agendami (př. insolvenční agenda z 25 % a občanskoprávní věci druhostupňové z 75 %). Z důvodu vzájemné provázanosti jsou projekty implementace rozvrhu práce soudu a přídružných evidencí (především registr soudců) realizovány souběžně s tímto projektem. IS rozvrh práce je nástroj pro soudy, kdy prostřednictvím uživatelského rozhraní systému předsedové soudů (případně jiní pověřeni zaměstnanci soudu) definují způsob rozdělení nápadu. (Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky, eJUSTICE – Písemná zpráva, online, cit. 24.09.2019).

Obrázek 9: Projekt UŠI

Zdroj: Krajský soud v Praze

3.4 Shrnutí teoretické části

Diplomová práce je tematicky zaměřená na informační systémy ve veřejné správě, respektive jak vyplývá z rozboru použitých zdrojů, veřejná správa členící se na státní správu a samosprávu je sektor, který je největší rozsahem i působností, a nelze v něm proto snadno dosahovat patřičného tempa transformace a inovací vedoucích k implementaci digitalizace procesů ve veřejné správě. Nedostatečně dynamický vývoj je způsoben primárním faktorem, respektive procesy ve veřejné správě jsou významně determinovány řadou legislativních opatření, a tak někdy nepřiměřeně dlouho trvá zavádění nových ICT nástrojů, jelikož je nutné striktně dodržovat soulad s právními předpisy, obzvláště v resortu justice.

Geneze eGovernmentu se do značné míry dlouhodobě jevila jako nekoncepční, i když základní kompetence po zániku Ministerstva informatiky spadají dle zákona č. 1/1969 Sb. do pravomoci Ministerstva vnitra ČR, kdy je vývoj dílčích aplikací a spisových služeb v podstatě variabilní a individuální, autonomně v rukou vždy daného resortu či úřadu, které vykonávají vlastní správu IS. Jak uvádí zdroje a stádia vývoje, bylo by vhodné pro praktickou realizaci ICT prostředí ve veřejném sektoru určit jednu centrální instituci a především společnou koncepci, namísto roztržitého působnosti státních orgánů s mnohdy nedostatečnou legislativní úpravou a vymezením kompetencí, které v konečném důsledku tvoří vzájemně nesouvisející celek. Historicky významnými milníky ve vývoji

e-Governmentu v ČR vedle vydávání řady strategických dokumentů na centrální úrovni bylo přijímání souboru zákonů počínaje zákonem o svobodném přístupu k informacím, zákonem o ISVS a především průlomová právní úprava zákona o datových schránkách, či v neposlední řadě o základních registrech, které podporovaly rozvoj eGovernmentu. Nelze ani opomenout zavedení povinnosti komunikovat s orgány státu elektronickou formou, jež podmínilo vznik tzv. e-podatelen u všech státních orgánů.

Pokud bychom měli vymezit určitou nominální definici pojmu eGovernment na základě uvedené literatury, vyplývá z jejího smyslu, a lze tedy konstatovat, že se jedná o přístup či modernizaci veřejné správy, kdy prostřednictvím využívání informačních a komunikačních technologií se snaží optimalizovat vnitřní procesy s cílem poskytnout rychlé, dostupné a kvalitní informační služby.

V případě rozboru literárních zdrojů dalšího klíčového termínu diplomové práce je informační systém nástrojem, jenž musí disponovat základními vlastnostmi, funkcemi a plnit požadovaný účel, respektive pokud bychom měli vymezit určitou nominální definici termínu informační systém, vychází práce především z primárního účelu, který má IS plnit, a ztotožňuje se tak s vymezením autorského kolektivu Bruckner a kol., že účelem IS je zajištění správných informací na správném místě ve správný čas. Odborné zdroje dále vyzdvihují neopomenutelné vlastnosti, kterými musí zpravidla kvalitní IS disponovat. Mezi primární výčet žádoucích vlastností se řadí např. dostupnost, doba odezvy, shoda s legislativou, pravdivost a aktuálnost informací, či v neposlední řadě zajištění komplexního zabezpečení IS proti neoprávněnému vstupu, odcizení či zničení dat.

Nelze však opomenout ani legislativní nazírání termínu a jeho vymezení ISVS jakožto funkčního celku nebo jeho části zabezpečující cílevědomou a systematickou informační činnost pro účely výkonu veřejné správy.

Zahraniční zdroje autorů Affisco a Soliman definovaly termín jako aplikaci elektronických komerčních nástrojů a technik vlády poskytujících služby občanům. IS může vést ke zlepšení poskytování služeb občanům, vylepšení spolupráce s obchody a průmyslem, navýšení přístupu k informacím nebo vyšší výkonnosti vlády.

Odborné zdroje také poukazují na stěžejní roli IS jako nástroje, který do velké míry determinuje výkonnost a úspěšnost organizace. Pro relativně stabilní rámec řešení IS/ICT slouží tzv. architektura systému, která je právě tím prostředkem, jenž umožňuje navrhnout, zachytit a především zohlednit hlavní požadavky na vlastnosti ICT a vzít v úvahu všechny komponenty a jasně popsat vztahy mezi nimi.

Předmětnou doménou diplomové práce je základní stavební kámen eGovernmentu, respektive digitalizace justice České republiky pro níž se vžilo označení eJustice. Pro předmětný segment je charakteristický významný přesah do právního systému České republiky.

eJustice se dá charakterizovat jako proces využívání informačních technologií v resortu ministerstva spravedlnosti s cílem dosáhnout efektivního fungování a transparentního, rychlého a zákonného rozhodování orgány justice. Ve vybraném segmentu soudnictví je v posledním desetiletí nastolen trend, který se snaží systematicky o blízké propojení eGovernmentu a eJustice, která prostřednictvím novelizací primárních kodexů zapracovává do praxe využívání základních prvků e-Governmentu, mezi které se řadí především elektronický podpis, datová schránka, napojení spisové služby na základní registry a další aktivity a projekty z oblasti digitalizace veřejné správy.

4 Vlastní práce

V praktické části je předně provedena charakteristika předmětné instituce z hlediska věcné a místní příslušnosti a organizační členění krajského soudu v Praze. V další části je provedeno zevrubné vymezení a následná analýza vybraných informačních systémů v resortu justice České republiky prostřednictvím příkladu Krajského soudu v Praze za účelem zhodnocení očekávaných přínosů souvisejících se zaváděním moderních prostředků ICT do oblasti resortu spravedlnosti. Intencí analýzy informačních systémů je stanovení jejich výhod, nevýhod či překážek a problémů z uživatelského hlediska s cílem navrhnout praktická opatření k zefektivnění fungování.

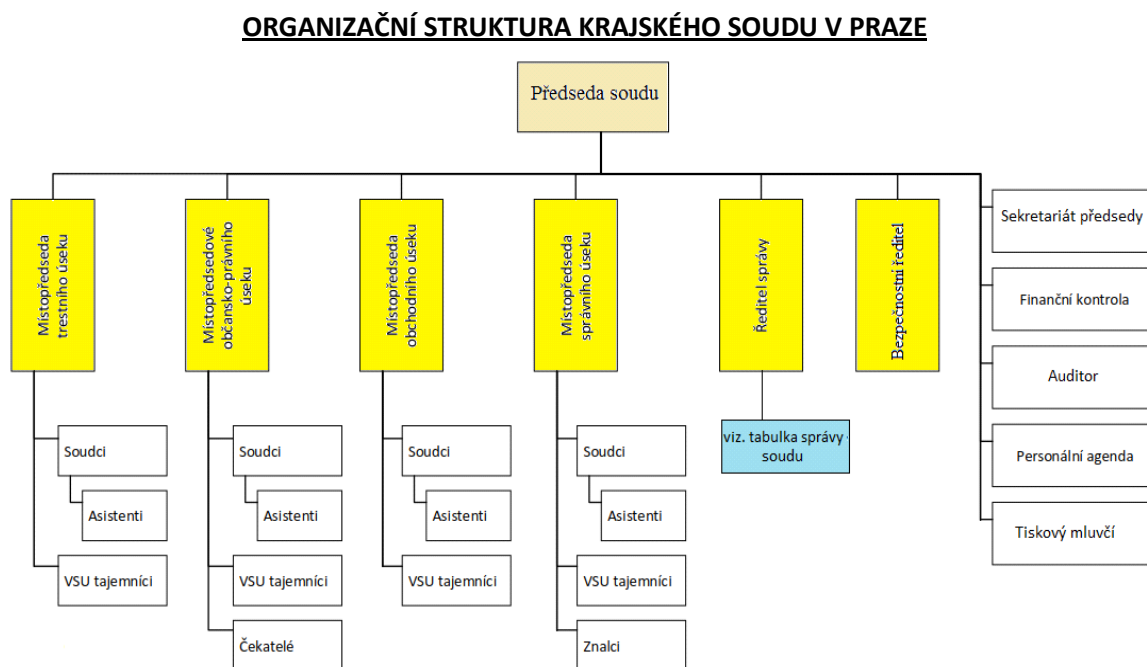
4.1 Krajský soud v Praze

Krajský soud v Praze je veřejnoprávní instituce činná v oblasti justice a vykonává svou působnost pro územní oblast Středočeského kraje České republiky. Sídlem Krajského soudu v Praze je hlavní město Praha. Jak definuje příloha č. 1 k zákonu č. 6/2002 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), do obvodu Krajského soudu v Praze patří obvody okresních soudů v Benešově, Berouně, Kladně, Kolíně, Kutné Hoře, Mělníku, Mladé Boleslavi, Nymburku, Praha-východ, Praha-západ, v Příbrami a v Rakovníku. Tímto je dána jeho tzv. místní působnost, tedy ohraničení prostorově, respektive v jakém územním obvodu krajský soud svou rozhodovací pravomoc vykonává. Nutno podotknout, že Krajský soud v Praze nepůsobí jen jako odvolací soud pro uvedené okresní soudy, ale rovněž jako soud vykonávající metodickou podporu na úseku státní správy, či soud provozující dozorující činnost nad výkonem soudnictví.

V § 29 téhož zákona je taxativně definována tzv. věcná působnost krajských soudů, a to následovně:

- a) rozhodují v případech stanovených zákony o řízení před soudy jako soudy druhého stupně ve věcech, v nichž rozhodovaly v prvním stupni okresní soudy, které patří do jejich obvodu,
- b) rozhodují v případech stanovených zákony o řízení před soudy jako soudy prvního stupně,
- c) rozhodují ve věcech správního soudnictví v případech stanovených zákonem,
- d) rozhodují v dalších zákonem stanovených případech. (MACHÁČEK, 2018, s. 11).

Obrázek 10: Organizační graf Krajského soudu v Praze

Zdroj: Krajský soud v Praze

Správa soudu a jeho jednotlivé úseky

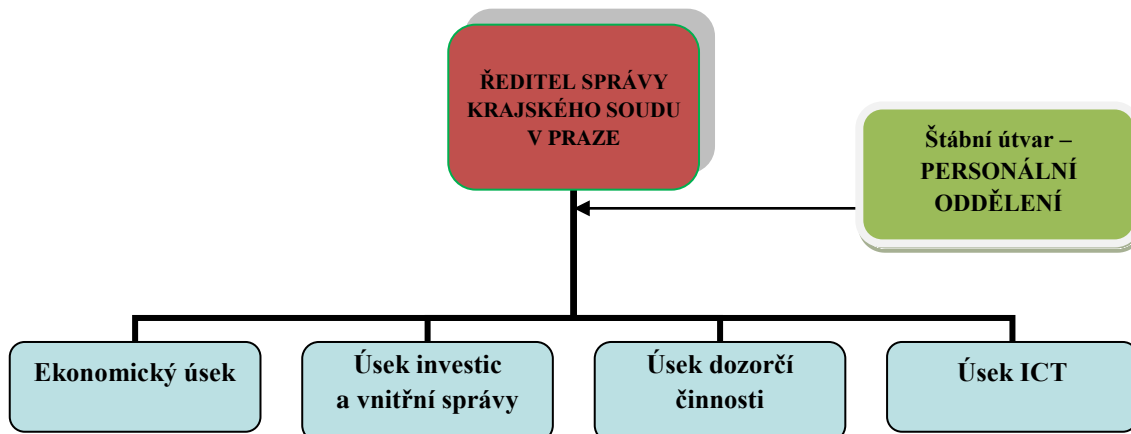
Ústředním orgánem státní správy soudu je Ministerstvo spravedlnosti. Ministerstvo vykonává státní správu Krajského soudu v Praze v rozsahu stanoveném zákonem č. 6/2002 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) buď přímo, nebo prostřednictvím orgánů správy soudu – předsedou a místopředsedy Krajského soudu v Praze. Na státní správě soudu se podílejí rovněž i předsedové senátů, ostatní soudci a zaměstnanci působící u příslušného soudu. V § 118 téhož zákona jsou uvedeny hlavní úkoly státní správy soudů:

- (1) Úkolem státní správy soudů je vytvářet soudům podmínky k řádnému výkonu soudnictví, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů soudům svěřených.
- (2) Výkon státní správy soudů nesmí zasahovat do nezávislosti soudů.

Nejvyšším představitelem stojícím v přímé linii správy Krajského soudu v Praze je ředitel správy soudu. Úseky řízené přímo ředitelem správy Krajského soudu v Praze jsou:

1. **Ekonomický úsek;**
2. **Úsek investic a vnitřní správy;**
3. **Úsek dozorčí činnosti;**
4. **Úsek ICT.**

Obrázek 11: Organizační graf správy Krajského soudu v Praze

Zdroj: Vlastní zpracování

Výkon soudu a jeho jednotlivé agendy

Jak je uvedeno v § 40 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích (ve znění pozdějších předpisů), základem vnitřní organizace soudu jsou soudní oddělení vytvořená podle senátů nebo samosoudců. Vytvořený počet soudních oddělení odpovídá tomu, jaké počty soudců stanovilo Ministerstvo spravedlnosti (dále jen "ministerstvo") pro každý soud. Výkon soudu provádí přímý výkon soudnictví, respektive rozhodování v jednotlivých věcech, které jsou dle předmětu řízení projednávány v následujících agendách:

- občanskoprávní úsek;
- obchodní a insolvenční úsek;
- trestní úsek;
- úsek správního soudnictví.

4.2 Informační systémy Krajského soudu v Praze

Krajský soud v Praze využívá značné množství IS, ať už se jedná o agendové systémy, tedy spisovou službu v elektronické podobě, tak provozní systémy zejména pro účely personální, organizační, hospodářské, ekonomické a další provozní agendy. Nutno podotknout, že tímto je dodržena jednak litera zákona vycházející z ust. § 63 odst. 3 zákona o archivnictví, jakožto povinnost organizační složky státu vést spisovou službu v elektronické podobě, tak současně naplňování jedné z nejdůležitějších částí eGovernmentu, tedy evidenci v elektronické formě. Vedení spisů v elektronické podobě dává možnost vyhotovovat veškerá rozhodnutí soudu v elektronické podobě, k tomu je opatřit elektronickým podpisem a následně pomocí tzv. eVýpravny odeslat, v opačném

případě je možnost příchozích dokumentů k soudnímu řízení prostřednictvím tzv. ePodatelny připojit do elektronického soudního spisu či skenováním převést do elektronické podoby a následně připojit k soudnímu spisu. Vyjma spisu vedeného výhradně v elektronické podobě v IS CEPR (Návrhy na vydání Elektronického platebního rozkazu) jsou všechny další soudní řízení vedeny primárně v listinné podobě a z větší části jsou spisy paralelně vedeny v elektronické podobě. Tato současná praxe v justici tak generuje tzv. „hybridní spisy“.

Obecně veškeré systémy spisové služby slouží k evidenci soudních rejstříků (např. rejstřík Cm pro obchodní řízení, rejstřík INS pro insolvenční řízení, rejstřík T pro trestní řízení atd.). Systémy umožňují řadu úkonů a záznamů, mezi které se řadí např. vyznačení pohybu spisu kde se nachází, zda u soudce, nebo zapisovatelky atd., evidence jednotlivých dokumentů obsažených ve spise, vyhotovení písemností jako usnesení, rozsudky a další, lustrace účastníků řízení a s tím související tvorba seznamu jmen, či v neposlední řadě jejich prostřednictvím odesílat dokumenty do datové schránky nebo do různých info aplikací. Nelze opomenout stěžejní funkci, a to rozdělení příchozího nápadu (spisů) k vyřízení mezi jednotlivé soudní senáty. Další důležitou roli, kterou IS plní je shromažďování a následné zasílání dat pro výkazy a statistiky aplikace CSLAV. Stěžejní funkci digitalizace justice hraje vstupní brána všech příchozích e-podání, systém tzv. Epodatelna, prostřednictvím které jsou úplně prvotně přijaty veškeré datové zprávy krajského soudu a následně přiřazeny do příslušných IS. Její „protějšek“ tzv. eVýpravna slouží jako nástroj pro odesílání dokumentů do datové schránky účastníků řízení, právních zástupců a jiných osob. Prostřednictvím výše uvedené elektronické komunikace tak dochází k přímé vazbě s účastníky řízení.

Při rychlosti tempa technických a technologických inovací jsou tak kladeny stále vyšší nároky na pracovníky soudu, což je řešeno procesem pravidelných školení k jednotlivým informačním systémům. Vyšší nároky přináší především agenda insolvenčního řízení, respektive práce se systémem ISIR, kde dochází k neustálé novelizaci Insolvenčního zákona, do kterého je permanentně zabudována řada prvků eGovernmentu a spis má v podstatě podobu eSpisu.

Následující tabulka identifikuje softwarové vybavení Krajského soudu v Praze.

Tabulka 1: Uživatelské informační systémy

Uživatelská aplikace	Popis
ASPI	automatizovaný systém právních informací, komplexní systém pro práci s právními informacemi, tzv. elektr. právní knihovna
CEPR	centrální elektronický platební rozkaz pro okresní a krajské soudy, určený výhradně pro vedení elektrického spisu
CESLAV	centrální statistické listy a výkaznictví pro evidenční a kontrolní účely
CSÚIS	pro shromažďování účetních operací vybraných účetních jednotek
CODEXIS	právní informační systém, obsahuje právní předpisy a judikaturu České republiky, předpisy Evropského společenství
eGP	elektronický generátor přidělování nového nápadu
Elektronická úřední deska	pro vyvěšování rozhodnutí soudu určená zákonem a úřední sdělení soudu
ePodatelna (CEPO)	elektronická podatelna, slouží pro příjem všech datových zpráv
eVýpravna (CEVY)	elektronická výpravna, slouží pro odesílání všech datových zpráv
DataCentrum	aplikace pro ekonomickou agendu se zaměřením na platy zaměstnanců
HelpDesk	technická podpora poskytující pomoc uživatelům – zaměstnancům
ISAS	informační systém administrativy soudů pro evidenci prvoinstančního řízení, u krajského soudu pro účely dozorové činnosti
ISIR	informační systém insolvenčního rejstříku pro krajské, vrchní soudy a Nejvyšší soud, pro vedení insolvenčního a incidenčního řízení

ISKS	informační systém krajských soudů pro evidenci konkurzních a vyrovnávacích spisů
IRES	informační registr ekonomické agendy pro všechny soudy, u KS Praha pro oblast ekonomiky a všech účetních operací, jehož prostřednictvím správa soudu zasílá data do Státní pokladny.
ISSP	integrovaný informační systém Státní pokladny, vkládání dat o hospodaření organizace pro komplexní fiskální politiku státu
IS VKS	Informační systém vrchních a krajských soudů, systém slouží pro prvostupňové i odvolací řízení
Justtarif	například slouží k výpočtu odměn advokátů
Microsoft Outlook	elektronická pošta zaměstnanců
TENDERMARKET	nástroj řešení administrace veřejných zakázek
UŠI	ozvučení jednacích síní, pořizování zvukových záznamů pro civilní a trestní řízení za účelem sjednocení nahrávání
Videokonference	soubor interaktivních telekomunikačních technologií, které umožňují simultánní vzájemnou komunikaci dvou nebo více míst prostřednictvím obousměrných videí.
Webové stránka KS Praha	webové stránky Krajského soudu v Praze pro základní informace o soudu

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky byly vybrány čtyři primární systémy, jež jsou převážně využívány uživateli a které budou následně zevrubně analyzovány. Na obecný popis daného IS bude navazovat identifikování jejich výhod a nedostatků či případných překážek, respektive silných a slabých stránek SWOT analýzou za účelem navržení optimalizace IS. Potřebné informace jsou získány z interních zdrojů, statistických listů a výkaznictví daných IS, či pomocí řízených rozhovorů se zaměstnanci soudu, i když je tato technika oproti dotazníkovému šetření či studii dokumentů náročnější, avšak minimalizuje možnost nepochopení otázky a zvyšuje zároveň pravděpodobnost, že nám informaci sdělí kompetentní osoba. Pro získání potřebných informací se uskuteční tolik rozhovorů, aby byly

pokryty všechny oblasti hodnocení s cílem získat spolehlivější a relevantnější odpovědi. Pro následující rozbor byly vybrány systémy IS VKS, ISIR, CEPO a CEVY.

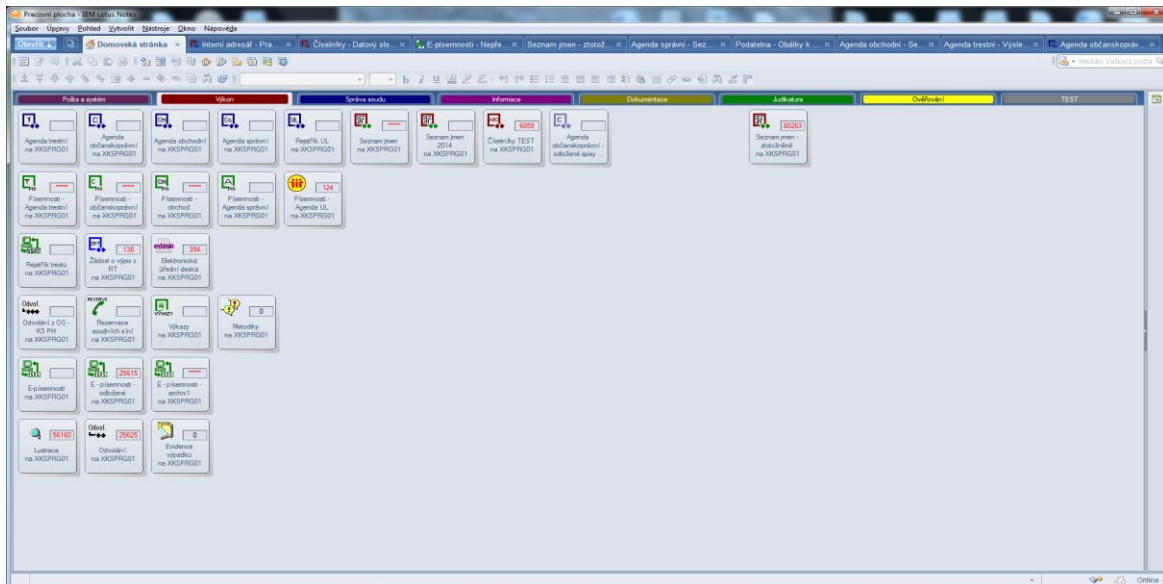
Spisovou službu IS VKS dodává firma VUMS Legend, s.r.o., založená na platformě IBM.

Spisové služby ISIR, ISKS, IRES, CEPR dodávané firmou CCA Group, a.s., jsou založené na technologii Oracle.

4.2.1 IS VKS

IS VKS je informační systém pro vrchní a krajské soudy (dále jen IS VKS). Pro provoz IS VKS se využívá infrastruktura systému Lotus Notes/Domino. Komplexní software, původně navržený pro americkou armádu, slouží primárně na podporu týmové práce a z hlediska zabezpečení a certifikace je na velmi dobré úrovni. Jedná se o evidenčně orientovaný a decentralizovaný software, který obsahuje značné množství databází. Jedná se tedy o rozsáhlý systém na správu dokumentů, jehož devizou je nástroj pro synchronizaci dat uložených v dokumentech, tzv. replikace – data jsou neustále aktualizována a přenášena mezi pobočkami či pracovními stanicemi uživatelů (IBM Lotus Notes, online, cit. 15.11.2019).

Obrázek 12: IS VKS – IBM Lotus Notes (základní zobrazení)

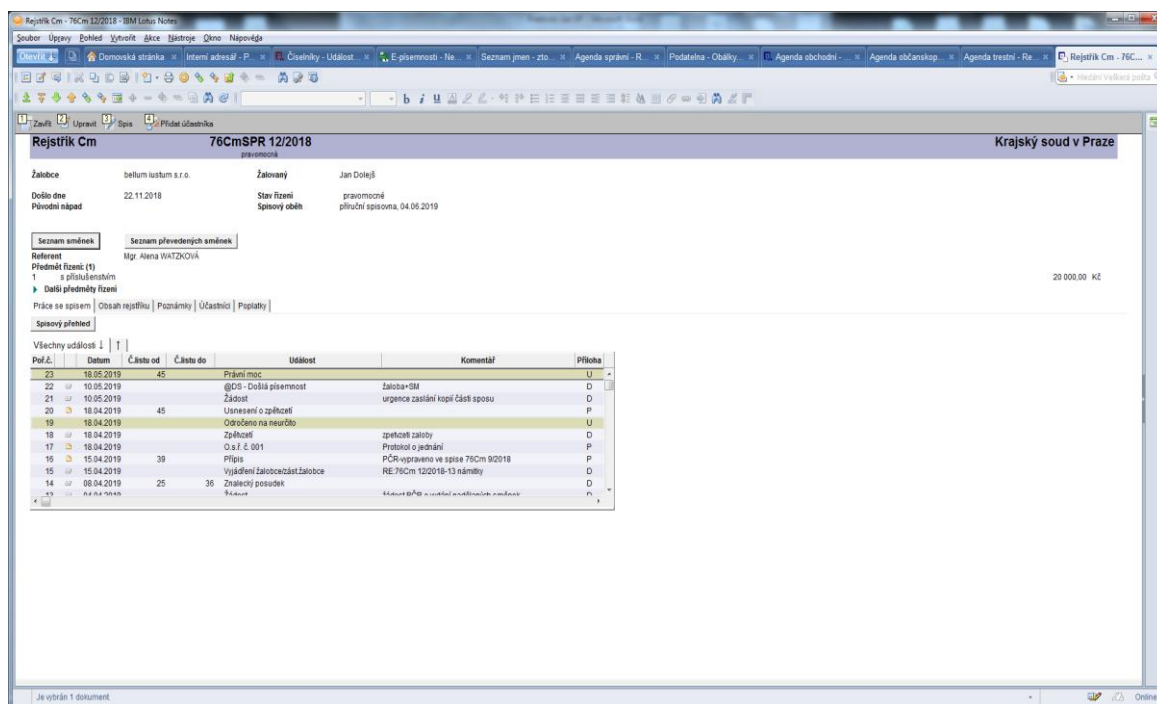
Zdroj: Krajský soud v Praze

Práce v IS VKS se dá rozdělit na dva segmenty. První umožňuje vést a spravovat konkrétní soudní řízení, respektive u Krajského soudu v Praze je IS VKS využíván pro následující tzv. výkonné moduly (agendy):

1. Obchodní (rejstříky Cm, Sm, Ro, Nc);
2. Trestní (rejstříky T, To, Nt, Tm, Tmo, Ntm, Rodo);
3. Správní soudnictví (A, Ad, AF, Az, Na, Ca, Cad, Nc);
4. Občanskoprávní (C, Co, Nc);
5. UL (tzv. určení lhůty).

Podstatou pracovníků výše uvedených agend IS VKS je práce se soudním spisem. Software umožňuje v číselnících vytvářet a spravovat soudní písemnost a zakládat jejich vzory a ty následně spárovat s konkrétní událostí ve spise, čímž je dosaženo velké časové úspory při vypracování rozhodnutí či dalších dokumentů pro dané soudní řízení. Např. událost Výzva na zaplacení soudního poplatku je automaticky propojena při jejím sestavování s písemností Výzva – SOP, kdy dojde prostřednictvím tzv. záložek již k předvyplnění většiny potřebných náležitostí soudní písemnosti jako jsou údaje o účastnících řízení, předmět řízení, a dojde tak k vygenerování komplexního dokumentu s textem předmětné výzvy.

Obrázek 13: IS VKS (detail spisové značky, obchodní modul)

Zdroj: Krajský soud v Praze

IS VKS disponuje funkcí komunikace s ePodatelnou a eVýpravnou, což umožňuje přijímat veškeré příchozí datové zprávy na KS Praha, respektive vypravovat pracovníky vyhotovené písemnosti do datové schránky účastníků řízení, advokátů a dalších subjektů vlastních DS. IS disponuje funkcí napojení na IS (ISAS) pro prvoinstanční spisy u okresních soudů. V případě, že je tedy účastníkem soudního řízení využit opravný prostředek a spis se následně procesně projednává u krajského soudu, dochází díky komunikaci se systémem ISAS k přenosu dat a údajů o soudním řízení. Software obsahuje řadu dalších tzv. ostatních modulů pro státní správu soudu, jako jsou např. správní deník, spisovna, knihovna, autoprovoz, evidence stížností, seznam obhájců a další.

Druhým segmentem je tvorba, údržba či editace uživatelských DB pro práci prostřednictvím Oddělení správy aplikací KS Praha. IS VKS umožňuje evidovat řadu dílčích informací, dat a operací, především tzv. Interního adresáře o uživateli IS, za účelem nastavení jejich přístupových práv, prostřednictvím čehož je docíleno, že každý pracovník má přístup jen do agendy v rámci své kompetence. Dostupnost jednotlivých modulů (agend) je dána rolí, která byla uživateli v rámci IS VKS přidělena. Role uživatelů pro oblast výkonů vychází z organizačního členění a funkčního zařazení pracovníků daného Rozvrhem práce. Další podstatnou oblastí je údržba číselných řad a číselníků, které napomáhají rychlejšímu vyhotovení soudního dokumentu a zaručují rovněž jeho shodu s aktuálně platným právním předpisem v dané agendě.

4.2.1.1 Informace o práci se systémem z pohledu uživatele

Informace byly získány řízenými rozhovory se zaměstnanci napříč všemi agendami, kteří v rámci své kompetence s IS VKS pracují. Dle zjištění v rámci rozhovorů lze mezi primárně využívané funkce zařadit práci v daném rejstříku, respektive v konkrétním soudním spisu, podle pracovní pozice od zapisovatelky, přes vedoucí kanceláře, vyšší soudní úředníky až po asistenty soudce a soudce. Jedná se především o úkony související s vyhotovením soudních písemností (rozhodnutí, výzvy, přípisy apod.) pomocí událostí a na nich navázaných vzorů dokumentů a jejich následné odeslání účastníkům řízení, právním zástupcům a dalším subjektům soudního řízení. K předmětnému úkonu využívají buď zaslání do datové schránky prostřednictvím eVýpravny či v případě absence DS adresovanému subjektu sestavení obálky prostřednictvím komunikace s tiskovým centrem obálek. Další významnou prací se systémem dle sdělení zaměstnanců je přijímání doručené elektronické pošty (DZ, e-mail) prostřednictvím komunikace s tzv. ePodatelnou, pomocí níž

připojí v sekci dokumenty K převzetí z Epo předmětné obdržené podání ke spisové značce, které identifikují pomocí ID zprávy. Pomocí ručního vepisování ke spisové značce rovněž evidují podání došlé listovní zásilkou. Systém pracovníci využívají také k evidenci pohybu spisu, u jakého konkrétního pracovníka se spis nachází, či k vyznačení aktuálního stavu řízení (např. spis pravomocně vyřízen, nařízené jednání, opravný prostředek u vyšší instance apod.).

4.2.1.2 Výhody IS VKS z pohledu uživatele

Zaměstnanci napříč agendami se shodli na stěžejní výhodě v podobě existence databáze soudních písemností a jejich spárování s danou událostí, čímž je dosaženo značné časové úspory. Tyto písemnosti pak pomocí záložek dotahují zaměstnancům při tvorbě dokumentu jednak komplexní údaje o účastnících řízení, právních zástupcích a rovněž právní text rozhodnutí, který je vždy při novelizaci právních předpisů aktualizován v IS. Další pozitivum zaměstnanci přisuzují napojení na základní registry a možnosti tak přímo v daném spise sestavit a odeslat elektronickou žádost, jež zaručí získání přesné a aktuální informace o účastnících řízení, dalších subjektech a osobách, jež jsou potřebné pro soudní úkony či samotné meritorní rozhodování. Možnost komunikace pracovníci rovněž využívají s OR, ČAK a dalšími INFO aplikacemi. Z pohledu pracovníků informačního centra je primární deviza párování spisové značky s I. stupňovým řízením při dohledání spisové značky a informací o odvolacím řízení u KS Praha. Mezi soudci převládá výhoda v rámci legislativního nazírání na IS, respektive napojení na Judikaturu, což jim poskytuje získat rozhodnutí Ústavního soudu, rozhodnutí vrchních a krajských soudů, databáze judikatury ESLP (Evropský soudní dvůr pro lidská práva), informace o rozhodovací praxi soudu, za účelem sjednocení meritorních rozhodnutí. Jako velkou příležitost soudci spatřují v projektu IS automatický generátor soudního nápadu, který by zcela vyloučil možnost rušení řízení v průběhu a jejich vrácení na začátek pro nedodržení podmínky tzv. zákonného soudce. Jako potenciální přínos vidí protokolující úředníci a soudci taktéž v testovaném projektu UŠI (ozvučení jednacích síní), jehož cílem je pořizování zvukových záznamů pro civilní a trestní řízení za účelem sjednocení nahrávání.

Oddělení správy aplikací KS Praha považuje systém za spolehlivý, z pohledu údržby aplikace velmi přehledný, jehož předností je testovací DB pro testování nových zaváděných prvků, nebo také to, že firma VUMS Legend poskytuje Helpdesk, jež je pravidelně využíván jako pomocný nástroj k řešení vad, nejasností a problémů, které vznikly a předmětné

oddělení daný problém neumí vyřešit. Předmětné oddělení se také podílí na shromažďování podnětů uživatelů, které jsou následně diskutovány na realizačních týmech se zástupci Ministerstva spravedlnosti a firmy VUMS Legend za účelem zapracování do IS.

Zápisové oddělení nových žalob shledalo systém v celku za bezvadný z pohledu zápisu nového soudního nápadu, respektive formulář na zápis je veden velmi přehledně, intuitivně a mezi pozitivy rovněž převládá před samotným dokončením zápisu žaloby možnost editace jednotlivých mezikroků.

Oddělení informatiky ocenilo hladký přechod, kdy IS fungoval pod operačním systémem Windows 7, respektive aktuálně při přechodu na Windows 10 nenastaly komplikace s funkčností systému a nainstalovanými politikami, což s sebou však přineslo obměnu velkého množství tiskáren a scannerů, jelikož původní nebyly podporovány ve Windows 10, což bylo doprovázeno reinstalací všech stanic.

4.2.1.3 Nedostatky IS VKS z pohledu uživatele

Pracovníci trestních a správních kanceláří spatřují jako nevýhodu nenapojení na Evidenci cizinců a lustrum tak musí být provedeno prostřednictvím externí aplikace, což je časově náročnější. Další velkou nevýhodou je dle dotazování, že příchozí elektronické podání nelze připojit do více agend v případě, že je takovéto podání doručeno prostřednictvím jedné datové zprávy a týká se více řízení z různých agend – Civilní, Správní, Trestní. Navíc IS nepřeklápí datové zprávy do konkrétního soudního podání, jak dovedou jiné IS u KS Praha, ale jen do určitého tržiště zpráv připravených k převzetí, což působí nepřehledně a svádí v praxi k situaci, že podání omylem převezme jiný pracovník do jiného řízení, čímž se podání již nenabízí. Zaměstnanci obchodní agendy považují za nekonceptní až matoucí zařazení do IS VKS část agendy INS (Nc), jež je primárně zpravována v IS – ISIR.

Dle sdělení pracovníků IS VKS negeneruje zpětnou vazbu po zapracování podání ke konkrétní spisové značce adresátovi, jak je tomu u jiných IS u KS Praha, čímž by se předešlo dodatečnému dotazování účastníky řízení, zda soud daný dokument přiřadil ke spisové značce. Pracovníci informačního centra spatřují nedostatek v podobě nenapojení na IS pro prvoinstanční spisy u okresních soudů – ISAS – pro obchodní odvolací řízení a dochází tak ke složitějšímu procesu dohledání soudního řízení, ačkoliv pro občanskoprávní agendu je tato funkčnost založena. Pracovníci napříč agendami vidí i určitou mezeru v nemožnosti používat systém pro elektronickou komunikaci, ačkoliv je systém i takto

koncipován. Soudci by obecně přivítali již delší dobu zjednodušení DB pro soudní písemnosti, která je nyní velmi rozsáhlá a složitěji se v ní tak orientuje.

Tabulka 2: SWOT analýza IS VKS

	SILNÉ STRÁNKY Strengths	SLABÉ STRÁNKY Weaknesses
Vnitřní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • snadné uživatelské rozhraní; • rozsáhlá a aktualizovaná DB pro soudní písemnosti; • rychlá doba odezvy; • shoda s legislativou; • vazba na externí textový editor Word pro uživatelsky definované písemnosti; • komunikace se systémy CSLAV + WS manager; • komunikace s Rejstříkem trestů (žádost o RT); • komunikace se systémem ISAS (odvolání pro agendy okresních soudů – obchodní a trestní); • napojení na Judikaturu, ČAK, OR; • komunikace s CEPO a CEVY; • komunikace s INFO systémy (např. InfoDeska, InfoSoud, InfoJednání); • komunikace se systémy ISKS a IRES; 	<ul style="list-style-type: none"> • není komunikace s rejstříkem cizinců – žádost o výpis prostřednictvím externí aplikace; • obsahuje část modulu ISIR (INS – Nc); • není komunikace na ISAS pro prvoinstanční spisy u okresních soudů pro odvolací řízení obchodní agendy; • nepoužívá se u KS pro elektr. komunikaci; • nelze přiřadit elektr. poštu do více agend; • nemožnost připojit elektr. podání přímo do příslušné spisové značky (tržiště e-podání); • neodesílá elektronicky potvrzení o zapracování podání ke konkrétní spisové značce.

- komplexní detailní historie o úkonech ve spise pracovníky;
- helpdesk pro on-line řešení problémů;
- minimum distribucí, případné zavedení změny velmi srozumitelné.

PŘÍLEŽITOSTI

Opportunities

- prostřednictvím realizačního týmu zpracovávat potřebné požadavky uživatelů pomocí distribuce;
- nová platforma IS justice;
- navázat komunikaci s RT;
- navázat komunikaci s IS od CCA;
- zapojení se do celorepublikových projektů se snahou o koncepční řešení ISVS;
- generátor přidělování nápadu (soudních řízení);
- projekt UŠI.

HROZBY

Threats

- výpadky systému;
- neustále legislativní novely a z toho plynoucí vyšší nároky na software;
- velká různorodost aplikačního software;
- nekompatibilita s novou platformou;
- nekompatibilita IS Rozvrh práce či Generátor soudního nápadu;
- stávající IS nahradí zcela nový;
- včasné nedodání kvalifikovaných prostředků či úprav v IS, ze strany Ministerstva spravedlnosti.

Vnější prostředí

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.1.4 Návrh řešení optimalizace IS VKS

Navrženou úpravou systému je nastavit komunikaci s ISAS pro prvoinstanční spisy u okresních soudů pro odvolací řízení obchodní agendy, respektive totožná funkčnost je vedena v trestní a občanskoprávní agendě. Stejně tak by bylo vhodné navázat komunikaci s rejstříkem cizinců a importovat výsledek lustrace přímo ke konkrétní spisové značce. Další přínosnou funkcionalitou systému by bylo nastavit port pro přiřazování datové zprávy k dané spisové značce, aniž by musel pracovník sahat pro konkrétní datovou zprávu do nepřehledného eTržiště či nastavit odesílání potvrzení odesílateli o zapracování elektronické pošty.

Velkou příležitostí jak docílit co nejvíce efektivních změn v systému je prostřednictvím realizačního týmu schvalovat takové distribuce systému, které přinesou především žádoucích změny z praktického hlediska, nebudou jen kosmetickou úpravou systému ve smyslu, že se jen posune určité tlačítko či přidá řádek, ale budou především důležité a pro uživatele – úředníky zároveň velmi srozumitelné. Celkově by bylo přínosné nastavit kompatibilitu mezi IS VKS a dalšími systémy, především systémem ISIR.

4.2.2 ISIR

Jedná se o IS pro insolvenční soudy, který slouží pro vedení insolvenčního a incidenčního řízení. IS je primárně používán u krajských a vrchních soudů a v případě využití mimořádného opravného prostředku v předmětné agendě rovněž u Nejvyššího soudu v Brně. ISIR byl vyvinut externí firmou CCA Group, a.s., která rovněž zajišťuje jeho další vývoj prostřednictvím distribucí. Zavedení ISIR bylo kontinuální s účinností zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Je budován v systému Oracle a řešen v programovacím jazyku Basic. Systém je možno využít ve třech DB, respektive jedná se o ostrou, cvičnou a v neposlední řadě školící.

„Systém byl realizován jako síťový informační systém s využitím dvouvrstvé architektury. Zabezpečení proti ztrátě dat je řešeno ukládáním dat na serverech v redundantních diskových polích a dále pravidelným zálohováním databáze i aplikace na pásková zálohovací zařízení DAT.“ (CCA Group, a.s., Uživatelská příručka ISIR, Úvod do zavádění ISIR, Plzeň 2006)

Obrázek 14: ISIR – Uživatelsky nastavené menu

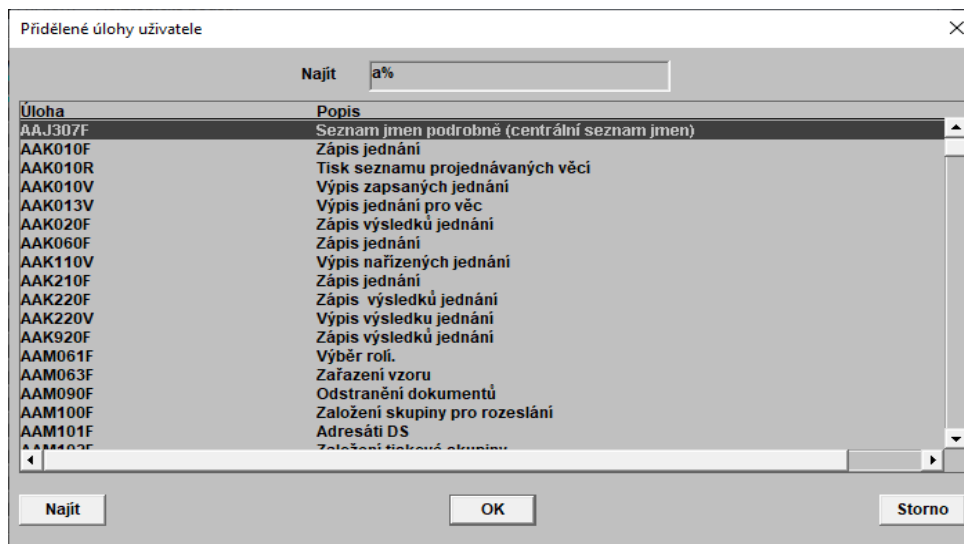
Zdroj: Krajský soud v Praze

Nutno podotknout, že ISIR stojí na konstrukci systému ISKS, který se používal pro soudní řízení dle původního zákona o konkurzu a vyrovnání, a který byl nahrazen novou právní úpravou – zákonem č. 182/2006 Sb. ISIR je složen z několika subsystémů jehož podstatu tvoří tzv. formuláře. Subsystémy se dělí na nezbytné, klíčové a přidružené. Nezbytné subsystémy se vyznačují propojeností do klíčových subsystémů. Pro dané soudní řízení to znamená, že pokud dojde k editaci údaje, např. změna jména, adresy, data narození apod., účastníka řízení prostřednictvím formuláře Seznam jmen, tedy k editaci nezbytného subsystému, propíše se změna údaje do všech soudních řízení, kde je daná osoba evidována. Pro zamezení chybných záznamů do klíčových subsystémů prostřednictvím nezbytných subsystémů byla nastavena příslušná politika přístupových práv k daným formulářům a úkonům v nich. Mezi klíčovými subsystémy je nutné zmínit jednotlivé rejstříky – Rejstřík insolvenčního a Rejstřík incidenčního řízení. Do rejstříků jsou evidovány veškeré údaje týkající se daného soudního řízení, mezi které patří veškeré údaje o osobách v řízení – věřitel, dlužník, osoba insolvenčního správce, právní zástupce atd., veškeré vyhotovené a přijaté soudní písemnosti jako rozhodnutí, výzvy, vyjádření, opravné prostředky a další. Pro uvedenou práci se soudním spisem slouží tzv. formuláře, jež mají svůj kódový znak (např. EPO001F – Elektronické podání, AIR041F – rejstřík INS – podrobně atd.) a skládají se z několika bloků a polí. Formuláře v ISIR rozeznáváme dvojího typu:

- Zápisové (F) – slouží pro vkládání dat;

- Vyhledávací (V) – slouží pro získání potřebných informací prostřednictvím nahlížení.

Obrázek 15: Formuláře ISIR

Zdroj: Krajský soud v Praze

Posledním definovaným subsystémem ISIR jsou přidružené subsystémy jako např. tvorba obálek, vypravení do DS, dokumenty ke spisové značce a další. Mezi všemi subsystémy probíhá vzájemná interakce, která následně promítne změnu jednoho v několika dalších.

Veškeré soudní písemnosti insolvenčního řízení jsou zveřejňovány na veřejném Insolvenčním rejstříku (dále jen IR). Tímto krokem jsou zcela naplňovány hlavní zásady eGovernmentu pro oblast justice, a to publicita, transparentnost, veřejná kontrola, rychlost řízení a v neposlední řadě doručování, kdy v některých případech se prostřednictvím IR doručuje účastníkům. Takto vedené řízení naplňuje zcela znaky eSpisu. Všechny zveřejňované dokumenty podléhají ze zákona anonymizaci, kterou provádí pověřeni pracovníci soudu. Pro zveřejňování vytvořených písemností se převádějí na zveřejňovaný tvar do programu Adobe Acrobat DC, za účelem podepisování dokumentů formátu PDF. Dokumenty jsou převáděny centrální službou v dokumentovém centru pomocí volání služby LiveCycle.

Nutno podotknout, že zahájení insolvenčního řízení prostřednictvím zveřejnění vyhlášky na IR, má dopad na probíhající soudní řízení v jiných agendách za předpokladu shody účastníků, respektive dochází zde k procesu G2G (Government to Government), přenášení těchto informací mezi systémem ISIR a dalšími systémy veřejné správy.

Obrázek 16: Insolvenční spis – rejstřík podrobně

ISIR v. 1.7.0.0 - uživatel MACHACEK, databáze OSTRÁ

Soudní agenda Správa aplikace Ovládání Nástroje Pomůcky Aplikaci Konec

AIR041F - Rejstřík INS - podrobně

Věci
 Spis.zn. 60 INS 7 / 2020 Řešitel JUDr. Hovorková Květoslava Stav věci NEVYŘIZENA Vedl. ...
 Akt.senát 60 Nep.konk. KSZ Podal Dlužník-advokát Došlo 31.12.2019 21:22 Spoj./Souv. ...

Pohyb spisu
 Umístění KANCELÁŘ 64 INS Řízení k věci Spis.zn. ...

Rejstřík - přehled Zázpis přihl. Přehled přihl. Detail přihl. Stavý přihl. Seznam věř. Věřit.orgán Poplatky

Osoby Správci

Poř.	Role v řízení	Osoba	Platnost do	Lustrum	Osv. SOP
01	DLUŽNÍK	Mareš Petr, rč. [redacted]		Adresa	

Zástupce
 Druh Zástupce Č. j. Do

Oddíl A Oddíl B Oddíl C Oddíl D Oddíl P

Odd.dok-číslo	Poč.str.	Datum	Popis události v řízení	Poznámka	Zv. Datum PM	Oz. Zvýraznit
A - 3		02.01.2020 11:28	Pověření asistenta sot		☒	
A - 4		31.12.2019 21:19	Návrh - přílohy		☒	
A - 5		06.01.2020 06:36	Návrh - přílohy		☒	
A - 6		08.01.2020 10:02	Sdělení dlužníka			
A - 7		29.01.2020 12:38	Referát			

Obálky Spis.přehled Ozn.události Dokumenty Dok.k události Vedlejší dok. Vlož vedl.události

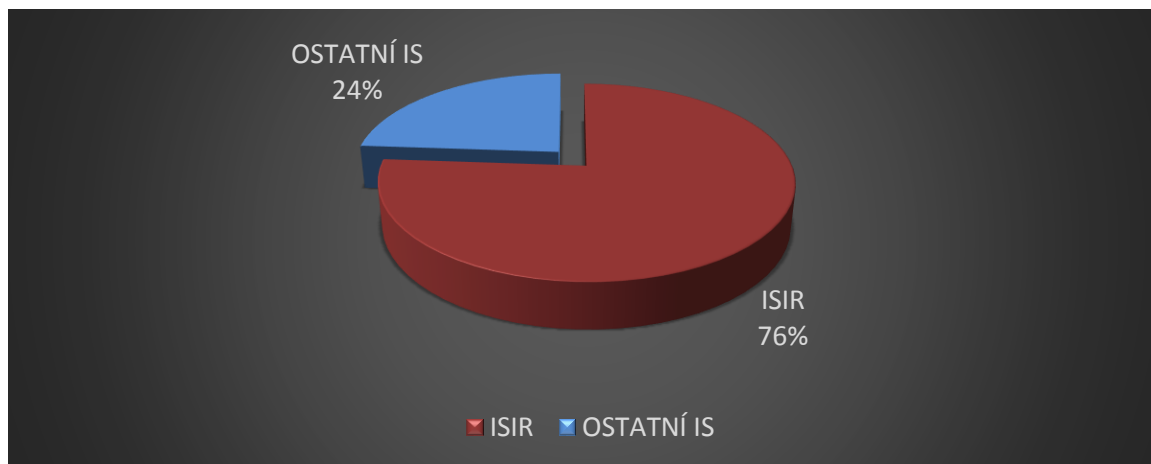
Zdroj: Krajský soud v Praze

4.2.2.1 Informace o práci se systémem z pohledu uživatele

Pracovníci kanceláří insolvenční agendy v předmětném IS pracují nepřetržitě po celou pracovní dobu a každý vykonává úkony dle pracovní kompetence prostřednictvím bloku – oddílu A (hlavní písemnosti řízení), B (vedlejší písemnosti řízení), C (Incidenční řízení), D (interní dokumenty) a P (oddíl přihlášky pohledávky). K tomu využívají vazby na externí textový editor Word, respektive každý pracovník využívá k práci primárně zápisové formuláře, do nichž jsou přístupová práva dána konkrétní pozicí a pravomocemi. Mezi stěžejní činnosti vedoucí kanceláří v IS patří především příjem nové pošty do soudního řízení, zpravidla v elektronické podobě, jelikož tato forma doručování je stanovena zákonem a jsou k tomu účelu explicitně definovány soudní formuláře (příhláška pohledávky, soupis majetkové podstaty, zprávy insolvenčního správce atd.) pro předmětné soudní řízení. ISIR tedy disponuje vazbou na ePodatelnu, která prostřednictvím Oddělení elektronické podatelny KS Praha ukládá přijatá podání z formuláře EPO001F a EPO002F ke konkrétní insolv. spisové značce. Vedoucí kanceláří si konkrétní podání dohledávají přes formulář K převzetí z Epo za pomoci ID zprávy a připojí ho do příslušného oddílu (A, B, C, D, P) prostřednictvím dané události, např. přijaté podání přihlášky pohledávky propojí s událostí

Příhlaška pohledávky, přijaté podání od insolvenčního správce evidují v oddíle pomocí události Zpráva IS atd. Příslušní pracovníci provádějí anonymizaci údajů dle zákona o ochraně osobních údajů a následně dokumenty zveřejňují prostřednictvím veřejného IR na portálu justice. Všechny ostatní podání, jež jsou doručeny v papírové podobě obálkou, jsou opatřeny štítkem, který obsahuje čárový kód (tzv. ePodací razítko), a následně naskenovány, a příslušný pracovník si jej takto může načíst za pomoci jednoho ze subsystémů do příslušného rejstříku a oddílu. Systém rovněž disponuje vazbou na eVýpravnu pro účely elektronického vypravování soudních písemností v zákonem stanovených způsobech. Vytvořenou písemnost převede pracovník na zveřejňovaný tvar do programu Adobe Acrobat DC, jež slouží pro prohlížení a podepisování dokumentů formátu PDF. Následně prostřednictvím formuláře (AAM119F) Přehled doručených zásilek do DS může v ISIRu sledovat stav doručení soudní písemnosti. V případě odesílání soudních písemností v papírové podobě je IS napojen na tzv. Tiskové centrum obálek. Podstatnou část práce pracovníkům kanceláře zabere úkon v podobě zpracování datových zpráv – přihlášky pohledávky, kterých jednak přichází značné množství od věřitelů a jednak existuje více druhů zpracování, respektive program ISIR ze všech IS u KS Praha eviduje největší množství elektronicky přijatých podání, což zachycuje níže uvedený graf.

Graf 2: Doručená elektronická podání ke KS Praha v roce 2019

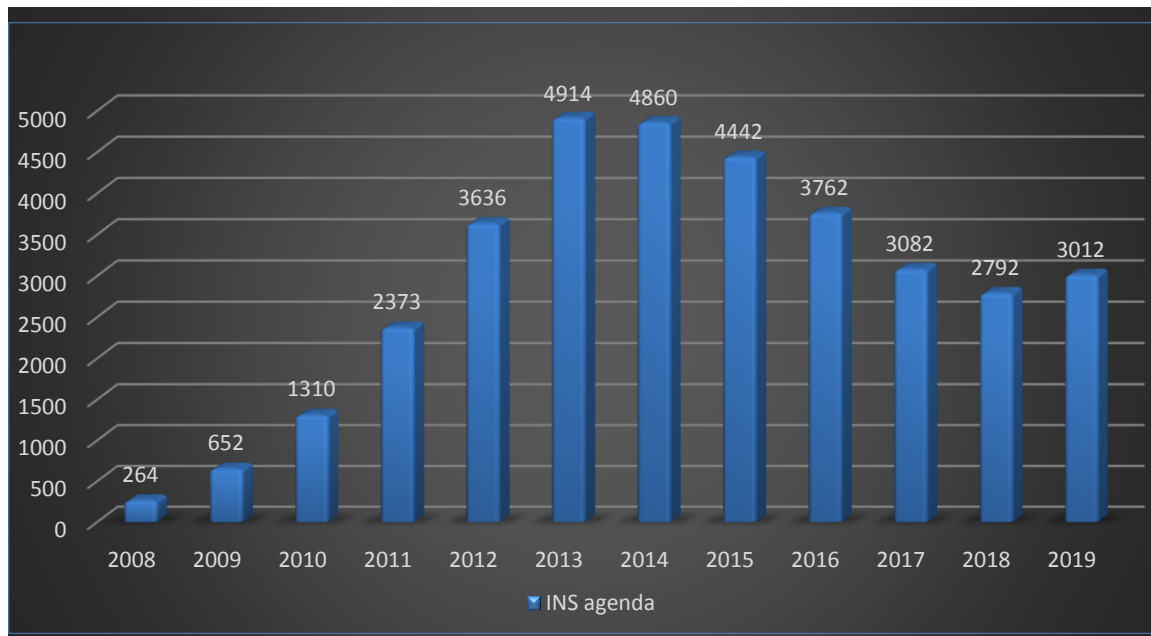

Zdroj: Vlastní zpracování

Pracovníci kanceláří insolvenční agendy dále zmiňují velkou náročnost na uživatele při práci s ISIR. Systém považují za poměrně složitý, s velkou mírou četnosti distribucí, které provádějí pravidelné aktualizace formulářů, což vyvolává požadavek na průběžné studování změn a zvyšuje tak náročnost při práci s IS, respektive tento tlak je rovněž

podpořen značným nárůstem žalob (návrhů) v předmětné agendě, což dokládá následující graf.

Graf 3.: Vývoj nového nápadu v INS agendě

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.2.2 Výhody ISIR z pohledu uživatele

Pracovníci INS agendy se shodují, že přednost programu ISIR spatřují v nastavení, jež eliminují chybovost při práci ve formulářích, prostřednictvím tzv. vyskakovací hlášky. Hláška upozorňuje na chybu či duplicitní záznam nebo v případě neúplného či chybného údaje nedovolí věc uložit a dotazuje se, zda je uvedený údaj skutečně správný. Další výhodou spatřují v řadě komponent, díky nimž IS dokáže dané údaje exportovat do souboru, tisknout, případně přesunout do evidence ostatní. Komfortně se jeví pracovníkům převzetí elektronicky zaslané pošty již přímo pod konkrétní spisovou značkou, a to především za předpokladu obrovského náporu elektronických podání do INS řízení, které jsou vázány legislativními pravidly. Rovněž oceňují dispozici elektronické podání vrátit zpět do stavu k převzetí k řízení, i když už bylo jednou zpracováno, či možnost jej neomezeně připojit k více soudním řízením. Pozitivum pracovníci spatřují dále v natažení papírové písemnosti k soudnímu řízení pomocí čtečky, která umožní načíst dokument prostřednictvím štítku – čárového kódu na podání, který byl naskenován. Pomocí nastavení parametrů skeneru tzv. DPI na minimum lze docílit podstatného zmenšení velikosti skenovaného souboru, což je přínosné pro jeho následné zveřejnění v IR. Jako přínos také pracovníci

spatřují zpětnou vazbu odesílateli elektronického podání při zpracování ke spisové značce, čímž je eliminován následný dotaz o přijetí podání účastníkem řízení. Samozřejmě jako velký klad programu ISIR spatřují pracovníci soudu v možnosti zaměnit zveřejněné dokumenty na IR prostřednictvím úkonu Oprava události, pokud takový dokument vinou pracovníka obsahuje vadný text či údaje, aniž by musel čekat na zásah ze strany CCA Group pomocí Hotline hlášení. Zápisové oddělení nového INS nápadu oceňuje nově funkci tzv. lustrování osoby dlužníka prostřednictvím programu ISIR napříč všemi krajskými soudy v České republice. Pomocí této funkčnosti dochází ke zjištění informace, která zabraňuje zahájení totožného řízení, jež by vedlo k tzv. litispendenci¹. Oddělení správy aplikací oceňuje kompetenci upřednostnit promítání změny na IR oproti automaticky nastavenému intervalu v řádech hodin, respektive v případě, že dojde k opravě data klíčového subsystému v ISIR pomocí úlohy pro synchronizaci s centrem a je potřeba, aby byla informace ihned aktuální na IR z povinnosti materiální a formální publicity (oprava údajů dlužníka, jméno, datum narození, IČO atd.).

4.2.2.3 Nedostatky ISIR z pohledu uživatele

Bohužel při rozhovorech s pracovníky INS agendy převládají značná negativa, která by samozřejmě měla sloužit jako podněty k nápravě IS. Postupným dotazováním bylo zjištěno, že IS:

- nedisponuje prozatím komunikací se Základními registry;
- nestabilní z hlediska dostupnosti a pravidelné výpadky IS téměř s denní četností;
- příliš velká doba odezvy na uživatelské požadavky;
- špatná stabilita systému při souběžné práci ve více formulářích;
- přihláška pohledávky (mnohonásobně nejpočetnější písemnost a událost v celém INS řízení) – často při zpracování vyběhne chybové hlášení, jelikož dochází pravidelně k novelizaci formuláře přihlášky prováděcím předpisem Ministerstva spravedlnosti a formulář není v daný okamžik kompatibilní s ISIR, respektive účastníci zasílají staré verze formuláře, které následně generují při zapracování ke spisové značce chybová hlášení;

¹ Překážka **litispendence** (*lis pendens*, čekající spor) v procesním právu brání zahájení dalšího řízení před soudem, pokud o téže věci (dané identickým předmětem řízení a identickými účastníky řízení) již jiné řízení u soudu probíhá.

- dalším zásadním problémem formuláře přihlášky pohledávky je, že připojené přílohy jsou velmi často v nepodporovaném formátu a opět při zpracování vyskočí chybové hlášení;
- neustálé novely zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, na které ISIR nedostatečně rychle reaguje;
- převážná většina písemností taxativně definována v elektronické podobě, které při uložení před zveřejněním na IR ztrácí část údajů v dokumentu – opět technická nekompatibilita, jež může mít značné právní následky (tzv. princip materiální a formální publicity);
- obdobný problém v podobě ztráty příloh, které jsou tzv. vnořeny do předepsaných formulářů pro INS řízení, které jsou soudu zasílány elektronicky, respektive pokud si je pracovník při prvotním zpracování nevysype z formuláře, tak nastává situace, že v poslední fázi zpracování v rámci zveřejnění na IR nejsou přílohy součástí podání – pouze popis v dané kolonce formuláře, že podání prvotně obsahovalo přílohy;
- velká náročnost na práci s IS a jeho rejstříky, který vyžaduje, aby byl uživatel svým způsobem středně pokročilý;
- na rozdíl od jiného soudního systému nedisponuje komplexní DB soudních písemností spolu se záložkami, jež by značně zjednodušily a urychlily daným pracovníkům práci v soudním spise, např. při vyhotovování rozhodnutí, výzev apod., jejichž text se zpravidla opakuje a je dán zákony;
- při elektronickém přebírání postoupeného spisu v rámci pravomocného usnesení o místní nepříslušnosti se ne vždy převedou všechny dokumenty řízení;
- časté výpadky přímo při zveřejňování dokumentu na IR či odesílání do DS, jež musí být řešen prostřednictvím oddělení IT za pomoci restart Glassfish nebo Glassfish ISDS;
- značná délka nápravy hlášených chyb, které jsou zaslány na Helpdesk CCA Group;
- při zpracování datov. zpráv prostřednictvím tzv. balíčkování (všechny přílohy včetně ID vytvoří jeden celek) dochází často k chybě a nedokončení operace, důvodů je celá řada, od překročení velikosti balíčku, vypršení čas. limitu procesu až po nekompatibilitu příloh, které jsou často v různých formátech (PDF, DOC, ZFO, TXT, RTF atd.), či dochází ke slučování do jednoho dokumentu

certifikované PDF nebo jinak zabezpečené, podání musí být zpracováno tzv. ručně prostřednictvím skenování a vloženo přes sponu;

- správce aplikace vidí jako určitou překážku časté distribuce systému, které pak následně nestihnou distribuovat všem pracovníkům v podobě řádného školení z důvodu velké spisové zátěže pracovníků INS agendy a spoléhají na jejich samostudium popisu změn při práci s ISIR;
- rovněž určitou slabinou je princip zveřejňování dokumentů, které čekají ve frontě, čímž se může do dokumentového centra nahromadit velké množství podnětů a velkých dokumentů z ISIR, což následně vede ke zpomalení či dokonce ke spadnutí IS a výpadek funkčnosti daného subsystému (převádění dokumentů, anonymizace, zveřejňování atd.) se následně promítne všem uživatelům ISIR u krajského soudu. V souvislosti s problémem na straně dokumentového centra, které nestíhá podepisovat dokumenty ke zveřejnění – zveřejňování dokumentů k podpisu ve vysokých dávkách vede ke zpomalení či výpadku subsystému, nastává značná komplikace v případě nezveřejnění vyhlášky o zahájení INS řízení, jež je v určitých případech vázáno na zákonnou 2hodinovou lhůtu;
- další významnou chybu vidí oddělení správy aplikací v tom, že jsou stejná data často v IS několikrát evidována, respektive problém se týká databáze jmenného seznamu.

Tabulka 3: SWOT analýza ISIR

	SILNÉ STRÁNKY Strengths	SLABÉ STRÁNKY Weaknesses
Vnitřní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • G2G (Government to Government); • vyskakovací hlášky pro eliminaci chybovosti; • přiřazování elektronických podání přímo ke spisové značce a takové podání lze připojit do více druhů 	<ul style="list-style-type: none"> • nestabilní z hlediska dostupnosti a pravidelné výpadky IS; • špatná stabilita systému při souběžné práci ve více formulářích či při zveřejňování většího množství dokumentů na IR;

- řízení nebo ho vracet zpět do stavu k převzetí, pokud bylo mylně zpracováno;
- načítání dokumentů k události v řízení pomocí čtečky prostřednictvím čárového kódu;
- možnost ihned volit opravnou událost při zveřejnění vadného dokumentu na IR;
- komunikace ISIR s centrem osob dlužníků pro lustrování napříč rejstříky krajských soudů v ČR;
- autonomně editovat data o dlužnících a následně ihned promítnout změny na IR;
- velké množství skenovacích profilů.
- značné překážky a chybové hlášení při zpracování přihlášky pohledávky;
- příliš dlouhá doba odezvy na uživatelské požadavky;
- neshoda s legislativou;
- ztráta vnořených příloh do formuláře;
- nedisponuje komplexní DB soudních písemností spolu se záložkami;
- není komunikace na Základními registry;
- časté chybové hlášení při balíčkování příchozích datových zpráv;
- duplicitní záznamy v databázi jmenného seznamu;
- větší obsah zveřejňovaných písemností způsobují zpomalení či spadnutí IS, což se následně projevuje pro všechny stanice ISIR na KS Praha.

PŘÍLEŽITOSTI

Opportunities

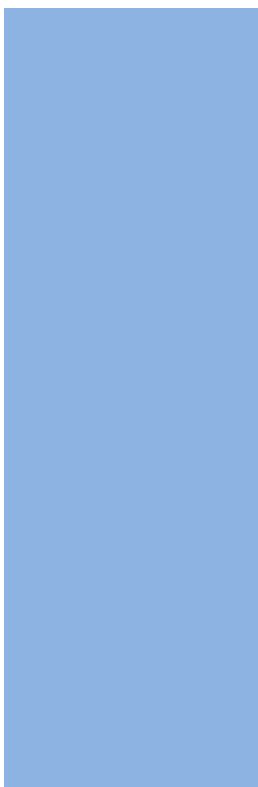
- prostřednictvím realizačního týmu zpracovávat potřebné požadavky uživatelů do distribucí;

HROZBY

Threats

- přechod na nový systém z důvodu zastaralosti či řady nedostatků;

Vnější prostředí

- navázat komunikaci se základními registry;
- vyšší verze Acrobat nebo Adobe Acrobat;
- navázat komunikaci s IS od VUMS Legend;
- zapojení se do celorepublikových projektů se snahou o koncepční řešení ISVS;
- generátor přidělování nápadu (soudních řízení).
- nová platforma IS justice – nekompatibilita s novou platformou;
- nekompatibilita IS Rozvrh práce či generátor soudního nápadu;
- neustále novely Insolvenčního zákona a tak vyšší nároky na software;
- včasné nedodání kvalifikovaných prostředků či úprav v IS ze strany Ministerstva spravedlnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.2.4 Návrh řešení optimalizace ISIR

Z výše uvedené analýzy plyne, že většina uživatelů KS Praha je se systémem ISIR nespokojena. Vzhled systému je poněkud zastaralý vzhledem k jeho roku zavedení a při současných pokročilých možnostech na trhu. Bylo by vhodné přehodnotit nastavení IS z hlediska složitosti systému, který je pro řadu uživatelů náročný. IS by se měl zaměřit na větší intuitivnost, pomocí nápovědy u grafických ikon, defaultní nastavení při práci ve formulářích a revidovat velké množství kolonek ve formulářích, které se zpravidla nevyplňují a způsobují nepřehlednost. Systému je vyčítána špatná stabilita, dlouhá doba odezvy na uživatelské požadavky, především při souběžné práci ve více formulářích, respektive na místě je také otázka, zda je tento problém způsobem samotným systémem, případně příslušným hardware, či rychlostí připojení k internetu.

Velkým přínosem pro pracovníky soudní agendy INS by bylo vytvoření databáze soudních písemností v ISIRu. Takové písemnosti by byly spárovány s příslušnou událostí v řízení, čímž by došlo pro pracovníky k velké úspoře času, jelikož na podobném principu funguje u KS Praha systém IS VKS.

V případě lustrací by bylo vhodné napojení systému na žádoucí registry (ISZR, ČSSZ, ÚP atd.), aby dotazy nebyly činěny komplikovanější cestou formou datových zpráv

či přihlašování se do externí aplikace, ale prostřednictvím formuláře v ISIR. Tímto by došlo k velkému usnadnění práce úředníků, kteří se snaží dohledat potřebné informace o osobách pro dané soudní řízení.

Jednou z možností, jak zrychlit práci v systému, nehromadit velké množství podnětů do dokumentového centra, nezpůsobovat zpomalení systému či dokonce spadnutí IS a výpadku funkčnosti databáze subsystému pro všechny stanice KS, je způsob kompirace, kterým by uživatel snížil velikost PDF souboru. Snížení lze docílit např. programem Adobe Acrobat Pro, který umožňuje např. ze 100 MB souboru snížení velikosti až na 5 MB. Nedocházelo by tak k dlouhé době odezvy v systému, či zahlcení dokumentového centra např. při zveřejňování na IR, odesílání do DS účastníků či insolvenčnímu správci, kterému jsou zasílány k posouzení přihlášky pohledávky, a především přílohy přihlášky, které mají zpravidla velký objem a pro jejich zmenšení by nemusel být volen složitý proces skenování s nízkým DPI rozlišením.

Velkou příležitostí, jak docílit co nejvíce efektivních změn v systému je prostřednictvím realizačního týmu schvalovat takové distribuce systému, které přinesou především žádoucí změny z praktického hlediska, nebudou jen kosmetickou úpravou systému ve smyslu, že se jen posune ve formuláři určité tlačítko či řádek, ale budou především důležité a pro uživatele – úředníky zároveň velmi srozumitelné.

Pro eliminaci zavádění duplicitních záznamů do jmenného seznamu ISIR by bylo vhodné přijmout opatření v podobě přidělení přístupových práv k editaci předmětného formuláře jen pověřeným pracovníkům, mezi které by se mělo řadit tzv. vyšší podací místo neboli zápisové oddělení nových žalob (návrhů), správci aplikace a pověřený proškolený pracovník dané agendy.

Příležitostí k vylepšení systému by bylo vhodné navázat komunikaci s IS VKS, aby došlo automaticky či prostřednictvím daného formuláře ISIR k přenášení informací do systému IS VKS.

4.2.3 Elektronická podatelna (ePodatelna) a elektronická výpravna (eVýpravna)

4.2.3.1 ePodatelna (CEPO)

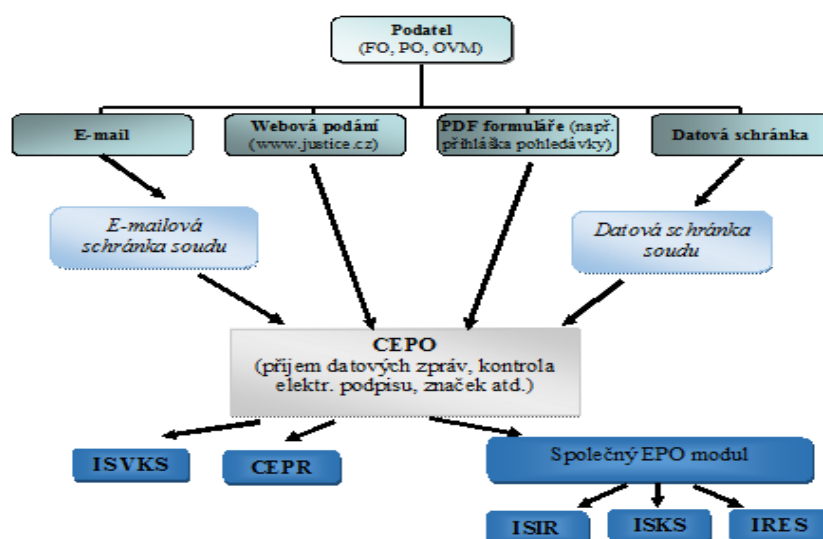
V dnešní době je již běžné komunikovat s orgány justice prostřednictvím elektronické pošty, respektive na orgány justice se vztahuje zákonná povinnost přijímat podání v elektronické podobě (§ 2 odst. 2 vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby). K tomuto účelu používá KS Praha tzv. ePodatelnu, jež vytvořila a dodala

firma CCA Group, a.s., která zároveň zajišťuje další vývoj. Předmětná podatelna slouží pro příjem všech datových zpráv adresovaných ke KS Praha a jejichž prostřednictvím následně dochází k přiřazení elektronického podání do koncové aplikace (KA), např. ISIR, ISVKS, IRES. Dosud byla na jednotlivých organizacích lokální ePodatelna, avšak na všech soudech došlo k přechodu na centrální ePodatelnu – tzv. CEPO.

Do CEPO se stahují:

1. datové zprávy z datových schránek;
2. podání přes webovou veřejnou aplikaci ePodatelna, formuláře v PDF (návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, formulář žádosti exekutora o pověření k nařízení exekuce, formuláře pro soudní komisaře a formulář přihlášky pohledávky);
3. e-mailové zprávy z oficiální e-mailové adresy organizace.

Obrázek 17: Struktura přijímání elektronických podání ke KS Praha

Zdroj: Vlastní zpracování

V ePodatelně probíhá zpracování doručených podání, které je možno zasílat organizaci 24 hodin denně, 7 dní v týdnu (možnost plnit procesněprávní a hmotněprávní lhůty do poslední vteřiny), ověření podpisu pomocí souboru CRL (Certificate Revocation List – Seznam odvolaných certifikátů) a rovněž obsahu podání, či v neposlední řadě antivirová a antispamová kontrola. Každé podání, které je do ní staženo, má tzv. pořadové číslo zprávy a nese si jej sebou dál v rámci KA, respektive ke každému přijatému podání je vygenerován jedinečný „identifikátor podání“ (dále jen ID). Po označení příslušnosti podání danému systému je zpráva stažena do KA. Zobrazení záložek je dáno přístupovými právy

na data dle přiřazených rolí uživateli. Na formuláři CEPO001 – Došlá podání jsou zobrazena všechna podání pro organizaci přijatá do ePodatelny organizace (Justice, ePodatelna online). Při přechodu do konkrétního podání prostřednictvím formuláře CEPO002 – Detail podání jsou uvedeny obecné informace k podání a výsledek kontroly celého podání. Součástí formuláře jsou všechny odeslané e-maily CEPO a pracovník má přehled o tom, jaký e-mail byl odeslán podateli a kdy, včetně celého obsahu. Jelikož většina zpráv obsahuje značné množství příloh, disponuje CEPO možností tzv. hromadného tisku podání, které se využívá pro automatický tisk celého podání. Funkčnost je řešena pomocí softwarové komponenty Java Appletů, kdy tato aplikace komunikuje s CEPO a předává dokumenty k tisku a následně vrací informaci o vytištění dokumentu. Jako metodika postupu příjmu a následného zpracování datových zpráv byl vydán vnitřní pokyn Ministerstva spravedlnosti – instrukce č. 133/2012-OD-ST, jež upravuje jednotný postup podatelny při příjmu ověření datových zpráv a dokumentů v nich obsažených.

Obrázek 18: Elektronická podatelna KS Praha

Došlo	Číslo podání	Odesílatel/Předmět	Typ	CEPO (OK, INFO, WIP, NIP)	Lokalita	Účet	Kontrol. dok.	Stav	Vyt.
11.11.2019 13:21:39	111387/ 2019	Zuzana Zajmová - Mgr. Zuzana Zajmová Švecová - Vyrozumění o pořízení - Dodávka	20	!	□□□□□□			N	Uloženo
11.11.2019 13:19:59	111386/ 2019	Markéta Uradníčková - Mgr. MARKÉTA URADNÍČKOVÁ, advokátka Úvodní sdělení 15	20	!	□□□□□□			N	Uloženo
11.11.2019 13:19:13	111383/ 2019	Lucie Polková FFRÁŠKA pohledávek družstva Pivovna Blatná, s. r. o. KSPH 68 INS 18502 / 20 19	20	!	□□□□□□			N	Uloženo
11.11.2019 13:18:34	111384/ 2019	MONETA Money Bank, a.s. FFRÁŠKA k zrušení dlužní úpisu KSPH 66 INS 1908 6/2019	20	!	□□□□□□			N	Uloženo
11.11.2019 13:15:03	111382/ 2019	Občanská správa sociálního zabezpečení Praha - západ KSPH 77 INS 24 528/2019 - M. Konečný, s.r.o.	20	!	□□□□□□			N	Uloženo

Zdroj: Krajský soud v Praze

Nutno podotknout, že CEPO, jakožto nástroj eKomunikace, se snaží naplnit již zmíněný dílčí cíl eJustice, a to snadnou a přívětivou komunikaci jak s účastníky řízení, veřejností, tak orgány veřejné moci mezi sebou.

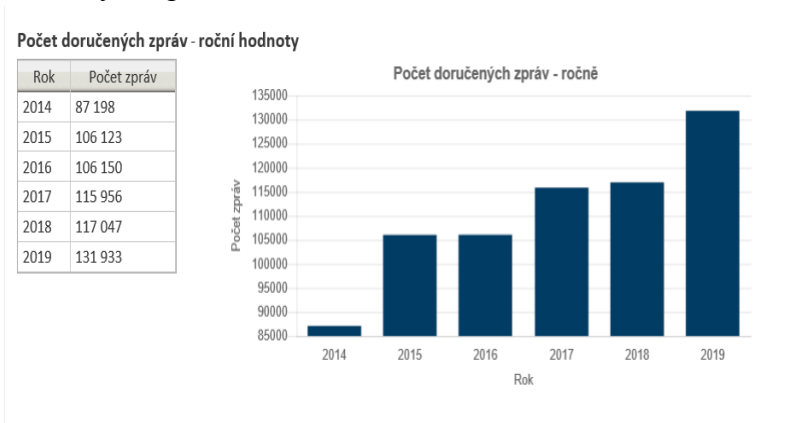
Pro dodržení legislativních požadavků řádného e-doručení je nutné pro podání zaslané soudu v elektronické podobě toto opatřit uznávaným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních

služeb. V legislativním prostředí ČR existují nyní následující akredit. poskytovatelé, kteří vydávají kvalifikované certifikáty pro elektronické podpisy:

- První certifikační autorita, a. s.;
- Česká pošta, s. p.;
- eIdentity a. s.;
- Správa základních registrů (Ministerstvo vnitra České republiky, Seznam kvalifikovaných poskytovatelů služeb vytvářejících důvěru, online, cit. 08.01.2019).

CEPO má jasně definované technické parametry, jimiž se rozumí velikost datové zprávy a dokumentů či formáty příloh, u kterých jsou akceptovány nyní pouze dokumenty ve formátu PDF, DOC, DOCX, XLS, XLSX, TXT a RTF. Dokumenty zaslané soudu v jiném než povoleném formátu v souladu s § 4 odst. 1 až 3 vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, se považují za nedodané. Pokud z přijaté elektronické zprávy lze zjistit elektronickou adresu podatele, je o tomto podatel vyrozuměn. Maximální celková velikost datových zpráv zasílaných e-mailem, včetně vložených dokumentů, je 10 MB. U datových zpráv zasílaných prostřednictvím datové schránky je maximální velikost 20 MB. Překročí-li datová zpráva včetně vložených dokumentů maximální povolenou velikost, není datová zpráva soudu vůbec doručena (Krajský soud v Praze, ePodatelna, Náповěda, online, cit. 20.01.2020).

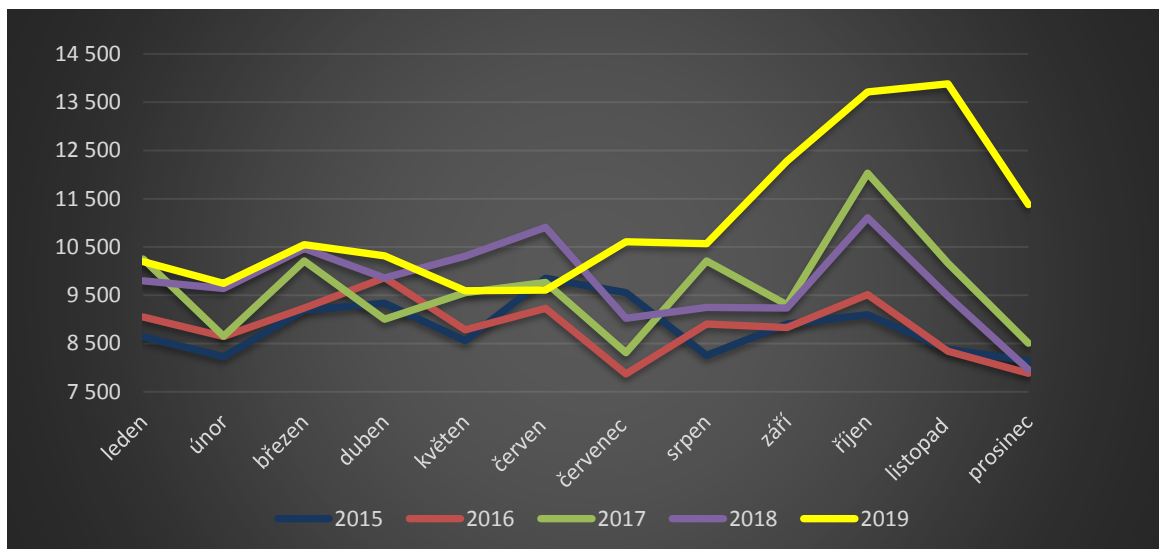
Graf 4: Počet doručených zpráv ročně za období 2014–2019

Zdroj: Vlastní zpracování

Výše uvedený graf dokladuje značný nárůst přijatých elektronických podání do CEPO u KS Praha, kdy v roce 2014 se jednalo o 87 198 podání a v loňském roce to bylo bezmála 132 tisíc přijatých podání.

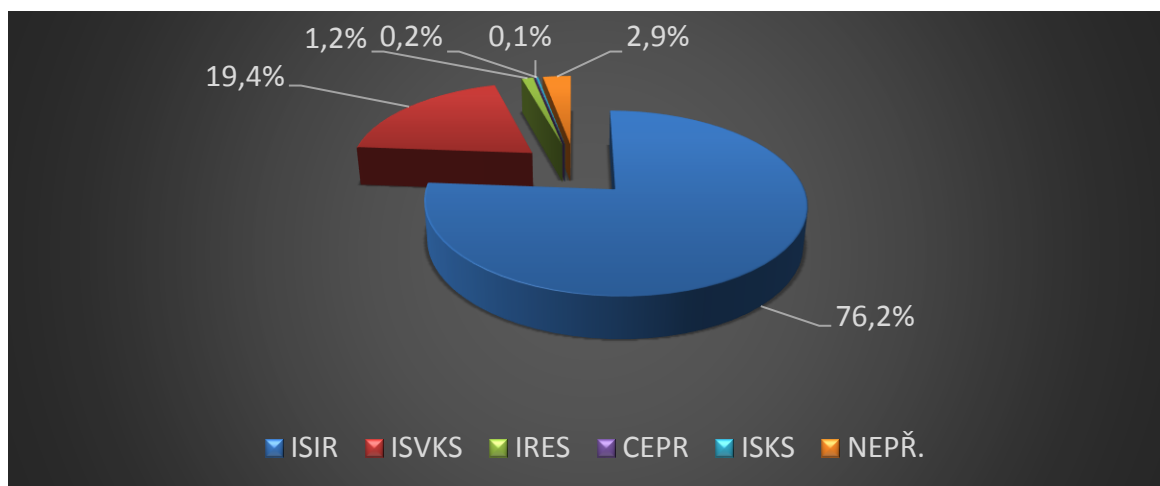
Graf 5: CEPO – počet doručených zpráv (měsíční hodnoty v různých letech)

Zdroj: Vlastní zpracování

Detailní numerický rozbor CEPO v jednotlivých měsících je součástí příloh, respektive nejvyšší měsíční hodnoty jsou zpravidla evidovány ke konci roku, tedy říjen a listopad, kdy v roce 2019 se jednalo okolo 13 tisíc elektronicky doručených podání, taktéž v roce 2017 a 2018 se hodnoty pohybují k 11 tisícům doručeným zprávám do CEPO u KS Praha.

Graf 6: CEPO dle KA za rok 2019

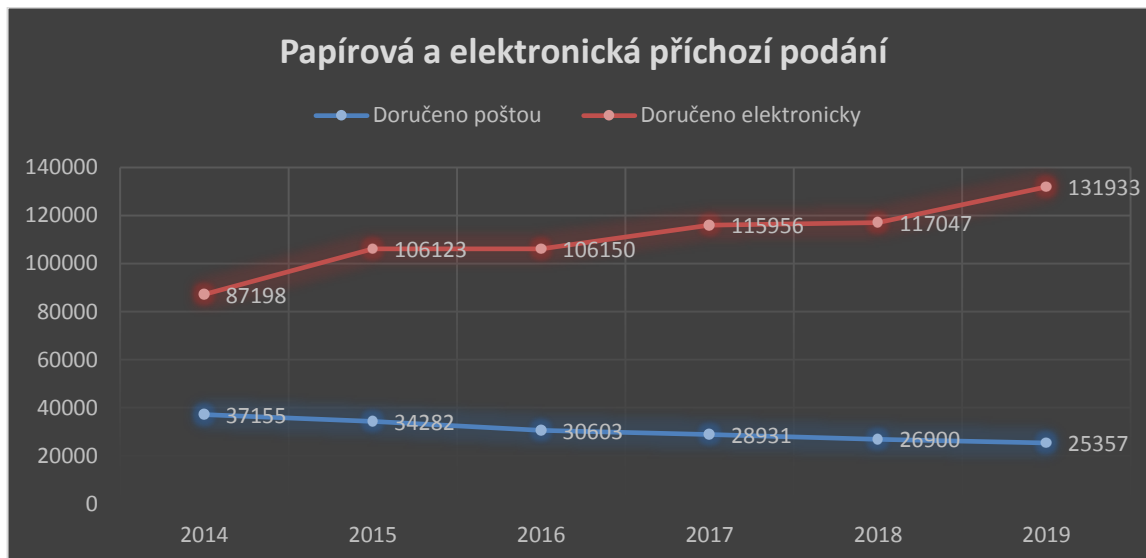

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud se zaměříme na KA, tak z výše uvedeného grafu vyplývá, že největší počet přijatých podání do CEPO připadá na insolvenční agendu, respektive z bezmála 132 tisíc

podání bylo 100 397 do KA – ISIR. Druhý nejvyšší počet patří IS VKS, a to 25 710 podání, nejnižší hodnoty dosahuje IS CEPR, a to pouhých 93 podání za rok.

Graf 7: Porovnání elektronicky příchozích zpráv a podání doručených obálkou

	Doručeno poštou	Doručeno elektronicky
2014	37155	87198
2015	34282	106123
2016	30603	106150
2017	28931	115956
2018	26900	117047
2019	25357	131933

Zdroj: Vlastní zpracování

Při zavádění prvků eGovernmentu je vidět, že rovněž klesá počet přijatých papírových podání poštou, kdy v roce 2014 se jednalo o 37 155 přijatých podání ke KS Praha a v roce 2019 se jednalo o 25 357, což je o 11 798 podání méně. Značný nárůst zaznamenala CEPO, která ve stejných letech eviduje nárůst o 44 795 podání. Na tento fakt má velký vliv zavádění legislativních opatření, jako je povinné používání datové schránky advokáty, právníckými osobami, podnikajícími fyzickými osobami (např. insolvenční správce) či rovněž orgány

veřejné moci. Nelze opomenout ani důležité legislativní milníky vztahující se k agendě insolvenční (ISIR), které vnašejí zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), či prováděcí právní předpis – vyhláška o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení, kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů, povinnost činit vůči insolvenčnímu soudu veškerá podání, včetně jejich příloh, výhradně elektronickým způsobem do datové schránky soudu, nebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem.

4.2.3.1.1 Informace o práci s CEPO z pohledu uživatele

Informace byly získány řízeným rozhovorem se zaměstnanci oddělení Elektronické podatelny, respektive pracovníci oddělení pracují v předmětné aplikaci nepřetržitě po celou pracovní dobu, a to prostřednictvím následujících CEPO formulářů:

- CEPO001 – Došlá podání;
- CEPO002 – Detail podání;
- CEPO003 – Tisk dokumentů;
- CEPO004 – Emaily k podání;
- CEPO005 – Odpověď a přeposlání podání;
- CEPO006 – Historie podání;
- CEPO501 – Seznam organizací resortu (Krajský soud v Praze, ePodatelna, Náповěda, online, cit. 25.01.2020).

Každé e-podání je zpracováno prostřednictvím CEPO002 a CEPO003, kdy nejprve je vytištěno, aby mohlo být předáno příslušné kanceláři v papírové podobě, které je adresováno a založeno tak do spisu a současně přiřazeno ručně pracovníkem do KA (vyjma eFakturace pro IRES) dle spisové značky či druhu podání pro účely připojení do elektr. spisu. Jak bylo uvedeno, přidělení do KA musí provést pracovník zpravidla ručně, respektive automatické přidělení do KA funguje pouze pro systém IRES – eFakturace. V případě, že je obsažena příloha, která patří do předmětné agendy – ISDOC a ISDOCX, dojde na základě rozpoznání příloh za pomoci nastavení příslušného parametru v CEPO k automatickému identifikování IRES.

Pro pracovníky je velmi důležité ID podání (příloha č. 9 vzhled ID v justici). ID datové zprávy přijaté do CEPO obsahuje následující informace:

- pořadové číslo zprávy;

- druh podání (Elektronická pošta, datová zpráva, webové podání atd.);
- údaje o odesílateli (ID DS, adresu e-mail);
- čas doručení do ePodatelny;
- v případě připojení příloh jejich vyhodnocení z hlediska:
 - technických parametrů;
 - uznávaného elektronického podpisu;
 - kvalifikovaného časového razítka;
 - vytvoření před zneplatněním certifikátu.

Pomocí uvedeného výsledku hodnocení v ID datové zprávy příslušný pracovník dále volí postup, jelikož ví, zda bylo podání zasláno včas, zda je řádně podepsáno, pro případy kdy to vyžaduje zákon, nebo jestli bylo podání odesláno oprávněnou osobou atd.

4.2.3.1.2 Výhody při práci s CEPO z pohledu uživatele

Pracovníci oddělení elektronické podatelny považují ePodatelnu prostřednictvím CEPO formulářů za uživatelsky přívětivou, zpravidla dosahuje rychlé doby odezvy při práci, a oceňují minimální množství výpadků systému, případně při restartu Glassfish rychlé obnovení funkčnosti. Detail podání je pro uživatele přehledný a snadno se v něm pracovníci orientují. Obecně je předností CEPO vazba na všechny KA spisové služby. Další předností je možnost generovat ze systému tzv. provizorní náhledové PDF ID, v případě výpadku generování jeho originálu. Jedinečné vygenerované ID slouží jako stěžejní dokument každého podání přijatého do CEPO a bez něj by nebylo možné podání zakládat k příslušnému spisu. Možností připojit provizorní náhledové ID nedochází k prodlevě při předání písemnosti. Pracovníci oceňují rovněž možnost vrátit podání zpět do CEPO do bloku Vrácenka v případě, že bylo mylně přiřazeno do jiné KA a následně jej znovu přiřadit do správné KA. Pro pracovníky je rovněž velkým přínosem možnost vyhledání podání dle různých parametrů (KA, datum, ID schránky odesílatele atd.), kdy z důvodu zálohy všech podání lze pohotově dohledat podání velmi stará. To je velkou výhodou v případě provedení kontroly přijetí, zpracování, či možnosti detailního ověření manipulace s konkrétním podáním, jelikož systém eviduje i veškerou historii práce s podáním, včetně jeho příloh.

4.2.3.1.3 Nedostatky při práci s CEPO z pohledu uživatele

Jako jeden z významných nedostatků spatřují pracovníci oddělení Elektronické podatelny v neexistenci funkce automatického selektování či jiného druhu odlišení datových zpráv, které je třeba zpracovat přednostně. Mezi takové podání se řadí např. žádosti o odročení soudního jednání, omluvy na jednání atd. Tímto by se předešlo promeškání včasného zpracování podání, jelikož dle každoročního nárůstu přijímaných zpráv není mnohdy v silách pracovníků takové podání za předpokladu, že není odesílatelem specificky označeno, stihnout včas zpracovat a předat obratem k soudnímu jednání, jelikož je obvyklou praxí právních zástupců zasílat podklady na jednání v den konání soudního řízení. Takové situace činí v důsledku velké procesní komplikace a v praxi musí být řada jednání opakována a předešlá rozhodnutí rušena, jelikož nebyl např. důvod vydat rozsudek pro zmeškání či uznání. Obdobný závažný problém představují podání, které mají velmi krátkou lhůtu ze zákona, tzv. Insolvenční návrh (2 hod. lhůta pro vydání vyhlášky o zahájení řízení na INS rejstříku). Taková podání v praxi zapadají mezi jiné datové zprávy, které nemají tak časově prioritní charakter a dochází tak k promeškání úkonů v zákonné lhůtě.

Jako další nedostatek vidí pracovníci oddělení to, že CEPO nedisponuje databází zaměstnanců v případě přeposílání zpráv a musí být voleno ruční vepisování adres zaměstnanců, kterým je podání přeposíláno. To samé platí při přeposílání e-mailového podání jiným organizačním složkám justice z důvodu věcné či místní nepříslušnosti, kdy není v aplikaci adresář takových institucí s jejich elektronickou adresou. Dalším nedostatkem je nemožnost přiřadit podání do KA do více agend, jelikož podání v praxi obsahuje např. IS VKS – trestní či civilní písemnost a musí být volena při zpracování pouze jedna agenda, do další je nutno podání skenovat a připojit ručně. Určitou nedokonalost spatřují pracovníci i v případě generovaného ID, které neobsahuje výsledek vyhodnocení všech příloh a musí být provedeno ruční ověření elektronického podpisu či časového razítka. To může mít v konečném důsledku značné následky na soudní proces, kdy mohou být mylně volena rozhodnutí (odmítání nároků, zastavování řízení atd.) z důvodu nesplnění legislativních podmínek v rámci elektronického doručování soudu. Dalším nedostatkem CEPO je to, že systém neumí vytisknout všechny druhy příloh automaticky při hromadném tisku a musí být tak voleno ruční vytištění (JPG, IMG). Časté jsou rovněž výpadky generování ID, kdy důvodem je přetížení služby LiveCycle Export Signatures, respektive provizorní ID obsahuje jen minimum informací o podání a i přes to musí být pak originál ID

ručně generován pracovníkem oddělení a dodatečně předáván jak v papírové podobě, tak je potřeba učinit připojení elektronicky, jelikož provizorní ID není součástí e-podání do KA. Velkou nevýhodou je nefunkčnost lustrování příchozích podání prostřednictvím e-mailu, takto dohledávané podání musí pracovník složitě ručně vyhledávat v případě, že ví aspoň přibližně datum přijetí podání do CEPO.

Jako zásadní nedostatek CEPO se pracovníkům jeví komplikace v souvislosti s používáním hromadného tisku, při němž dochází k problému s nahodilým výskytem nevytištěných dokumentů – příloh datové zprávy. Důvodem je, že Java Applety funguje na principu, že volá službu operačního systému a v praxi tak dochází k problému, což vede následně k situaci, že skutečný stav vytištěných dokumentů nekoresponduje se záznamem v CEPO002F.

Nutno podotknout, že velké riziko ohrožující celý smysl eKomunikace s orgány justice je nedostatečná legislativní úprava, kterou pomáhá až za chodu dotvářet svými rozhodnutími Nejvyšší soud. Předmětná zákonná neupravenost vede k nejednotnosti při posuzování elektronicky zaslaných zpráv, či dokonce k situaci, že i podání učiněná prostřednictvím datové schránky, i když se pro takové zpravidla uplatňuje tzv. fixe podpisu (originál), jsou odmítána, jelikož zákon vyžaduje opatřit elektronickým podpisem ještě i tzv. podání ve věci samé – nová žaloba, odvolání, dovolání atd. V jiném procesním případě činěném z datové schránky vyžaduje zákon autorizovanou konverzi úkonu plné moci, pro účely zahájení insolvenčního řízení, jinak se k podání rovněž nepřihlíží. Další legislativně neupravenou otázkou je, zda při podání e-mailem nové žaloby stačí mít opatřeno jen tzv. tělo mailu (průvodní dopis) uznávaným kvalifikovaným elektronickým podpisem, nebo rovněž žalobu – přílohu.

4.2.3.2 eVýpravna (CEVY)

Písemnosti vyhotovované v jednotlivých KA jsou v zákonem stanovených způsobech vypravovány elektronicky. K tomuto účelu používá KS Praha tzv. eVýpravnu (CEVY), jež vytvořila a dodala firma CCA Group, a.s., která zároveň zajišťuje další vývoj. Centrální eVýpravna slouží pro spojení mezi KA např. ISAS, IS VKS, IRES apod. a CEVY a následnému odesílání vypravené zprávy do datových schránek (dále jen DS) a do hybridní pošty (HP) (Krajský soud v Praze, eVýpravna, Náповěda, online, cit. 30.01.2020).

CEVY zobrazuje zprávy k odeslání, tj. ty, které byly vypraveny z koncové aplikace, ale ještě nebyly vypraveny z CEVY. Vypravení z CEVY lze docílit dvojím způsobem,

automaticky nebo ručně pracovníkem oddělení Elektronické podatelny. První případ vyžaduje nastavení parametru počtu minut uložení v CEVY před automatickým vypravením, respektive parametr určuje, jak dlouho bude uložena zpráva v centrální eVýpravně před automatickým označením a odesláním do ISDS nebo HP. Po tuto dobu je možnost případně zrušit odeslání zprávy v případě, že pracovník dané soudní agendy zjistí, že podání obsahuje vady. Druhý způsob, ruční odeslání, se při počtu odesílaných podání prakticky nerealizuje, respektive tento způsob je využíván jen v případě požadavku přednostního odesílání datových zpráv pro účely dřívějšího vypravení akutních podání (např. odročení soudního jednání, soudní vazby trestí agendy apod.). Pracovník oddělení provede úkon na základě žádosti soudní kanceláře označením zpráv na CEVY001 a potvrzením tlačítkem [Odeslat vybrané zprávy].

Obrázek 19: Výpravna odchozích DZ

The screenshot shows the CEVY001 interface for outgoing messages. It includes a search filter section with a dropdown for 'Lokalita' and checkboxes for 'Typ zprávy HP' and 'DS'. Below the filter is a search button 'Vyhledat' and a 'vyhledávat' link. A table displays one message with the following details:

Ident. v IS	Předmět	Zdrojový systém	Odesílatel	Adresát	Velikost	Dok.	Typ zprávy	Do vl. rukou	Možná fikce	Datum a čas uložení v CEVY
195 5/2017 1 5544	OC4/2017	ISAS	iddakix	ing. Monika Loutocká	0,25 MB	1	DS	☐	☐	25.5.17 12:30:39

At the bottom of the interface, there are buttons for 'Odeslat vybrané zprávy', 'Obnovit', and 'Zrušit odeslání vybraných zpráv'.

Zdroj: Krajský soud v Praze

Na stránce CEVY001 jsou zobrazeny informace o vypravené zprávě, především zdrojový systém (zkratka aplikace, ze které se zpráva vypravuje), předmět (zpravidla spisová značka), adresát, tedy osoba, které se zpráva vypravuje, nebo také počet vypravovaných dokumentů a celková velikost zprávy, či v neposlední řadě příznak, který určuje, zda má být zpráva vyznačena s příznakem do vlastních rukou nebo příznak určuje, zda zpráva může být doručena fikcí. Důležitý je také údaj sdělující datum a čas uložení zprávy v CEVY. (Krajský soud v Praze, eVýpravna, Nápořveda, online, cit. 30.01.2020).

Graf 8: Počet vypravených zpráv ročně za období 2014 – 2019

Počet vypravených zpráv - roční hodnoty

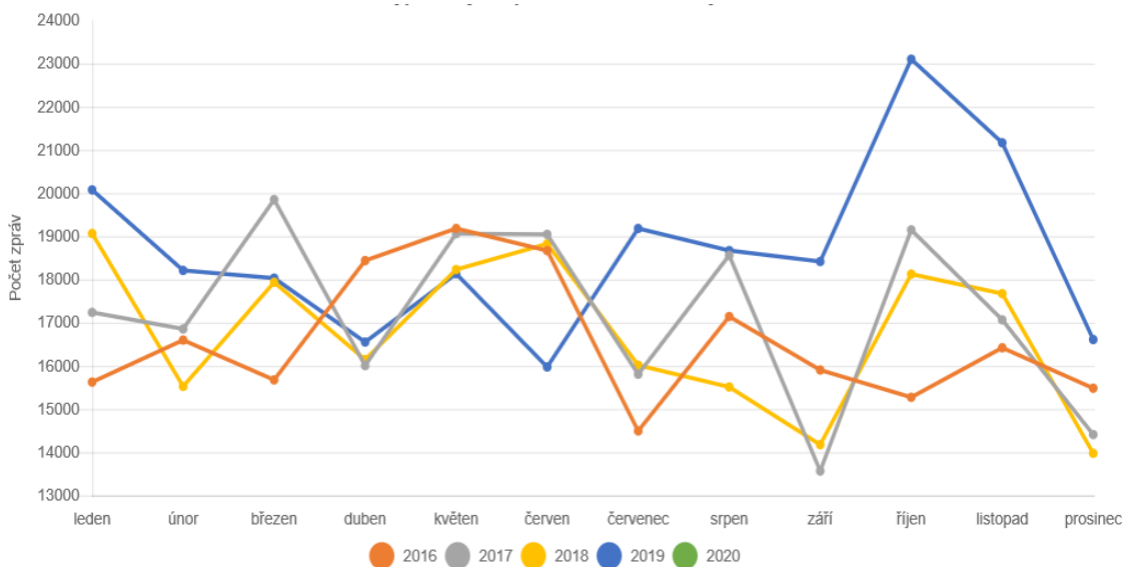
Rok	Počet zpráv
2014	179 040
2015	201 350
2016	198 885
2017	206 602
2018	201 189
2019	224 112

Zdroj: Vlastní zpracování

Průměr odeslaných datových zpráv za rok 2014 činil měsíčně 14 920. V roce 2019 se v průměru měsíčně vypravilo 18 676 datových zpráv. Celkově bylo v roce 2014 odesláno z Krajského soudu v Praze 179 040 podání a v roce 2019 bylo vypraveno 224 112 podání, respektive nárůst odeslaných zpráv mezi obdobími 2014 – 2019 činí o 45 tisíc podání.

Graf 9: CEVY – Počet vypravených zpráv – měsíční hodnoty v různých letech

Zdroj: Vlastní zpracování

Detailní numerický rozbor CEVY v jednotlivých měsících je součástí příloh, respektive nejvyšší měsíční hodnoty jsou zpravidla evidovány ke konci roku, obdobně jako u CEPO, tedy říjen a listopad, kdy v roce 2019 se jednalo okolo 23 tisíc elektronicky vypravených podání, taktéž v roce 2017 a 2018 se hodnoty pohybují ke 20 tisícům vypraveným zprávám do CEPO u KS Praha.

4.2.3.2.1 Informace o práci s CEVY z pohledu uživatele

Pracovníci oddělení Elektronické podatelny do systému CEVY zasahují jen v případě žádosti o zrušení odeslání zprávy či přednostní výpravy ze systému. První případ se vztahuje k situaci, kdy pracovník soudní agendy zjistí, že podání obsahuje vady a požaduje odstranění ze seznamu zpráv připravených k automatickému vypravení, respektive v případě přednostního odeslání (např. vyrozumění o odročení jednání). Systém je primárně nastavený dle parametru počtu minut uložení v CEVY před automatickým vypravením, respektive parametr určuje, jak dlouho bude uložena zpráva v centrální eVýpravně před automatickým označením a odesláním do ISDS nebo HP. U KS Praha je tento interval nastaven na 3 hodiny.

4.2.3.2.2 Výhody a nevýhody práce s CEVY

Pracovníci hodnotí systém jako přehledný, s velmi nízkou četností výpadků a distribucí, velmi krátkou dobou odezvy na požadavky a snadnou orientací, s možností komfortního lustrování podání dle spisové značky pro účely přednostní výpravy nebo odstranění zprávy. Pracovníci žádnou významnou nevýhodu CEVY nespatřují, jelikož je to do značné míry autonomní systém a ruční zásahy do něj dělají jen zřídka. Vyhledávání případných podání, které vyžadují ruční přednostní vypravení nebo odstranění ze seznamu zpráv připravených k automatickému vypravení probíhá pomocí spisové značky a systém reaguje na požadavek s velmi krátkou dobou odezvy.

Tabulka 4: SWOT analýza CEPO a CEVY

	SILNÉ STRÁNKY Strengths	SLABÉ STRÁNKY Weaknesses
Vnitřní prostředí	<ul style="list-style-type: none">• stabilní z hlediska dostupnosti a téměř žádné výpadky IS;• snadné uživatelské rozhraní;• provizorní náhledové ID;• možnost opětovného přiřazení do KA v případě původního mylného přiřazení;	<ul style="list-style-type: none">• nespolehlivý hromadný tisk;• nemožnost přiřadit jednu datovou zprávu do více agend (IS VKS – trestní, civilní atd.)• ID vždy neobsahuje výsledek hodnocení všech příloh;

- automatické odesílání potvrzení přijetí podání;
- automatické zasilání výsledku ověření podání včetně příloh;
- možnost lustrvat datové zprávy;
- komplexní historie práce s podáním;
- možnost zprávy ručně odstranit či přednostně vypravit z CEVY.
- nutný ruční tisk určitých druhů příloh;
- neexistence DB elektr. adres institucí resortu;
- neexistence DB pracovníků soudu pro účely přeposlání;
- výpadky generování ID;
- nemožnost lustrvat e-mail podání.

Vnější prostředí

PŘÍLEŽITOSTI

Opportunities

- nový CEPO oddíl pro podání s vysokou časovou prioritou (žádost o odročení jednání);
- notifikace pro datové zprávy s vysokým stupněm časové naléhavosti;
- odlišení barvou pro vybrané prioritní podání;
- prostřednictvím realizačního týmu zapracovávat potřebné požadavky uživatelů do distribucí.

HROZBY

Threats

- přechod na nový systém z důvodu zastaralosti;
- prodloužení doby odezvy;
- povýšení Java Applet na vyšší verzi;
- včasné nedodání kvalifikovaných prostředků či úprav v IS ze strany Ministerstva spravedlnosti;
- nedostatečná legislativní úprava.

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.3.2.3 Návrh řešení optimalizace CEPO a CEVY

Z výše uvedené analýzy plyne, že by bylo přínosné v CEPO řešit funkci automatického přidělení věci do KA. Tato funkčnost je již zavedena v případě eFakturace pro KA – IRES. Na základě analýzy, kdy každoročně hodnoty elektronicky přijatých podání dynamicky narůstají (rok 2019 – 133tis.), a v situaci, kdy dvě třetiny tvoří INS agenda (76 %), která má pro své soudní řízení ze zákona taxativně definované formuláře, by díky tomu došlo k identifikování podání pomocí příloh a systém by následně provedl přidělení do KA – ISIR automaticky. Došlo by tak ke značné úspoře času pracovníků předmětného oddělení a mohli by se zaměřovat na jiné činnosti, jelikož mezi žádoucí vlastnosti IS patří výkonnost a efektivita, kdy výkonným IS je takový, jež přispívá k celkové výkonnosti organizace.

Další oblastí pro zlepšení CEPO je způsob selektovat prioritní podání, mezi které se řadí např. žádosti o odročení soudního jednání a omluvy na jednání, předběžná opatření atd. Nedostatek by mohl být řešen prostřednictvím vytvoření nového CEPO formuláře, který by evidoval takto časově prioritní podání. Jako určitý eliminační prvek, který by zamezoval výše zmíněnému problému, by přicházelo v úvahu rovněž zpracování funkce notifikace do CEPO, např. na osobní mail pověřeného pracovníka oddělení Elektronické podatelny či vedoucího, aby tak došlo neprodleně a přednostně ke zpracování datové zprávy s vysokou prioritou.

V případě nového Insolvenčního návrhu, který musí účastník zaslat na předepsaném formuláři, by došlo na základě detekování přílohy – formuláře návrhu, k odlišení podání jinou barvou – např. červená, zelená. Tímto způsobem by se eliminovalo, aby taková podání s vysokou časovou prioritou nezapadala mezi ostatní datové zprávy, jejichž zpracování není limitováno významně krátkou zákonnou lhůtou.

Jako zásadní nedostatek CEPO se pracovníkům jeví komplikace v souvislosti s používáním hromadného tisku. Řešením by mohlo být místo Java Appletu využít jinou samostatnou aplikaci pro Windows, která by však ale na druhou stranu vyžadovala průběžné ladění podle nových verzí (Adobe Reader, Word atd.) a spolu s tím i lokálních tiskáren. Jiné řešení je přenechat hromadný tisk v KA, respektive k problému s nahodilým výskytem nevytištěných dokumentů se tento zpravidla vyskytuje u příloh datové zprávy tzv. přezkumné listy přihlášky pohledávky pro insolvenční řízení a systém ISIR má nastavenou funkci hromadného tisku v EPO002F bez asistence Java Appletu.

Dalším návrhem na zlepšení systému by bylo rozšíření variant přidělení datové zprávy do KA, respektive u KA – IS VKS možnost zvolit více agend – trestní, občanskoprávní atd.

Pro účely zjednodušení přeposílání věcně či místně nepříslušných datových zpráv by bylo žádoucí založit databázi institucí do CEPO005. Obecně lze docílit žádoucího zlepšení systému, jako u všech předešlých IS, tedy prostřednictvím realizačního týmu zapracovávat potřebné požadavky uživatelů do distribucí.

5 Výsledky a diskuse

U Krajského soudu v Praze je aktuálně v provozu velké množství informačních systémů, respektive práce se zaměřuje na analýzu čtyř systémů, které jsou nejvíce využívány při práci úředníky soudu. Podstatou analýzy bylo identifikovat jejich výhody a nedostatky či případné překážky, respektive silné a slabé stránky, SWOT analýzou za účelem navrhnout řešení optimalizace IS. Pro získání potřebných informací vedle analýzy interních dat se uskutečnilo toliko rozhovorů, aby byly pokryty všechny oblasti hodnocení s cílem získat spolehlivější a relevantnější odpovědi. Pro rozbor byly vybrány systémy IS VKS, ISIR, CEPO a CEVY.

Prvním identifikovaný systém je IS pro vrchní a krajské soudy – IS VKS. Pro jeho provoz se využívá infrastruktura systému Lotus Notes/Domino. Práce v IS VKS se dá u KS Praha rozdělit na dva segmenty. První umožňuje vést a spravovat konkrétní soudní řízení, a to pro výkonné moduly obchodní, trestní a občanskoprávní agendy, správního soudnictví a v neposlední řadě rejstřík pro určení lhůty. Druhým segmentem je tvorba, údržba či editace uživatelských DB pro práci s IS. Dostupnost jednotlivých modulů (agend) je dána rolí, která byla uživateli v rámci IS VKS přidělena a která vychází z organizačního členění a funkčního zařazení pracovníků daného Rozvrhem práce soudu. Mezi výhody systému lze zařadit databázi soudních písemností se šablonami navázaných na události, která velmi urychluje vyhotovovat soudní rozhodnutí. Další kladnou stránku zaměstnanci přisuzují komunikaci se základními registry, OR, ČAK, a dalšími justičními INFO aplikacemi pomocí elektronické žádosti přímo z daného spisu. Z pohledu pracovníků informačního centra je primární deviza párování spisové značky s I. stupňovým řízením při dohledání spisové značky a informací o odvolacím řízení u KS Praha. Mezi soudci převládá výhoda v rámci legislativního nazírání na IS v podobě napojení na Judikaturu. Oddělení správy aplikací vidí přednosti v testovací DB pro testování nově zaváděných prvků, nebo také to, že firma VUMS Legend poskytuje Helpdesk, jenž je pravidelně využíván jako pomocný nástroj k řešení vad, nejasností a problémů. Mezi nevýhody IS se řadí nenapojení na rejstřík cizinců – žádost o výpis prostřednictvím externí aplikace, nebo nepřipojení DZ přímo ke konkrétní spisové značce (tržiště DZ), jak je v tomu u jiného systému u KS Praha, nebo také to, že obsahuje část modulu ISIR (INS – Nc).

Oslovení zaměstnanci napříč všemi agendami a pozicemi neshledali žádné zásadní problémy při práci s předmětným softwarem. Pracovníci systém kladně hodnotí jako

výkonný i z hlediska doby odezvy na uživatelské požadavky či stabilní z hlediska dostupnosti a minima výpadků IS, jež by vedly ke zdržení práce, než IS začne po restartu Glassfish opět fungovat.

Druhým analyzovaným softwarem je IS pro insolvenční soudy, který slouží pro vedení insolvenčního a incidenčního řízení od roku 2007. ISIR je budován v systému Oracle a řešen v programovacím jazyku Basic. ISIR je složen z nezbytného, klíčového a přidruženého subsystému, jehož podstatu tvoří tzv. formuláře, které mají svůj kódový znak a skládají se z několika bloků a polí. Formuláře v ISIR rozeznáváme dvojího typu, respektive zápisové (F) – slouží pro vkládání dat, a vyhledávací (V) – slouží pro získání potřebných informací prostřednictvím nahlížení. Každý pracovník využívá k práci primárně zápisové formuláře do nichž jsou přístupová práva dána konkrétní pozicí a pravomocemi. Podstatou práce s ISIR je zveřejňování všech soudní písemnosti insolvenčního řízení z oddílů A, B, C, D a P na veřejném Insolvenčním rejstříku, čímž dochází k procesu G2G, tedy přenášení těchto informací mezi systémem ISIR a dalšími systémy veřejné správy. Oslovení zaměstnanci se shodují, že výhodou systému je nastavení tzv. vyskakovacích hlášek, které eliminují chybovost, či komunikaci s CEPO, kdy dojde k přiřazení konkrétní DZ přímo k dané spisové značce nebo v možnosti natažení papírové příchozí pošty ke spisové značce pomocí čtečky a čárového kódu umístěného na naskenovaném dokumentu. Samozřejmě jako velký klad programu ISIR spatřují pracovníci soudu v možnosti zaměnit zveřejněné dokumenty na IR prostřednictvím úkonu oprava události. Zápisové oddělení nového INS nápadu oceňuje nově funkci tzv. lustrování osoby dlužníka prostřednictvím programu ISIR napříč všemi krajskými soudy v České republice, čímž je eliminována tzv. litispence. Oddělení správy aplikací oceňuje kompetenci, kdy pomocí úlohy pro synchronizaci dat s centrem může aktualizovat ihned na IR opravené údaje v ISIR a tím dodržet materiální a formální publicitu. Oslovení zaměstnanci se však shodují, že práce se systémem je uživatelsky náročná, s velkou mírou četnosti distribucí, které provádějí pravidelné aktualizace formulářů, což vyvolává požadavek na průběžné studování změn a zvyšuje tak náročnost při práci s IS, respektive i funkčně dokonalý systém může být v provozu neúspěšný, když jeho uživatelské rozhraní není jednoduché a srozumitelné všem uživatelům. Z rozboru vyplynulo, že systém má velkou řadu nedostatků počínaje nestabilitou z hlediska dostupnosti a pravidelnými výpadky, příliš dlouhou dobou odezvy, špatnou stabilitou systému při souběžné práci ve více formulářích či při zveřejňování většího množství dokumentů na IR, přes neexistenci DB soudních písemností, velkým množstvím duplicitních záznamů ve jmenném seznamu až

po časté chybové hlášky při tvorbě zpracování příchozích DZ, technickou nekompatibilitou formulářů předepsaných pro řízení či ztrátou příloh vnořených v přihlášce pohledávky doručených elektronicky a řadou dalších nedostatků. Některé vady systému se dají napravit, ale z větší části to není v žádoucí době možné, a přichází tak v úvahu myšlenka přechodu na nový systém.

Posledním zkoumaným systémem u KS Praha je Elektronická podatelna (CEPO) a Elektronická výpravna (CEVY). CEPO slouží pro příjem všech datových zpráv adresovaných ke KS Praha, jejímž prostřednictvím následně dochází k přiřazení elektronického podání do KA – ISIR, ISKS, IS VKS, IRES, CEPR. Prostřednictvím CEVY jsou odesílány vyhotovované písemnosti v jednotlivých KA (IS VKS, ISIR atd.) do datových schránek a do hybridní pošty. Do CEPO se stahují datové zprávy z datových schránek, podání přes webovou veřejnou aplikaci ePodatelna, formuláře v PDF (návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, formulář žádosti exekutora o pověření k nařízení exekuce, formuláře pro soudní komisaře a formulář přihlášky pohledávky) a e-mailové zprávy z oficiální e-mailové adresy organizace. Každé podání přijaté do CEPO dostane přiřazeno jedinečné pořadové číslo, respektive každému podání je vygenerován tzv. identifikátor podání – ID, který obsahuje veškeré informace o přijaté datové zprávě, jako druh doručeného podání, informace o odesílateli, počet příloh a jejich ověření (elektr. podpis, časové razítko atd), čas dodání do DS atd. Jedná se v podstatě o komplexní elektronické podací razítko. Analýza CEPO dokladuje dynamický nárůst přijatých elektronických podání do CEPO u KS Praha, kdy v roce 2014 se jednalo o 87 198 podání a v loňském roce to bylo bezmála 132 tisíc přijatých podání. Oproti tomu klesá počet přijatých papírových podání obálkou, kdy důsledkem zavádění prvků eGovernmentu do Justice ČR klesá jejich počet, když v roce 2014 se jednalo o 37 155 přijatých podání ke KS Praha a v roce 2019 to bylo 25 357, což je o 11 798 podání méně. Pokud se zaměříme na KA, tak největší počet přijatých podání do CEPO připadá na insolvenční agendu, respektive z bezmála 132 tisíc podání bylo 100 397 do KA – ISIR. Druhý nejvyšší počet patří IS VKS, a to 25 710 podání, nejnižší hodnoty dosahuje IS CEPR, a to pouhých 93 podání za rok.

Obdobně dynamický nárůst zaznamenala CEVY. Celkově bylo v roce 2014 odesláno z KS Praha 179 040 podání a v roce 2019 bylo vypraveno 224 112 podání, respektive nárůst odeslaných zpráv mezi obdobím 2014 – 2019 činí o 45 tisíc podání.

Pracovníci oddělení Elektronické podatelny oceňují při práci v CEPO rychlou dobu odezvy a minimální množství výpadků systému, případně při restartu Glassfish rychlé obnovení funkčnosti. Detail podání je pro uživatele přehledný a snadno se v něm pracovníci orientují. Obecně je předností CEPO vazba na všechny KA spisové služby. Další předností je možnost generovat ze systému tzv. provizorní náhledové PDF ID. Pracovníci oceňují rovněž možnost vrátit podání zpět do CEPO do bloku Vrácenka v případě, že bylo mylně přiřazeno do jiné KA a následně jej znovu přiřadit do správné KA. Velkým přínosem je možnost vyhledání podání v historii CEPO dle různých parametrů, což umožňuje provést kontrolu přijetí a prověření veškeré historie práce s podáním, včetně jeho příloh. Jako jeden z významných nedostatků spatřují pracovníci oddělení Elektronické podatelny v neexistenci funkce automatického selektování podání v samostatném CEPO formuláři či jiného druhu odlišení datových zpráv (barvou), které je třeba zpracovat přednostně. Podání, mezi které se řadí např. žádosti o odročení jednání nebo Návrh na zahájení insolvenčního řízení v praxi zapadají mezi jiné datové zprávy, která nemají tak časově prioritní charakter, a dochází k promeškání úkonů v zákonné lhůtě.

Dalším nedostatkem je nemožnost přiřadit podání v KA do více agend, jelikož podání v praxi obsahuje např. IS VKS – trestní či civilní písemnost a musí být zvolena při zpracování pouze jedna agenda, do další je nutno podání skenovat a připojit ručně. V CEPO se vyskytuje také komplikace s hromadným tiskem, kdy k tomu CEPO volá Java Applety, které nejsou absolutně spolehlivé, což má za následek, že skutečný stav vytištěných dokumentů nekoresponduje se záznamem v CEPO002F. Významným prostorem pro změnu je v nastavení funkčnosti přiřazování podání automaticky do KA, jak již funguje pro eFakturaci KA - IRES, což by bylo vhodné zvolit u systému ISIR, kdy dvě třetiny DZ tvoří INS agenda (76%), která má pro své soudní řízení ze zákona taxativně definované formuláře, čímž by tak došlo automaticky k identifikování podání potažmo KA.

6 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo provést analýzu využití informačních systémů v resortu justice České republiky prostřednictvím příkladu Krajského soudu v Praze za účelem zhodnocení očekávaných přínosů souvisejících se zaváděním moderních prostředků ICT do oblasti resortu spravedlnosti České republiky.

V závěru by měla být tedy nalezena odpověď na výzkumnou otázku, a to: „Je aktuálně dosažená úroveň digitalizace justice přínosná pro krajský soud?“.

Odpověď na otázku není jednoznačná, jelikož závěry se nedají univerzálně generalizovat na všechny soudní systémy. Důvodem je skutečnost, že na různé agendy soudního řízení a úkony v oblasti státní správy soudu jsou využívány rozdílné informační systémy od různých dodavatelů, respektive pro získání odpovědi na otázku byla provedena v diplomové práci řada dílčích rozborů.

Z velkého množství softwarů, které jsou u Krajského soudu v Praze využívány, byly pro uskutečnění analýzy za účelem dosažení výzkumného cíle vybrány čtyři primární informační systémy, a to z pohledu využitelnosti uživateli – zaměstnanci Krajského soudu v Praze. Jedná se o elektronickou spisovou službu IS VKS pro výkonné moduly obchodní, trestní, správní a občanskoprávní agendy a modulu pro státní správu soudu, dále spisovou službu ISIR pro insolvenční a incidenční řízení a v neposlední řadě Elektronickou podatelnu a elektronickou výpravnu sloužící k elektronickému přijímání podání, respektive pro vypravení datových zpráv v zákonem stanovených způsobech.

U prvního jmenovaného systému IS VKS i přes řadu drobnějších nedostatků převládají pozitivní zjištění, a to v oblasti primárních žádoucích vlastností IS, mezi které se řadí otevřenost pro externí systémy a registry, jakožto dalšími IS u KS Praha, snadné uživatelské rozhraní, rychlá doba odezvy na uživatelské požadavky zajišťující rychlou a plynulou práci v systému, dostupnost, flexibilita či shoda s legislativou. Práce s předmětným softwarem nepřináší uživatelům žádné zásadní problémy.

U druhého jmenovaného systému bylo zjištěno i přes řadu pozitivních funkcí velké množství nedostatků a překážek, které vedou až k názoru, že práce se systémem není přínosná. Soudní informační systémy mají především umožnit rychlý průběh soudního jednání, usnadnit získávání informací důležitých pro rozhodnutí ve věci z jiných agendových informačních systémů mimo justici a zajistit efektivní interní komunikaci mezi informačními systémy používanými v resortu justice. I když systém prochází řadou

distribucí, je zastaralý, neboť transformace jsou zpravidla jen marginálního charakteru, a je nyní ve fázi, že na něm lze upravit jen málo funkcionality, ale žádoucí radikální změny nejsou v rychlém sledu možné. Na základě provedené analýzy je tedy na místě konstatovat, že by insolvenční a incidenční agenda měla být vedena ve zcela novém systému, aby práce v něm přinášela pracovníkům soudu převahu přínosů nad zápory.

Při zevrubném zkoumání posledního systém sloužícího pro příjem a vypravování datových zpráv byla nalezena řada podnětů pro jeho zdokonalení uvedených v návrhu na řešení optimalizace, aby nečinil komplikace z procesního hlediska za situace, že trendem je dynamický nárůst datových zpráv a byla elektronická forma komunikace přínosná jak z pohledu zaměstnanců soudu, tak rovněž pro účastníky soudního řízení a veřejnost, v souladu s intencí při zavádění elektronické podatelny a výpravny.

Nutno podotknout, že zásadním problémem je dlouhodobá nekompatibilita výše uvedených systémů, jež je předmětem časté kritiky. Do budoucna by bylo velmi žádoucí, aby probíhala plná kompatibilita mezi primárními systémy soudu dodávanými firmou CCA Group, a.s., a systémy dodávanými firmou VUMS Legend, s.r.o., a všechny systémy by měly být založeny na stejné platformě.

Závěrem je také doporučení, že rozvoj eJustice prostřednictvím jednotlivých nástrojů ICT musí být tedy vzájemně kompatibilní a synergický s právními novelami tak, aby se vyloučil stav, kdy se některý z nástrojů eJustice ocitá bez jakékoliv legislativní podpory, a na druhé straně nevznikal stav, kdy platný a účinný zákon upravuje používání nástroje eJustice, který však dosud neexistuje.

7 Použitá literatura

AFFISCO, J. F., SOLIMAN, K. S. *E-government: a strategic operations management Framework for service delivery*. In SOLIMAN, K. S., AFFISCO, J. F. *Business Process Management Journal: E-Government*. Bingley: Emerald Group Publishing Ltd., 2006. 123 s. EBOOK ISBN 9781845449018. ISSN 1463-7154

BRUCKNER a kol., 2012. *Tvorba informačních systémů, Principy, metodiky, architektury*. Praha: Grada Publishing a.s., 357 s. ISBN 978-80-247-4153-6

CCA GROUP a.s., 2006. *Uživatelská příručka ISIR: Úvod do zavádění ISIR*. Plzeň.

HEEKS, Richard, 2006, *Implementing and Managing eGovernment: An International Text*, 1st pub. Los Angeles: Sage Publications (2006). ix, 293. ISBN-13: 978-0761967927

KÁŇA, Pavel, 2010, *Základy veřejné správy, 3. aktualizované vydání*, vydal: Montanex, Ostrava 2010, 352 s. ISBN: 978-80-7225-319-7

KOKEŠ, Ed. Jaroslav, 1997. *Standardy státního informačního systému České republiky*. Praha: Úřad pro státní informační systém, 212 s. ISBN 1210-9975

MACHÁČEK, Daniel, 2018. *Management a ekonomika organizace státní správy – Krajského soudu v Praze*, Bakalářská práce, Vysoká škola regionálního rozvoje 2018

MATES, Pavel, SMEJKAL, 2012. Vladimír. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty. 2.*, podstatně přeprac. a rozš. vyd. Praha: Leges, 464 s. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6.

NAHODIL a kol., 2014, *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*, vydal: Aleš Čeněk, 2014, 368 s. ISBN: 978-80-7380-536-4

PŮČEK, Milan Jan, *Management ve veřejné správě. Studijní opora*. Praha: VŠRR 2018

ŠPAČEK, David, 2012. *eGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho vyhodnocení*, Vyd. 1. v Praze: C.H. Beck, s. 258. ISBN: 9788074002618

Soudcovská unie České republiky, *Soudce 10/2018/ roč. XIX*, vyd.: Wolters Kluwer

SVOBODA, Ivo, 2015. *Vybrané kapitoly ze studia správního práva a veřejné správy I.* Praha, VŠRR, 94 s. ISBN 978-80-87174-45-5

VANÍČEK, Z. a kol. 2011. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR.* Praha: Linde, , 200 s. ISBN 978-80-7201-855-0

VOŘÍŠEK, J., et al., 2008. *Principy a modely řízení podnikové informatiky.* 1. vyd. Praha: Oeconomica. 446 s. ISBN 978-80-245-1440-6

NOVOTNÝ, O., et al., 2011. *Digitální cesta k prosperitě.* Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-7431-047-8

Elektronické zdroje

Co je Egovernment [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 01.07.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>

Efektivní veřejná správa, Czech POINT, [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 03.07.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/czech-point-czech-point.aspx>

Eidas, elektronické značky a pečete, rekviem za datovou zprávu [online]. Lupa.cz [cit. 29.07.2019]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/eidas-elektronicke-znacky-a-pecete-a-rekviem-za-datovou-zpravu/>

eJUSTICE – Písemná zpráva, [online]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky [cit. 24.09.2019]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2>

Ekonomika bloku společenských potřeb – ekonomika justice, [online]. Inovace magisterského studijního programu Fakulty ekonomiky a managementu, [cit. 25.06.2019]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/584712-Ekonomika-bloku-odvetvi-rozvoje-cloveka-ekonomika-justice.html>

Elektronická revoluce ve státní správě [online]. Galileo news, [cit. 22.07.2019]. Dostupné z: https://www.igalileo.cz/e_download.php?file=data/multipage/editor/editor-13-83cs_1.pdf&original=GN_02_web.pdf

Uživatelská dokumentace IS VKS – V 1.19 [online]. IBM Lotus Notes, VUMS Legend s.r.o. Praha [cit. 15.11.2019].

Informace o průběhu řízení, [online]. Ministerstvo spravedlnosti České republiky, [cit. 17.09.2019]. Dostupné z: <https://infosoud.justice.cz/InfoSoud/public/search.jsp>

Justice.cz, ePodatelna, [online]. Ministerstvo spravedlnosti České republiky, [cit. 29.07.2019]. Dostupné z: <https://epodatelna.justice.cz/ePodatelna/epo1200new/form.do#>

Lokální ePodatelna, Náповěda [online]. Krajský soudu v Praze, [cit 20.01.2020]. Dostupné z: <http://help.servis.justice.cz/napoveda/LEPO/index.html?cepo001.htm>

Lokální eVýpravna, Náповěda [online]. Krajský soudu v Praze, [cit 30.01.2020]. Dostupné z: <http://help.servis.justice.cz/napoveda/LEVY/index.html?welcome.htm>

Podávání a fikce podpisu v ISDS, autorizovaná konverze, [online]. Peterka Jiří, Podaný Jan 2019, [cit. 26.11.2019].

Portál občana, Informační servis [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 04.07.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/novy-portal-obcana-nabizi-37-online-sluzeb-statu-dalsi-budou-pribyvat-postupne.aspx>

Seznam kvalifikovaných poskytovatelů služeb vytvářejících důvěru [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 08.01.2019]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/clanek/seznam-kvalifikovanych-poskytovatelu-sluzeb-vytvarejicich-duveru-a-poskytovanych-kvalifikovanych-sluzeb-vytvarejicich-duveru.aspx>).

Statistika a výkaznictví, [online]. Ministerstvo spravedlnosti České republiky, [cit. 18.09.2019]. Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/uvod.html>

Statistiky, Czech POINT, [online]. Česká republika [cit. 03.07.2019]. Dostupné z: <http://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czp/>

Veřejný rejstřík a Sbírka listin, [online]. Ministerstvo spravedlnosti České republiky, [cit. 21.09.2019]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>

Základní registry, eGovernment [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 03.07.2019]. Dostupné z: <http://www.osf-mvcr.cz/zakladni-registry>

8 Přílohy

Příloha č. 1: Podklady pro řízené rozhovory se zaměstnanci KS Praha

Otázky k IS VKS

Jak dlouho pracujete u KS Praha a v jaké pozici/agendě (trestní, civilní atd.)?

Kolik času za den v průměru strávíte prací v IS VKS?

Jaké funkce v IS VKS nejčastěji používáte?

Jste spokojen s IS VKS?

Jste spokojen s uživatelským rozhraním IS VKS (vzhled, náročnost, přehlednost atd.)?

Probíhají v případě distribuce či důležité změny IS VKS pravidelná školení?

Jsou pro Vás popisy změn dostatečně srozumitelné?

Je systém dostatečně propojen s ostatními registry a ISVS?

Jaké spatřujete hlavní výhody IS VKS?

Myslíte si, že má systém nějaké nedostatky, které je třeba napravit?

Privádí Vám nedostatky systému IS VKS určité překážky či problémy při plnění pracovních úkolů?

Otázky k ISIR

Jak dlouho pracujete v insolvenční agendě a na jaké pozici?

Kolik času za den v průměru strávíte prací v ISIRu?

Jaké funkce v ISIRu nejčastěji používáte?

Jste spokojen s uživatelským prostředím systému ISIR (vzhled, obtížnost, přehlednost atd.)?

V případě změny IZ či distribuce ISIR jste dostatečně o změně informován, proškolen?

V případě distribuce systému ISIR je pro Vás změna srozumitelná?

Je systém ISIR dostatečně propojen s požadovanými registry a ISVS?

Jaké spatřujete hlavní výhody ISIRu?

Myslíte si, že má systém nějaké nedostatky, které je třeba napravit?

Privádí Vám nedostatky systému ISIR určité překážky či problémy při plnění pracovních úkolů?

Otázky pro oddělení Elektronické podatelny (CEPO a CEVY)

Jak dlouho pracujete na oddělení Elektronické podatelny a na jaké pozici?

Kolik času za den v průměru strávíte prací v CEPO a CEVY?

Jaké funkce v CEPO a CEVY nejčastěji používáte?

Jste spokojen s uživatelským prostředím systému ISIR (vzhled, obtížnost, přehlednost atd.)?

V případě změny či distribuce CEPO a CEVY jste dostatečně o změně informován, proškolen?

Jaké spatřujete hlavní výhody CEPO a CEVY?

Jaké spatřujete nedostatky CEPO a CEVY? A přivádí Vám nedostatky systému CEPO a CEVY překážky či problémy při plnění pracovních úkolů?

Otázky pro Úsek ICT – oddělení Správy aplikací a IT oddělení – IS VKS, ISIR, CEPO a CEVY

Jak dlouho pracujete na oddělení Správy aplikací a IT_a na jaké pozici?

Kolik času za den v průměru strávíte prací v předmětných IS?

Jaké funkce nejčastěji používáte?

Jste spokojen se systémem z pohledu správce aplikace či administrátora?

Jste spokojen se součinností ze strany dodavatele IS?

V případě změny či distribuce IS jste dostatečně o změně informován, proškolen ze strany poskytovatele IS?

V případě distribuce IS jsou změny patřičně zaměřeny na žádoucích oblasti systému za účelem zlepšení stavu?

Jste spokojen s admin./správcovským rozhraním systému (přehlednost, obtížnost, oprávnění atd.)?

Jaké spatřujete hlavní výhody předmětných IS?

Mají předmětné IS nedostatky, které by bylo třeba vylepšit? A přivádí Vám případné nedostatky systému překážky či problémy při plnění pracovních úkolů?

Příloha č. 2: Právní předpisy Ministerstva spravedlnosti upravující eJustici

1. Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy;
2. Vyhláška č. 259/2012 Sb., Vyhláška o podrobnostech výkonu spisové služby;
3. Instrukce 505/2001 – Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy;
4. Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 133/2013-OD-ST, kterou se upravuje jednotný postup podatelny při příjmu a ověřování datových zpráv a dokumentů v nich obsažených;
5. Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 13/2002-OI-SP-2, o používání elektr. podpisu v resortu spravedlnosti;
6. Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 157/2008-OD-ST, kterou se upravují povinnosti a postup při zveřejňování informací a aplikaci infoDeska resortu spravedlnosti;
7. Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 95/2002-SOBŘ, o zabezpečení utajovaných skutečností zpracovávaných informačními systémy v resortu Ministerstva spravedlnosti;
8. Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 94/2007-OIS-ST, kterou se vydává skartační řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha č. 3: Počet doručných podání do Elektronické podatelny

Tabulka: CEPO Počet doručených zpráv – měsíční hodnoty v letech 2015 - 2019

Měsíc/Rok	2015	2016	2017	2018	2019
leden	8 636	9 051	10 249	9 800	10 198
únor	8 229	8 644	8 653	9 639	9 745
březen	9 187	9 236	10 212	10 472	10 546
duben	9 337	9 863	9 000	9 861	10 314
květen	8 561	8 785	9 554	10 312	9 593
červen	9 852	9 226	9 768	10 909	9 610
červenec	9 555	7 869	8 309	9 022	10 610
srpen	8 252	8 906	10 210	9 247	10 572
září	8 902	8 834	9 300	9 235	12 277
říjen	9 093	9 517	12 030	11 106	13 712
listopad	8 379	8 339	10 166	9 483	13 381
prosinec	8 140	7 880	8 505	7 961	11 375

Příloha č. 4: Počet vypravených podání prostřednictvím Elektronické výpravny

Tabulka: CEVY – počet vypravených datových zpráv u KS Praha 2016 - 2019

Měsíc/Rok	2016	2017	2018	2019
leden	15 623	17 237	19 065	20 074
únor	16 596	16 854	15 523	18 209
březen	15 674	19 849	17 935	18 030
duben	18 437	16 006	16 143	16 550
květen	19 181	19 061	18 229	18 134
červen	18 668	19 044	18 825	15 973
červenec	14 491	15 805	16 014	19 181
srpen	17 142	18 560	15 510	18 670
září	15 903	13 565	14 174	18 416
říjen	15 271	19 148	18 125	23 101
listopad	16 418	17 065	17 672	21 165
prosinec	15 481	14 408	13 974	16 609

Příloha č. 5 Identifikátor datové zprávy přijaté do Elektronické podatelny

Záznam o ověření elektronického podání doručeného na elektronickou podatelnu: Krajský soud v Praze

dle vyhlášky 259/2012 Sb.

Pořadové číslo zprávy: 13698 / 2020 Ev. číslo: d0d8898c-54e2-4a66-b817-15a350064c58
 Druh podání: Datová zpráva z ISDS ID zprávy: 749026852
 Věc: Částečné zpětvzetí přihlášky - RIEGERTO VÁ LENKA

Odesílatel:

ID schránky: i48ae3q Typ datové schránky: OVM
 Osoba: VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJISTOVNA ČESKÉ REPUBLIKY Adresa: Orlická 2020/4, 13000 Praha 3, CZ

Dodáno do DS dne: 03.02.2020 15:34:56 Odesláno do DS dne: 03.02.2020 15:34:55
 Č.j. příjemce: Č.j. odesílatele: VZP-20-00520263-A93G
 Sp.zn. příjemce: Sp.zn. odesílatele:
 Lhůta končí: K rukám: Ne
 Číslo zákona: 0 / 0 Sb. Paragraf v zákoně: Odstavec paragrafu: Písmeno v paragrafu:

Ověření obálky:

Podpis je platný
 Podepsal: Informační systém datových schránek - produkční prostředí Vystavil: PostSignum Qualified CA 3
 Sériové číslo certifikátu: 5070fd Platnost: 30.10.2019 - 18.11.2020
 Antivirový test: Proběhl v systému ISDS Obsah podání: OK
 Elektronický podpis: Platný Časové razítko: Platné (připojeno 03.02.2020 15:34:55)
 Certifikát: Ověřeno na základě CRL z 03.02.2020 14:20:47
 Datum a čas autom. ověření: 03.02.2020 15:36:48

Počet podaných příloh:2

Číslo přílohy	Výsledek	Název příl. CRL	Identifikace podepisující osoby	Identifikace vystavitele certifikátu	T	U	K	P	R	A	C	V
1												
	Podpis je platný	CRL z 03.02.2020 14:20:47	Anna Smolková / 4d9a75 / 18.04.2019 - 17.04.2020	PostSignum Qualified CA 3	A	A	N	*	-	A	-	-
2												
	Podpis je platný	CRL z 03.02.2020 14:20:47	Anna Smolková / 4d9a75 / 18.04.2019 - 17.04.2020	PostSignum Qualified CA 3	A	A	N	*	-	A	-	-
	Podpis je platný (platnost prodloužena čas. razítkem)		Štěpánka Vokálová / 382e2f / 11.09.2018 - 01.10.2019	PostSignum Qualified CA 2	A	A	A	N	A	A	A	A
				Časové razítko připojeno 02.05.2019 16:04:14								

Čas ověření příloh: 03.02.2020 15:36:48 Ověření příloh: ověřováno automaticky

Vysvětlění stavů při ověření příloh (vztaheno vždy k datu a času dodání):

Stav "P" znamená, že systémem tuto operaci ještě neprovedl, ale provedena bude

Stav "-" znamená, že systémem tuto operaci neprovedl

Stav "!" znamená, že systémem tuto operaci nemůže provést

Stav "*" znamená, že bylo ověřeno proti CRL z uvedeného data.

T	Technická parametry ¹ :	A=splňuje	N=nesplňuje
U	Uživatelský elektronický podpis / značka:	A=připojen	N=nepřipojen
K	Řízení časového razítka:	A=připojeno	N=nepřipojeno
P	Uživat. el. podpis kvalif. certifikát (platnost):	A=platný	N=neplatný
R	Řízení časového razítka (platnost):	A=platná	N=neplatná
A	Akreditovaný poskytovatel certifik. služeb ² :	A=ano	N=ne
C	Řízení časového razítka:	A=platná	N=neplatná
V	Vytvořeno před zneplatněním certifikátu:	A=ano	N=ne

¹ Technická parametry - velikost, formát, škodlivý kód.

² Stav "Z"(Zahraníčí) = certifikát není od české certifikační autority

Kontrola podpisů a razítek byla provedena na základě CRL seznamů platných k datu a času ověření datové zprávy.